

vergadering **9**
zittingsjaar 2020-2021

Woordelijk Verslag

Plenaire Vergadering

van 25 november 2020

INHOUD

OPENING VAN DE VERGADERING	5
VERONTSCHULDIGINGEN	5
SAMENSTELLING VAN DE COMMISSIES	
Wijzigingen onder de vaste en plaatsvervangende leden	5
VOORSTEL VAN DECREET van Peter Van Rompuy, Wilfried Vandaele en Willem-Frederik Schiltz tot toekenning van een eenmalige toeslag in het kader van het gezinsbeleid naar aanleiding van de coronacrisis – 557 (2020-2021) – Nr. 1	
VOORSTEL VAN RESOLUTIE van Orry Van de Wauwer, Björn Rzoska, Joris Nachtergaele, Gwendolyn Rutten en Katia Segers over de nakende uitvoering van de doodstraf tegen professor Ahmadreza Djalali in Iran – 559 (2020-2021) – Nr. 1	
Voorstellen tot spoedbehandeling	6
VOORSTEL VAN DECREET van Tom Ongena, Nadia Sminate, Brecht Warnez, Paul Van Miert, Katrien Schryvers en Kris Van Dijck tot wijziging van deel 3, titel 4, hoofdstuk 1 en 2, van het decreet van 22 december 2017 over het lokaal bestuur – 558 (2020-2021) – Nr. 1	
Voorstel tot spoedbehandeling	6
MOTIE betreffende een belangenconflict van Jan Laeremans, Roosmarijn Beckers, Kristof Slagmulder, Leo Pieters en Chris Janssens over de ongrondwettelijke financiering van Franstalig basisonderwijs in de Vlaamse gemeente Voeren door de Franse Gemeenschap, die blijkt uit de uitgavenbegroting van de Franse Gemeenschap – 560 (2020-2021) – Nr. 1	
Voorstel tot aanvulling van de agenda	7
REGELING VAN DE WERKZAAMHEDEN	7
ACTUALITEITSDEBAT over de personeelsuitval in de woonzorgcentra door de coronacrisis – 6 (2020-2021)	7
REGELING VAN DE WERKZAAMHEDEN	45
ACTUELE VRAAG van Katja Verheyen aan Wouter Beke, Vlaams minister van Welzijn, Volksgezondheid, Gezin en Armoedebestrijding, over het problematische effect van de lockdown op het alcohol- en druggebruik	45
ACTUELE VRAAG van Maxim Veys aan Wouter Beke, Vlaams minister van Welzijn, Volksgezondheid, Gezin en Armoedebestrijding, over aandacht voor de nieuwe kwetsbaren in het Vlaamse armoedebeleid	49
ACTUELE VRAAG van Lise Vandecasteele aan Wouter Beke, Vlaams minister van Welzijn, Volksgezondheid, Gezin en Armoedebestrijding, over menstruatiearmoede in Vlaanderen	52
ACTUELE VRAAG van Wim Verheyden aan Lydia Peeters, Vlaams minister van Mobiliteit en Openbare Werken, over de angstgevoelens van (vooral vrouwelijke) gebruikers van het openbaar vervoer	57
ACTUELE VRAAG van Tom Ongena aan Hilde Crevits, viceminister-president van de Vlaamse Regering, Vlaams minister van Economie, Innovatie, Werk, Sociale Economie en Landbouw, over jongeren als grootste slachtoffer op de arbeidsmarkt van de COVID-19-pandemie	61

ACTUELE VRAAG van Kurt Vanryckeghem aan Hilde Crevits, viceminister-president van de Vlaamse Regering, Vlaams minister van Economie, Innovatie, Werk, Sociale Economie en Landbouw, over de heropening van handelszaken	65
ACTUELE VRAAG van Mieke Schauvliege aan Zuhail Demir, Vlaams minister van Justitie en Handhaving, Omgeving, Energie en Toerisme, over nieuwe cijfers inzake luchtvervuiling	69
ONTWERP VAN DECREET tot wijziging van het decreet van 19 mei 2006 betreffende de Winwinlening, wat betreft het Vriendenaandeel – 497 (2020-2021) – Nrs. 1 en 2	
Algemene bespreking	71
Artikelsgewijze bespreking	76
REGELING VAN DE WERKZAAMHEDEN	76
VOORSTEL VAN DECREET van Peter Van Rompuy, Wilfried Vandaele en Willem-Frederik Schiltz tot toekenning van een eenmalige toeslag in het kader van het gezinsbeleid naar aanleiding van de coronacrisis – 557 (2020-2021) – Nr. 1	
Voorstel tot spoedbehandeling	76
Algemene bespreking	77
Artikelsgewijze bespreking	80
VOORSTEL VAN DECREET van Tom Ongena, Nadia Sminate, Brecht Warnez, Paul Van Miert, Katrien Schryvers en Kris Van Dijck tot wijziging van deel 3, titel 4, hoofdstuk 1 en 2, van het decreet van 22 december 2017 over het lokaal bestuur – 558 (2020-2021) – Nr. 1	
Voorstel tot spoedbehandeling	81
Algemene bespreking	82
Verzoek tot raadpleging van de Raad van State	84
VOORSTEL VAN RESOLUTIE van Orry Van de Wauwer, Björn Rzoska, Joris Nachtergaele, Gwendolyn Rutten en Katia Segers over de nakende uitvoering van de doodstraf tegen professor Ahmadreza Djalali in Iran – 559 (2020-2021) – Nr. 1	
Voorstel tot spoedbehandeling	85
Bespreking	85
MOTIE betreffende een belangenconflict van Jan Laeremans, Roosmarijn Beckers, Kristof Slagmulder, Leo Pieters en Chris Janssens over de ongrondwettelijke financiering van Franstalig basisonderwijs in de Vlaamse gemeente Voeren door de Franse Gemeenschap, die blijkt uit de uitgavenbegroting van de Franse Gemeenschap – 560 (2020-2021) – Nr. 1	
Voorstel tot aanvulling van de agenda	89
ROUWHULDE voor de heer Willy Kuijpers, ere-Vlaams volksvertegenwoordiger	89
ONTWERP VAN DECREET tot wijziging van het decreet van 19 mei 2006 betreffende de Winwinlening, wat betreft het Vriendenaandeel – 497 (2020-2021) – Nrs. 1 en 2	
Artikelsgewijze stemming	91
Hoofdelijke stemming	91

VOORSTEL VAN DECREET van Peter Van Rompuy, Wilfried Vandaele en Willem-Frederik Schiltz tot toekenning van een eenmalige toeslag in het kader van het gezinsbeleid naar aanleiding van de coronacrisis – 557 (2020-2021) – Nr. 1	
Artikelsgewijze stemming	92
Hoofdelijke stemming	92
VOORSTEL VAN RESOLUTIE van Orry Van de Wauwer, Björn Rzoska, Joris Nachtergaele, Gwendolyn Rutten en Katia Segers over de nakende uitvoering van de doodstraf tegen professor Ahmadreza Djalali in Iran – 559 (2020-2021) – Nr. 1	
Hoofdelijke stemming	92
MOTIE van Lise Vandecasteele, Tom De Meester, Kim De Witte en Jos D'Haese tot besluit van het op 25 november 2020 in plenaire vergadering gehouden actualiteitsdebat over de personeelsuitval in de woonzorgcentra door de coronacrisis – 561 (2020-2021) – Nr. 1	
Hoofdelijke stemming	93
REGELING VAN DE WERKZAAMHEDEN	93
BIJLAGEN	
Aanwezigheden	96
Individuele stemmen Vlaamse Volksvertegenwoordigers	96

OPENING VAN DE VERGADERING

Voorzitter: mevrouw Liesbeth Homans

– De vergadering wordt geopend om 14.01 uur.

De voorzitter: Dames en heren, de vergadering is geopend.

VERONTSCHULDIGINGEN

De voorzitter: Zoals al een aantal maanden het geval is, gaan we zo te werk dat we hier niet met alle 124 Vlaams Parlementsleden aanwezig zijn, maar slechts met 39, want ook wij worden verondersteld ons aan de coronamaatregelen te houden.

De ministers Bart Somers, Ben Weyts, Matthias Diependaele en Benjamin Dalle zijn verontschuldigd.

SAMENSTELLING VAN DE COMMISSIES**Wijzigingen onder de vaste en plaatsvervangende leden**

De voorzitter: Dames en heren, voor de Groenfractie zijn

in de Commissie voor Algemeen Beleid, Financiën, Begroting en Justitie de heer Stijn Bex als vast lid vervangen door mevrouw Celia Groothedde en de heer Imade Annouri en mevrouw Celia Groothedde als plaatsvervangend lid door mevrouw Mieke Schauvliege en de heer Jeremie Vaneeckhout,

in de Commissie voor Binnenlands Bestuur, Gelijke Kansen en Inburgering mevrouw Celia Groothedde als vast lid vervangen door mevrouw An Moerenhout en mevrouw An Moerenhout als plaatsvervangend lid door mevrouw Celia Groothedde,

in de Commissie voor Buitenlands Beleid, Europese Aangelegenheden, Internationale Samenwerking en Toerisme de heer Jeremie Vaneeckhout als vast lid vervangen door de heer Björn Rzoska en mevrouw Mieke Schauvliege als plaatsvervangend lid door de heer Jeremie Vaneeckhout,

in de Commissie voor Cultuur, Jeugd, Sport en Media de heer Gustaaf Pelckmans als vast lid vervangen door de heer Jeremie Vaneeckhout en de heer Jeremie Vaneeckhout als plaatsvervangend lid door de heer Gustaaf Pelckmans,

in de Commissie voor Leefmilieu, Natuur, Ruimtelijke Ordening en Energie de heer Johan Danen als vast lid vervangen door de heer Björn Rzoska en mevrouw Tine Van den Brande als plaatsvervangend lid door de heer Johan Danen,

in de Commissie voor Mobiliteit en Openbare Werken de heer Jeremie Vaneeckhout als vast lid vervangen door de heer Imade Annouri en de heer Imade Annouri als plaatsvervangend lid door de heer Jeremie Vaneeckhout,

in de Commissie voor Onderwijs de heer Stijn Bex als vast lid vervangen door de heer Johan Danen en de heer Johan Danen als plaatsvervangend lid door de heer Stijn Bex,

in de Commissie voor Welzijn, Volksgezondheid, Gezin en Armoedebestrijding mevrouw Celia Groothedde als vast lid vervangen door de heer Jeremie Vaneeckhout en de heer Jeremie Vaneeckhout als plaatsvervangend lid door mevrouw Celia Groothedde en

in de Commissie ad hoc voor de Evaluatie en Verdere Uitvoering van het Vlaamse Coronabeleid mevrouw Celia Groothedde als vast lid vervangen door mevrouw Elisabeth Meuleman en mevrouw Ann De Martelaer als plaatsvervangend lid door de heer Johan Danen.

VOORSTEL VAN DECREET van Peter Van Rompuy, Wilfried Vandaele en Willem-Frederik Schiltz tot toekenning van een eenmalige toeslag in het kader van het gezinsbeleid naar aanleiding van de coronacrisis
– 557 (2020-2021) – Nr. 1

VOORSTEL VAN RESOLUTIE van Orry Van de Wauwer, Björn Rzoska, Joris Nachtergaele, Gwendolyn Rutten en Katia Segers over de nakende uitvoering van de doodstraf tegen professor Ahmadreza Djalali in Iran
– 559 (2020-2021) – Nr. 1

Voorstellen tot spoedbehandeling

De voorzitter: De heer Van Rompuy heeft het woord.

Peter Van Rompuy (CD&V): Voorzitter, wij vragen om bij hoogdringendheid een voorstel van decreet over de coronatoeslag en een voorstel van resolutie over professor Djalali aan de agenda toe te voegen.

De voorzitter: Ik heb gezien dat die teksten ongeveer twintig minuten geleden zijn ingediend. Die zijn aan het circuleren. We zullen ons daar straks over uitspreken.

Het incident is gesloten.

VOORSTEL VAN DECREET van Tom Ongena, Nadia Sminate, Brecht Warnez, Paul Van Miert, Katrien Schryvers en Kris Van Dijck tot wijziging van deel 3, titel 4, hoofdstuk 1 en 2, van het decreet van 22 december 2017 over het lokaal bestuur
– 558 (2020-2021) – Nr. 1

Voorstel tot spoedbehandeling

De voorzitter: De heer Keulen heeft het woord.

Marino Keulen (Open Vld): Voorzitter, ik vraag de toevoeging van een agenda-punt, op basis van artikel 50, punt 1, h), van ons en uw reglement. Het heeft te maken met een wijziging van het decreet van 2017 op het lokaal bestuur. Het is een initiatief dat uitgaat van de collega's Ongena, Sminate, Warnez, Van Miert, Schryvers en Van Dijck – namen die klinken als gezagsargumenten. En dus wil ik aan u het verzoek richten om op het gepaste moment dit als uitbreiding van onze agenda aan de plenaire vergadering te willen voorleggen. Het initiatief beoogt de samenwerking van welzijnsdiensten, stedelijk en gemeentelijk, met private partners in het kader van covidbestrijding mogelijk te maken.

De voorzitter: Collega Keulen, ik heb begrepen dat de tekst daarvan nog niet binnen is. Kunt u ervoor zorgen dat dat zo spoedig mogelijk gebeurt?

Marino Keulen (Open Vld): Dat zal gebeuren.

De voorzitter: Dank u wel. We zullen ons daar straks over uitspreken.

Het incident is gesloten.

MOTIE betreffende een belangenconflict van Jan Laeremans, Roosmarijn Beckers, Kristof Slagmulder, Leo Pieters en Chris Janssens over de ongrondwettelijke financiering van Franstalig basisonderwijs in de Vlaamse gemeente Voeren door de Franse Gemeenschap, die blijkt uit de uitgavenbegroting van de Franse Gemeenschap
– 560 (2020-2021) – Nr. 1

Voorstel tot aanvulling van de agenda

De voorzitter: De heer Janssens heeft het woord.

Chris Janssens (Vlaams Belang): Voorzitter, ik zou ook, met verwijzing naar artikel 50 en artikel 109 van ons reglement, de agenda willen aanvullen met een motie betreffende een belangenconflict over de ongrondwettelijke financiering van Franstalig basisonderwijs in de Vlaamse gemeente Voeren door de Franse Gemeenschap.

De voorzitter: Collega Janssens, ook daar zullen we ons straks over uitspreken.

Het incident is gesloten.

REGELING VAN DE WERKZAAMHEDEN

De voorzitter: Collega's, aan de orde is nu het actualiteitsdebat, maar ik wacht nog even totdat de minister-president aanwezig is.

Ik schors dus even de vergadering.

– De vergadering wordt geschorst om 14.03 uur.

– De vergadering wordt hervat om 14.04 uur.

ACTUALITEITSDEBAT over de personeelsuitval in de woonzorgcentra door de coronacrisis
– 6 (2020-2021)

De voorzitter: Dames en heren, aan de orde is het actualiteitsdebat over de personeelsuitval in de woonzorgcentra door de coronacrisis.

Het debat is geopend.

Collega's, zoals u weet, zijn we nog altijd aan het experimenteren, zoals dat heet, met de actualiteitsdebatten. Elke fractie krijgt eerst drie minuten waarin de spreker niet mag worden onderbroken. Dan is het, in dit geval zeven minuten, aan de regering. Dan volgt iedere fractie opnieuw met vier minuten, waarin er wel onderbroken mag worden. Is dat duidelijk voor iedereen?

Dan is het woord aan de sp.a-fractie. De heer Anaf heeft het woord.

Hannes Anaf (sp.a): Voorzitter, beste collega's, vorige week hadden we hier nog een debat over een dramatisch rapport van Amnesty International, dat een aantal mensenrechtenschendingen tijdens de eerste golf in onze woonzorgcentra had aangekaart. Een rapport van Amnesty, niet over een land ver weg, maar over hier, om de hoek, in Vlaanderen.

Minister Beke, uw antwoord was toen, zoals al vaak: 'We hebben geleerd. Toen werden we verrast, nu zijn we voorbereid.' Maar het lijkt alsof ze daar niet zo veel aan gehad hebben in de woonzorgcentra, want als u zou worden afgerekend op het resultaat, dan had u al lang conclusies moeten trekken. De verhalen van de situatie op dit moment, deze week, hadden uitstekend in dat Amnestyrapport

gekund. Niet toen, maar nu. En niet ergens anders, maar hier. Opnieuw dramatische toestanden, hier in onze Vlaamse woonzorgcentra.

De conclusie is simpel: u bent steeds weer te laat. U spreekt steeds weer mooie woorden, maar maakt ze niet waar. En ja, er zijn beschermingsmiddelen. En ja, er zijn nu betere richtlijnen. Maar het grootste probleem is niet opgelost. Die handschoenen zijn er nu misschien wel, maar de handen ontbreken. Er zijn simpelweg te weinig mensen op het terrein. En dat is geen verrassing. Dat mag geen verrassing zijn, want dat wist u deze zomer al. Dat wist trouwens heel dit parlement deze zomer al, want iedereen die hier in de coronacommissie is komen getuigen, had het steeds daarover, dat er een groot tekort was aan mensen op het terrein en dat ze vreesden dat het in het najaar nog veel erger zou zijn, dat personeel zou uitvallen en dat het een heel groot probleem zou zijn om nieuw personeel te vinden om dat weer recht te trekken.

En zonder voldoende mensen kun je wel mooie richtlijnen hebben, maar zal de situatie op het terrein niet veranderen. Het zorgpersoneel doet wat het kan, zelfs meer dan wat het kan, maar heeft natuurlijk geen bovenmenselijke krachten.

Minister, gisteren presenteerde u heel trots een Vlaams zorgakkoord. Laat ons eerlijk zijn: het is goed dat het Vlaams zorgpersoneel nu eindelijk ook de waardering krijgt die het verdient. Maar laat ons ook eerlijk zijn: het lost de problemen van vandaag in de woonzorgcentra niet op. U kunt honderd sociale akkoorden afsluiten, maar er zijn op dit moment wel 229 grote uitbraken in woonzorgcentra. Hoe zullen we die uitbraken van vandaag oplossen? De kerstdagen staan voor de deur. Hoe geeft u het zorgpersoneel verlichting tijdens de feestdagen?

Minister, hoe is het mogelijk dat u zich nu opnieuw in dezelfde situatie bevindt als in het voorjaar: een grote crisis die wild om zich heen woekert en een minister die opnieuw geen antwoord weet te vinden op de acute noden?

Minister, tijdens uw passage in de coronacommissie in juli heb ik u gezegd: 'Uw politieke verantwoordelijkheid voor de woonzorgcentra is groot, maar ze wordt pas echt gigantisch als men een tweede golf niet kan indijken.' En ik was niet alleen met die woorden.

Minister, we zitten nu midden in die tweede golf en de dijken zijn opnieuw gebroken. Ik ben benieuwd hoe u dit opnieuw zult proberen uit te leggen en ook of u dit nog aan uzelf uitgelegd krijgt. De situatie is nu acuut. Ik ben vooral benieuwd hoe u er op zeer korte termijn voor zult zorgen dat er versterking komt in de woonzorgcentra zodat de zorg overal in Vlaanderen kan worden gegarandeerd.

De voorzitter: Mevrouw Saeys heeft het woord.

Freya Saeys (Open Vld): Minister, inderdaad, na maanden hard werken in bijzondere omstandigheden zal er vanaf 1 januari een structurele beloning komen voor de mensen in de zorg. Het langverwachte sociaal akkoord werd gisteren voorgesteld. Deze Vlaamse Regering zal 577 miljoen euro extra uittrekken voor onze mensen in de zorg, voor meer koopkracht, meer mensen en meer kwaliteit. Dat is zeer positief nieuws, want dat was ook nodig. We zien dat er in bepaalde woonzorgcentra een enorme druk is door personeelstekort.

Om te beginnen denk ik dat we heel blij mogen zijn dat die maatregelen ingaan vanaf januari 2021. Want uitzonderlijke omstandigheden vragen natuurlijk ook uitzonderlijke maatregelen. Aan getalm en getreuzel heeft ons zorgpersoneel natuurlijk niets. Ik ben altijd zeer blij dat wanneer men veel woorden poneert, daar ook daden naast staan. Ik vind dat heel goed en positief, want dat biedt ons

zorgpersoneel opnieuw perspectief en dat is van onschatbare waarde in deze barre tijden.

De Vlaamse Regering heeft gekozen voor een structurele herwaardering van de zorgberoepen. 180.000 mensen zullen een loonsverhoging krijgen en dat is toch wel een enorme boost in deze moeilijke maanden. Voor de woonzorgcentra zal dat een loonsverhoging van 6 procent zijn. Het lijkt mij zeer belangrijk om gelijke tred te houden met de zorgberoepen op het federale niveau, zodat wij niet verzeild geraken in een concurrentiemodel.

Een andere zeer belangrijke maatregel is het verminderen van de hoge werkdruk door extra personeel en opleidingen. Er moet echt een voelbare verbetering zijn van onze werkomstandigheden en dat is een grote uitdaging, want we zien dat er momenteel duizend vacatures openstaan in de woonzorgcentra. We vinden het personeel daarvoor niet. En dat is nu juist de essentie: we moeten inderdaad voldoende handen aan het bed hebben, ook op korte termijn.

Het gaat dan voornamelijk over de woonzorgcentra, waar er op dit moment grote corona-uitbraken zijn. In Oost en West-Vlaanderen zien we dat in sommige woonzorgcentra meer dan 80 procent van de bewoners besmet is. Ook het zorgpersoneel kan natuurlijk besmet geraken en in quarantaine worden geplaatst.

De Vlaamse Regering heeft wel goede maatregelen genomen. Zo konden we de thuisverpleegkundigen, jobstudenten, tijdelijk werklozen en huisartsen in opleiding laten bijspringen. Ook de oproep naar vrijwilligers heeft zijn vruchten afgeworpen. En ook het leger doet uitstekend werk.

Maar het probleem is natuurlijk vooral het tekort aan medisch personeel. Minister, hoe zult u ervoor zorgen dat we dit nijpend personeelstekort op korte termijn kunnen oplossen?

De voorzitter: De heer Parys heeft het woord.

Lorin Parys (N-VA): Minister, minister-president, het akkoord dat gisteren is afgesloten, is een akkoord van en voor alle Vlamingen. Ik heb het opgezocht: er zitten 80.000 bejaarden in een woonzorgcentrum, er zijn 90.000 kinderen en jongeren die hulp krijgen via de Vlaamse integrale jeugdhulp, er zijn meer dan 150.000 Vlamingen die via Vlaanderen thuis gezinszorg krijgen, er zijn bijna 100.000 kleine Vlamingen die via Vlaanderen worden verzorgd in een kinderopvang, er zijn 25.000 Vlamingen met een beperking die via Vlaanderen worden geholpen, en zo kan ik nog wel even verdergaan. Het is een akkoord dat iedereen raakt, zeker die half miljoen Vlamingen die rechtstreeks hulp krijgen, en dan heb ik het nog niet over de broers en de zussen van personen met een handicap, de zonen, dochters en kleinkinderen van senioren die in een woonzorgcentrum verblijven of de ouders van peuters in een kinderdagverblijf.

Dit is een historische beslissing die een impact heeft op bijna 1 op de 5 banen in Vlaanderen. Die 180.000 mensen krijgen meer koopkracht, maar vooral ook meer collega's. Die twee vragen lagen voor en zijn nu beantwoord. Minister-president Jambon zei dat onze zorgverleners een nooit geziene inspanning hebben geleverd; wij doen dat nu ook met de Vlaamse Regering. We zetten ons hart en onze portefeuille open, en in totaal komt er 1,2 miljard euro extra vrij voor zorg en welzijn. Dat is een nooit geziene inspanning.

Die inspanning gebeurt niet zomaar. De inspanning is ten eerste structureel: het is geen cadeaucheque of een premie. Ten tweede komt ze er snel: niet vanaf 1 juli, maar vanaf 1 januari 2021. Ten derde is ze er niet alleen voor het personeel van de woonzorgcentra, maar voor iedereen in Vlaanderen die van ver of van dichtbij met zorg heeft te maken. Ten vierde is ze gebaseerd op de intersectorale

functieclassificatie, en dat betekent dat iedereen in de zorg- en welzijnssector eenzelfde soort loonmodel zal hebben en dat je veel betere mobiliteit krijgt tussen die verschillende zorgberoepen. Dat is belangrijk.

Ik ben alle collega's in dit parlement, die gisteren allen positief hebben gereageerd op dit akkoord, erkentelijk. Het is fijn dat als er iets goeds gebeurt, dat zowel door de meerderheid als de oppositie kan worden erkend. Ik maakte me zelfs zorgen toen de PVDA daar positief op reageerde. Toen dacht ik even dat we iets verkeerd hadden gedaan. Ik vind het dus mooi dat iedereen heeft gezegd dat dit een goed akkoord is.

Is dit een antwoord op de meest acute zorgnood die we vandaag in onze woonzorgcentra ervaren? Neen. Minister, ik heb een heel concrete suggestie voor u. Er zijn 17.000 mensen die via het platform van de Vlaamse Dienst voor Arbeidsbemiddeling en Beroepsopleiding (VDAB) hebben gemeld dat ze willen bijspringen in een woonzorgcentrum. Er zijn 470 vacatures en er zijn via dat platform maar 70 mensen aan de slag. Kunt u ervoor zorgen u een vliegende brigade maakt met mensen die de woonzorgcentra bijstaan door effectief mensen uit die pool te werven om zo de acute zorgnood in onze woonzorgcentra te lenigen?

De voorzitter: De heer Sintobin heeft het woord.

Stefaan Sintobin (Vlaams Belang): Minister-president, eerst en vooral bedankt voor uw aanwezigheid. U weet dat ons vertrouwen in minister Beke niet meer zo groot is, en daarom hebben we u gevraagd om hier aanwezig te zijn.

Ministers, collega's, na maanden van witte lakens uithangen, na maanden van applaudisseren, na weken van licht maken en kaarsjes branden, na tal van terecht protestacties van het Vlaamse zorgpersoneel, na pakkende en hartverscheurende getuigenissen in de commissie ad hoc, na de ontluisterende Pano-reportage, na het verhelderende rapport van Amnesty International, en ja, na wekelijks druk van de oppositiepartijen in de commissie en in de plenaire vergadering, is er een sociaal akkoord bereikt en krijgt het Vlaams zorgpersoneel eindelijk de waardering en de erkenning die het verdient. Meer handen op de werkvloer, betere loon- en arbeidsvoorwaarden, meer opleiding en vorming: dit is waar ook onze fractie altijd voor heeft gepleit. Uiteraard, mijnheer Parys, is ook onze fractie tevreden met het bijkomend budget van jaarlijks 577 miljoen euro, waarvan 412 miljoen euro naar de zorgverleners gaat en 165 miljoen euro naar de maatregelen die moeten zorgen voor extra handen aan het bed en de opleiding van het nieuwe personeel. Dit akkoord moet inderdaad de kwaliteit van de zorg verder ondersteunen en de noodzakelijke zuurstof geven aan het personeel.

Dus, collega's, ja, wij erkennen dat dit akkoord een eerste stap is in de goede richting. Alleen blijft de vraag waarom het zo lang moest duren vooraleer een akkoord werd bereikt. Uiteraard blijft het bang afwachten wanneer die broodnodige extra handen aan het bed er ook effectief zullen zijn. De budgettaire duidelijkheid is er nu. De echte evaluatie zal er pas zijn wanneer alle maatregelen geconcretiseerd zijn. Want, collega's, terwijl wij hier debatteren voltrekt zich opnieuw een verdoken drama in onze woonzorgcentra, waar het personeelstekort en nieuwe uitbraken leiden tot schrijnende situaties. Sommige ziekenhuizen krijgen zelfs de dwingende vraag om bewoners van woonzorgcentra op te nemen, niet omdat ze besmet zijn maar omdat de basiszorg nauwelijks nog kan worden gega-randeerd. Bijkomende hulp om ervoor te zorgen dat de bewoners een orden-telijke verzorging krijgen, is dus dringend nodig. Onze fractie roept de Vlaamse Regering op om eindelijk efficiënte en kordate actie te ondernemen.

Voorzitter, ik wil besluiten met een citaat van professor De Maeseneer, dat onze fractie volledig onderschrijft: "Dat deze situatie zich voordoet in een van de

rijkste regio's ter wereld, is hallucinant." Minister-president Jambon, minister Beke en collega's, dit is een citaat om bij stil te staan.

De voorzitter: Mevrouw Schryvers heeft het woord.

Katrien Schryvers (CD&V): Minister, collega's, het zorgpersoneel levert nu al maanden onvoorstelbaar en fantastisch werk. Onze fractie heeft altijd gezegd dat applaus niet genoeg is. Het personeel in de zorg- en welzijnssector moet die erkenning en waardering ook op andere manieren krijgen, namelijk via structurele maatregelen, dat wil zeggen: betere verloning, minder werkdruk, betere ondersteuning. Dat is de reden waarom wij niet zomaar zijn meegegaan in eenmalige premies of bonussen.

Vorige week heb ik hier ook nog gezegd dat er geen concurrentie mag zijn tussen medewerkers in de zorgsector afhankelijk van waar ze werken, want ze doen allemaal onmisbaar werk, en ze doen dat met hun handen en ze doen dat met hun hart.

Daarom zijn wij zo tevreden met het sociaal akkoord dat gisteren gesloten werd. Dat sociaal akkoord geeft erkenning aan de zorgmedewerkers. Het geeft de erkenning die ze verdienen. Het bedrag dat daarvoor wordt ingezet – 577 miljoen euro per jaar extra – is ongezien. Dat bedrag wordt ingezet, onder meer voor bijkomend loon, maar ook voor meer zorgmedewerkers.

Dan kom ik op de acute situatie die er vandaag is. Inderdaad, dit akkoord zal in de toekomst meer ondersteuning geven en hopelijk ook meer mensen naar de zorgsector leiden. Dat is dan goed, maar dat is nog geen oplossing voor de huidige acute situatie. Daar zijn al heel wat projecten en voorstellen voor gedaan en uitgevoerd. Ik denk aan Help in de zorg!, Help De Helpers, de inzet van het Rode Kruis, enzovoort. Die blijven op vandaag meer dan nodig.

Ik wil hier graag even specifiek inzoomen op de inzet van studenten. Op 13 november, minister, hebt u samen met minister Weyts de onderwijsinstellingen aangeschreven met de vraag om de studentenstages optimaal te kunnen inzetten. Het gaat dan om studenten verpleegkunde, maar ik denk ook aan kinesisten, ergotherapeuten en logopedisten. Er zijn in bepaalde regio's heel wat mooie samenwerkingen, maar blijkbaar nog niet overal. Daarom wil ik u vragen om samen met minister Weyts het overleg aan te gaan met de universiteiten en de hogescholen om te zien waar er nog drempels kunnen worden weggewerkt. Heel veel jongeren willen zich daarvoor inzetten.

Ik wil ook even naar de huisartsen in opleiding. Ook daar zijn er regio's waar er voorstellen zijn. Ik zou u willen vragen om daar het overleg verder aan te gaan met Domus Medica. Dat is een groep die opgeleid is in medische handelingen en onmisbaar werk mee kan doen.

Minister, de brief die u samen met minister Weyts schreef, sloot als volgt af: "Door alle krachten te bundelen, kunnen we de essentiële zorg voor kwetsbare personen blijven garanderen. Dat is ons aller streven in de strijd tegen dit vreselijke virus." Minister, u hebt dit heel goed verwoord. Het is maar door de krachten te bundelen en samen alles op alles te zetten dat we deze crisis het hoofd zullen kunnen bieden.

De voorzitter: De heer Vaneeckhout heeft het woord.

Jeremie Vaneeckhout (Groen): Minister-president, minister Beke, collega's, sta mij toe te zeggen dat wij hier met gemengde gevoelens zitten. Ja, er is een sociaal akkoord, en ik wil erkennen dat dat een zeer goede zaak is. De sector verdient dit al lang, en de sector had dit vooral al lang nodig.

Maar ik vind de bijna euforische stemmen hier op de banken maar vooral ook op sociale media eigenlijk misplaatst, en wel om twee redenen. Ten eerste is het tragisch dat deze Vlaamse Regering, maar ook de vorige regeringen, deze pandemie nodig hadden om eindelijk te beseffen dat de noodkreten uit de sector die al jarenlang geuit worden, wel degelijk gefundeerd en terecht waren. Zowel de regering-Jambon als de regering-Bourgeois had het nodig om een pandemie mee te maken om te beseffen dat de signalen die vanuit allerlei plaatsen in de samenleving kwamen, maar ook hier in dit halfroond vanuit een aantal fracties in de oppositie, terecht waren.

Collega's, het is des te pijnlijker dat we hier een soort zelfgenoegzaamheid zien over het akkoord dat voorligt, terwijl letterlijk op dit moment de woonzorgcentra aan het kapseizen zijn. Sommige woonzorgcentra hebben op dit moment een personeelsuitval van meer dan 50 procent – niet in 2024, niet in 2021, maar nu. En dit probleem konden we al in maart, april, mei of juni voorspellen. Deze regering is er niet in geslaagd om in de tweede golf voor die plaatsen en voor die voorzieningen een verschil te maken. Dat is pijnlijk.

Maar er is een akkoord dat een belangrijke stap zet. En daarvoor willen wij graag onze erkenning uiten en onze felicitaties overbrengen aan de Vlaamse Regering en aan de sociale partners. Maar het zijn ook diezelfde sociale partners die gisteren al hebben aangegeven dat dit voor hen niet de ultieme oplossing is. Dit is een startpunt, een beginpunt. Want op het gebied van extra mensen zet dit akkoord maar een zeer beperkte stap. We hebben het eens uitgerekend. De cijfers zijn soms nog wat onduidelijk, maar concreet zal er qua extra mensen in de woonzorgcentra 0,6 fulltime-equivalent komen op basis van de middelen die in dit sociaal akkoord worden vrijgemaakt.

Dit akkoord is geen mobilisatieplan om op korte en op langere termijn de extra vacatures ingevuld te krijgen. Onze vraag blijft, zoals bij de collega's van andere fracties: hoe zult u dit versneld realiseren? Minister, hoe zult u het acute probleem op die plaatsen inlossen?

Het is een raamakkoord, er zijn nog heel wat losse eindjes. Wij steunen de bedoeling hiervan, en we zijn blij dat het er ligt. Maar laat ons toch enige bescheidenheid aan de dag leggen: dit had er al lang moeten liggen.

De voorzitter: Mevrouw Vandecasteele heeft het woord.

Lise Vandecasteele (PVDA): Collega's, minister, ik weet niet of jullie Sarah Demeulenaere nog kennen. Dat is een verpleegkundige uit een woonzorgcentrum in Brugge die meer dan een maand geleden een open brief geschreven heeft, waarbij ze aan de alarmbel trok en toen al schreef: "Ondertussen voelen wij de druk weer toenemen. Dat maakt ons bang. We voelen ons in de steek gelaten!"

We hebben dat hier toen in dezelfde plenaire vergadering ook ter sprake gebracht. We hebben gevraagd hoe u het zorgpersoneel zou ondersteunen. U kwam toen met een hele waslijst aan maatregelen, en u zei zelfs dat u er zo nog even over zou kunnen blijven doorgaan, over die maatregelen.

Ik heb juist nog eens gebeld met Sarah, en wat blijkt? Zij staat nog steeds alleen op de gang met de late shift, op een gang voor 23 bewoners. Daardoor is het onmogelijk om tijd te maken voor mensen die het even moeilijk hebben: mensen die een babbel nodig hebben of die zich verdrietig of angstig voelen. Dus wat doet Sarah? Ze blijft wat langer op haar job, en dat keer op keer.

Minister, vandaag is Sarah uitgeput, fysiek en emotioneel. En dat is ook het geval bij haar collega's. En u kunt misschien blijven doorgaan over welke maatregelen u allemaal neemt, maar uiteindelijk blijkt op het terrein dat de mensen geen

ondersteuning zien, dat er geen extra mensen op de vloer staan. En de personeelstekorten waren al enorm, maar vandaag is in sommige woonzorgcentra tot bijna de helft van het personeel niet aanwezig. Minister, de dijken die niet mochten breken, zijn vandaag gebroken.

In de eerste golf kon je nog zeggen dat je verrast was. Maar zoals Artsen Zonder Grenzen hier al in juni gezegd heeft: als er een tweede golf komt, heb je dat excuus niet meer. De tweede keer is het schuldig verzuim want iedereen wist dat er een tweede golf zou komen. U kunt over die eerste golf misschien zeggen dat u natuurlijk fouten hebt gemaakt. Dat hebt u al een paar keer gezegd. Maar wat blijkt? U blijft diezelfde fouten keer op keer maken. Minister, wij hebben het berekend, de afgelopen maand is er in de woonzorgcentra opnieuw een oversterfte geweest van achthonderd bewoners. Dat is de derde golf van oversterfte in onze woonzorgcentra het afgelopen jaar, ondanks het heldenwerk van al die hulpverleners, zorgwerkers en personeel dat het uiterste van zichzelf heeft gegeven, laat dat heel duidelijk zijn. Minister, er zijn vandaag meer handen op de vloer nodig, er is vandaag meer volk nodig. Daar had u eigenlijk al voor de zomer mee moeten beginnen.

Minister, ik heb een heel concreet voorstel.

De voorzitter: Heel kort dan, alstublieft.

Lise Vandecasteele (PVDA): 17.000 mensen hebben zich aangeboden om te werken als vrijwilliger, maar de woonzorgcentra kunnen dat nu niet eventjes regelen om ze in te schakelen, daar bent u voor verantwoordelijk. Het sociaal akkoord is een stap in de goede richting maar er moeten vandaag mensen komen, een echt crisismanagement, om te voorkomen dat de mensenrechten een tweede keer geschonden worden in onze woonzorgcentra.

De voorzitter: Minister-president Jambon heeft het woord.

Minister-president Jan Jambon: Voorzitter, collega's, mijnheer Sintobin, ik wil eerst zeggen dat de regering een en ondeelbaar is. Of ik hier nu zit of minister Beke of wij samen, de regering is een en ondeelbaar.

Beste collega's, vandaag ben ik, nadat ik even heb kunnen uitrusten, nog steeds een behoorlijk opgetogen mens. Ik ben zeer tevreden met het voorakkoord dat wij hebben kunnen sluiten met de sociale partners in de brede zorg- en welzijnssector. Ik wil dan ook vanaf deze plaats alle partners aan de onderhandelings-tafel, en dat zijn er wel wat in het kader van het VIA 6-akkoord (Vlaams intersectoraal akkoord), nadrukkelijk bedanken voor hun constructieve ingesteldheid om dit akkoord mogelijk te maken. Wij zijn de onderhandelingen in de zomer gestart en hebben toen gezegd dat we een akkoord wilden bereiken voor het einde van het jaar. Wel, we zijn nog niet einde november en we hebben een akkoord. Ik refereer even aan het VIA 5-akkoord waar men iets minder dan een jaar aan heeft gewerkt. Vlaanderen gaat een niet eerder geziene inspanning leveren om de loon- en arbeidsvoorwaarden van ons zorg- en welzijnspersoneel te verbeteren. U moet niet vergeten dat dit akkoord boven op de middelen komt die al in de reguliere begroting en de reguliere meerjarenplanning waren voorzien. Minister Beke zal daar seffens nog op ingaan. Daar waren al heel veel middelen voorzien, meer dan een half miljard euro specifiek gericht op meer handen aan het bed. Dit komt erbovenop.

We hebben de belofte die we deze zomer gedaan hebben, hard gemaakt. Er ligt nu een stevig en uitgebalanceerd sociaal akkoord voor een structurele herwaardering van de zorgsector op tafel. Ik ben daar blij mee. Daarmee drukken we onze welgemeende waardering uit voor alle mensen die nu al maanden tijdens de coronacrisis meer dan het beste van zichzelf geven in onze woonzorgcentra, in

onze revalidatiecentra, in de voorzieningen voor personen met een handicap, in de jeugdhulp en ga zo maar door. Het akkoord dat we samen – werkgevers, werknemers, minister Beke en ikzelf – hebben bereikt, gaat over een bijkomende enveloppe van 577 miljoen euro die de Vlaamse Regering onmiddellijk vanaf 1 januari 2021 recurrent, dus elk jaar opnieuw, vrijmaakt. Van die 577 miljoen euro gaan 412 miljoen euro naar de verhoging van de koopkracht van de zorgverleners en 165 miljoen euro naar kwaliteitsmaatregelen met het oog op het verlagen van de werkdruk, zoals extra personeel maar ook opleidingen. Dat bedrag komt bovenop het uitbreidingsbeleid Welzijn dat al beslist was en waarbij 562 miljoen euro per jaar geïnvesteerd wordt in meer capaciteit en extra plaatsen.

In totaal besteedt de Vlaamse Regering tijdens deze legislatuur jaarlijks 1,1 miljard euro extra in de zorg- en welzijnssector. Er komt volgend jaar ruimte om extra mensen aan te werven, dus meer handen aan het bed en in de zorg en dat is natuurlijk bijzonder belangrijk. Het zal niet eenvoudig zijn om al die werkkrachten ook daadwerkelijk te vinden maar, en dan verwijs ik opnieuw naar ons relanceplan Vlaamse veerkracht, we maken de nodige middelen vrij om mensen om te scholen die vandaag of morgen zonder job zitten of die vinden dat ze toe zijn aan een nieuwe uitdaging.

We zorgen ook voor een koopkrachtverhoging die ingaat op 1 januari 2021, dat is zes maanden eerder dan voorzien. Die koopkrachtverhoging komt neer op gemiddeld 6 procent voor alle personeelsleden in de woonzorgcentra, psychiatrische verzorgingstehuizen, revalidatiecentra, initiatieven beschut wonen en de multidisciplinaire begeleidingsequipes palliatieve zorg. Het gaat over 4,5 procent voor de mensen in de diensten van gezinszorg, de voorzieningen voor personen met een handicap, de jeugdhulp, de Centra Algemeen Welzijnswerk, de kinderopvang en de centra geestelijke gezondheidszorg en over 1,1 procent voor de maatwerkbedrijven en de sociaal-culturele sector, wat over twee jaar nog gealigneerd zal worden in het nieuwe interprofessionele akkoord.

Minister Beke zal meer details geven over het bereikte akkoord en ingaan op een aantal gestelde vragen.

De voorzitter: Minister Beke heeft het woord. U hebt ruim twee minuten maar u mag nadien tussenkomen wanneer u wilt en wanneer u aangesproken wordt.

Minister Wouter Beke: Collega's, ik zal een aantal opmerkingen voor de tweede ronde houden.

Vorige week hebben we hier ook een debat gehad. Er werd toen gezegd dat er handen te kort zijn. Ik heb verwezen naar alle initiatieven die we hebben genomen: in de taskforce, het cascadedocument samen met alle stakeholders, Help in de zorg!, Help de Helpers, het Rode Kruis, de mensen van Defensie, de compenserende maatregelen die we nemen met het oog op de financiële continuïteit van de woonzorgcentra zodat zij personeel kunnen inzetten, ook al hebben ze vandaag minder bedden. We hebben het ook gehad over de maatregelen die de regering heeft genomen om flexibel personeel te kunnen inzetten en hen daar extra voor te financieren.

En toen zei de oppositie dat dat allemaal heel goed is, dat dat fantastisch is maar dat één ding ontbreekt, namelijk een sociaal akkoord. Wanneer zouden de mensen de erkenning en waardering krijgen die ze verdienen? Wel, we zijn een week verder, en er is een sociaal akkoord. *(Opmerkingen bij het Vlaams Belang)*

We hebben een sociaal akkoord dat zal ingaan vanaf 1 januari 2021.

Mevrouw Vandecasteele, ik heb ook gebeld met Sarah Demeulenaere nadat zij die open brief had geschreven. Ze zei dat er in de maatschappelijke perceptie

een geweldig negatief beeld bestaat over de woonzorgcentra, dat ze kreunen onder de werklust maar nog veel meer onder die negatieve perceptie. Een perceptie, een beeld dat u en andere collega's daarnet opnieuw hebben neergezet. Ze zei verder dat het idee dat het ziekenhuispersoneel vandaag al een opslag krijgt terwijl zij niets krijgen, er bij haar niet in kan. Ik heb haar gezegd dat ik dat begrijp maar dat het akkoord voor de federale ziekenhuizen en verpleegkundigen pas ingaat vanaf 1 juni, en dus niet vandaag. Ik maak niet de rekening van andere overheden maar ik heb wel tegen Sarah gezegd dat ik haar en de 60.000 andere mensen uit de woonzorgcentra zal honoreren voor wat zij doen. Ik engageer me, en de hele Vlaamse Regering engageert zich, om het verschil tussen de ziekenhuizen en de woonzorgcentra weg te werken. Wij engageren ons om dat te doen op een structurele manier, niet op een eenmalige manier.

En last but not least: wij engageren ons om dat niet alleen te doen - ook dat woord zijn we nagekomen - voor de mensen die in de woonzorgcentra werken, maar ook voor de mensen die werken in de gehandicaptenvoorzieningen, de jeugdhulp, de gezinshulp, de kinderopvang. Voor 180.000 mensen die vandaag werken voor zorg en welzijn in Vlaanderen hebben wij ons geëngageerd, en wij zullen hen vanaf 1 januari 2021 namens de voltallige Vlaamse Regering daar ook voor waarderen. (*Applaus bij de meerderheid*)

De voorzitter: De heer Anaf heeft het woord.

Hannes Anaf (sp.a): Voorzitter, ik vind dit bijzonder hallucinant. Wij hebben een actualiteitsdebat aangevraagd over de personeelsuitval in de woonzorgcentra door de coronacrisis omdat het momenteel zeer acuut is op het terrein, en de enige antwoorden die we van de regering krijgen zijn een goednieuwsshow over het sociaal akkoord en een opsomming van de maatregelen die er gebeurd zijn om meer personeel in de woonzorgcentra te krijgen, waarvan we allemaal vastgesteld hebben dat ze niet gewerkt hebben. Er zijn voorstellen gekomen, zelfs ook vanuit de meerderheid - collega Parys heeft hier net een voorstel voorgelegd - waar u niet eens op geantwoord hebt. Ik vind dat bijzonder hallucinant. (*Opmerkingen van Jan Jambon. Gelach van Wouter Beke*)

De verhalen uit het veld zijn heel ernstig en u komt enkel hiermee af. Uiteraard is dat zorgakkoord goed voor het personeel, dat hebben wij ook gezegd. Er waren blijkbaar wel twee coronagolven en een federaal voorbeeld nodig voor er eindelijk tot actie werd overgegaan. En u moet eerlijk zijn ... (*Rumoer*)

De voorzitter: Collega Anaf, collega Vande Reyde en collega Parys en collega Bothuyne zouden u graag willen onderbreken. En collega Sintobin ook, of wou u gewoon dag zeggen tegen mij?

De heer Vande Reyde heeft het woord.

Maurits Vande Reyde (Open Vld): Collega's, soms wordt hier in het parlement gedaan alsof wij erger zijn dan Tsjaad, Somalië en Afghanistan samen. Maar de waarheid heeft ook zijn rechten. Er is wel degelijk geleerd uit de eerste golf en er zijn wel degelijk maatregelen op het terrein genomen. Mijnheer Anaf en andere leden van de oppositie, ik weet dat jullie vaak op het veld komen, en dat apprecieer ik. Maar wij doen dat ook. Wij zien wel degelijk dat er meer wordt getest en dat er meer beschermingsmateriaal aanwezig is. Ik ben het ermee eens dat er nog steeds brandhaarden zijn, maar die worden adequaat aangepakt. Die lessen zijn dus wel degelijk geleerd.

Ten tweede: altijd dat riedeltje van 'te laat, te laat, te laat'. Kijk, als het sectoraal akkoord meteen afgesloten was nadat het beslist was, dan was u de eerste, de allereerste om te zeggen dat het overlegd moest worden met de sector. Wel, dat hebben we gedaan. En die Vlaamse zorgsector, dat is niet alleen de

woonzorgcentra, dat gaat over zeer veel mensen, zoals de minister gezegd heeft. Dat het dus een tijdje duurt om dat goed te krijgen, zowel voor de woonzorgcentra, zowel voor de voorzieningen voor mensen met een handicap, zowel voor de kinderopvang, als voor de thuisverplegers, dat is logisch.

De voorzitter: Oké, u hebt nu al meer gezegd dan collega Anaf in zijn spreek-tijd. Kunt u alstublieft afronden?

Maurits Vande Reyde (Open Vld): Ik wist niet dat ik een tijdslimiet had, voorzitter.

De voorzitter: Uiteraard! Iedereen heeft hier limieten, en zeker wat tijd betreft.

Maurits Vande Reyde (Open Vld): Ik weet dat er problemen zijn, maar er wordt wel degelijk gehandeld. Als ik nog eventjes mag: het is ook niet zo dat altijd meer geld alles gaat oplossen in de zorg. Er zijn ook hervormingen nodig, en ik heb het vorige week al gezegd: laat ons samen kijken hoe we de fundamenteën van de zorg kunnen hervormen, laat het debat daarover gaan in plaats van altijd te zeggen hoe vreselijk de zorgsector in Vlaanderen er wel niet aan toe is. *(Applaus bij de meerderheid)*

De voorzitter: De heer Parys heeft het woord.

Lorin Parys (N-VA): Ik wil even ingaan op wat hier daarnet gezegd is over het feit dat er een crisis nodig geweest is vooraleer de Vlaamse Regering de woonzorgcentra heeft ontdekt. Eerlijk gezegd, collega's, hebben wij wel respect voor de oppositie, maar dan moet u ook respect hebben voor de feiten en voor de waarheid in dezen. U weet heel goed dat Vlaanderen bevoegd geworden is voor de woonzorgsector sinds 2015. En waarom is er in die zesde staatshervorming de overdracht van de woonzorgcentra gedaan naar Vlaanderen? Niet omdat daar zo riant in geïnvesteerd is, mijnheer Anaf. Niet omdat dat een sector was waar geen problemen waren. Er zijn zelfs mensen die zeggen dat dat de 'bad bank' van de federale overheid was en dat die daarom overgedragen is naar Vlaanderen. Wat heeft de Vlaamse Regering gedaan in die sector sinds 2015? Je kunt heel duidelijk zien dat er een investering gebeurd is sinds 2015 van 580 miljoen euro extra. Dat is vier keer meer dan de inflatie, dat is een gigantisch bedrag op een tijdspanne van nauwelijks vier jaar. En u komt hier dan vertellen dat het tot de coronacrisis geduurd heeft vooraleer er geïnvesteerd is in die woonzorgcentra.

Wel, ik wil er graag een cijfer bij nemen. Ik heb een vraag voor u. Hoeveel heeft de Federale Regering in 2014 en 2015 geïnvesteerd in de omzetting van rob-naar rvt-bedden? Dat is jargon, waarmee bedoeld wordt: de omzetting naar meer handen aan het bed. Ik zal u het antwoord geven. Nul. Nul. *(Opmerkingen van Hannes Anaf)*

De voorzitter: Kunt u afronden?

Lorin Parys (N-VA): Ter vergelijking – en daarmee rond ik af, voorzitter –: in 2019 waren er bijna drieduizend van dergelijke omzettingen. Als u dan komt vertellen dat de Vlaamse Regering de voorbije vier, vijf jaar niets heeft geïnvesteerd in de woonzorgcentra, dan doet u de waarheid geweld aan. Zo voert u geen eerlijk debat, mijnheer Anaf. *(Applaus bij de N-VA)*

De voorzitter: De heer Bothuyne heeft het woord.

Robrecht Bothuyne (CD&V): Collega Anaf, ik ben eigenlijk heel jaloers op u, want in uw wereld moet het fantastisch zijn. Het moet eenvoudig zijn. Alle problemen zijn te herleiden tot één fundamentele oorzaak. Nochtans is deze pandemie een van de meest complexe problemen die ons zorgsysteem en onze

hele samenleving ooit heeft getroffen. Maar voor u is het simpel. Er is maar één probleem in heel deze pandemie en in heel het beleid daaromtrent, en dat heet Wouter Beke. Voor u is het heel eenvoudig. En ik denk dat u op die manier, door de simplismen die u hier verkondigt, het hele debat maar ook de hele zorgsector heel veel onrecht aandoet, collega Anaf. Ik ben daar eigenlijk persoonlijk door getroffen en ben er kwaad om, omdat ik ook op het terrein zie wat er gebeurt.

We hebben ook een aantal woonzorgcentra in onze gemeente die nu, in deze golf, zwaar getroffen zijn. In de eerst golf hebben ze nul coronapatiënten gehad, maar nu worden ze geconfronteerd met een toevloed aan besmettingen. Is dat de schuld van Wouter Beke? Neen. Maar ik stel wel vast dat we met onze woonzorgcentra nu een beroep kunnen doen op al het mogelijke beschermingsmateriaal, op verschillende kanalen waaruit geput kan worden voor mensen die de vaste personeelsleden kunnen vervangen.

De voorzitter: Kunt u afronden?

Robrecht Bothuyne (CD&V): Ik stel vast dat er een teststrategie is. Ik stel vast dat er een beleid is gevoerd, collega Anaf, en dat beleid komt van deze Vlaamse Regering en van deze minister. Ik reken erop dat u vanaf nu de eerlijkheid aan de dag legt om ook dat te durven erkennen in dit debat.

De voorzitter: De heer Sintobin heeft het woord.

Stefaan Sintobin (Vlaams Belang): Ik wil eerst ingaan op dat laatste. Collega Bothuyne, ik weet dat politieke verantwoordelijkheid nemen in dit land en in Vlaanderen niet zo evident is, niet alleen voor Wouter Beke maar voor geen enkele minister. We hebben daar in het verleden al tal van voorbeelden van gezien.

Ik vind het toch wel eigenaardig. Blijkbaar heeft niet iedereen geluisterd naar wat de oppositie heeft gezegd. Alle oppositiepartijen zijn begonnen met de erkenning van het akkoord. Collega Vaneeckhout heeft zelfs gezegd: proficiat aan de Vlaamse Regering. Dat vond ik er een beetje over, maar soit. *(Gelach. Opmerkingen van Jeremie Vaneeckhout)*

Wij erkennen de meerwaarde van dit akkoord. Wij zeggen dat dit goed is. En het eerste wat minister Beke doet en wat de collega's van de meerderheid doen, is de oppositie aanvallen. Minister Beke durft zelfs te beweren dat wij verantwoordelijk zijn voor de negatieve perceptie die er bestaat in de maatschappij over woonzorgcentra. Ik vind dat verschrikkelijk, dat u dat zegt. Neen, wij doen dat niet. Ik doe dat in ieder geval niet. Ik heb onlangs nog in de commissie opgeroepen – u was daar getuige van – dat wij allemaal, als fracties, als politici, als verantwoordelijke parlementsleden, zelf moesten zorgen voor een positief beeld van de woonzorgcentra en van de zorg in het algemeen. Maar mag ik hier als oppositielid nog problemen op tafel leggen, collega's?

De voorzitter: U mag dat, maar u moet nu wel afronden.

Stefaan Sintobin (Vlaams Belang): Wie vandaag ontkent dat er ernstige problemen zijn, schrijnende toestanden in de woonzorgcentra, woont volgens mij op een andere planeet. Dat is de taak van ons, parlementsleden, van de oppositie. Dat is ook het onderwerp van dit debat, zoals collega Anaf zegt: niet om hoera te roepen over het sociaal akkoord waar we veel te lang op hebben moeten wachten. U hebt gelijk, minister-president: voor VIA 5 heeft het misschien een jaar geduurd. Maar nu was het wel een andere situatie, natuurlijk. We zitten in oorlogstijden, zeggen we soms. En in oorlogstijden moeten soms uitzonderlijke maatregelen genomen worden.

De voorzitter: Mevrouw Vandecasteele heeft het woord.

Lise Vandecasteele (PVDA): Mijnheer Vande Reyde, het gaat vandaag niet over beschermingsmateriaal, het gaat over acuut personeelstekort. Minister, minister-president, het is geen herhaling van de persconferentie van gisteren. Minister Beke, u zegt dat het grote probleem de perceptie is, maar ik vraag mij echt af waar u woont en of u op de vloer komt. U sprak op tv redelijk sarcastisch over een inleeflijstje dat u ging maken. U moet eens op de vloer komen, op het terrein!

Artsen Zonder Grenzen bracht ons hier een rapport met de titel 'Overgelaten aan hun lot'. We kregen een rapport van Amnesty International over de schending van mensenrechten. Niemand, maar dan ook niemand, wijst het personeel met de vinger. Ze wijzen wel naar de politiek verantwoordelijken die de crisis niet goed hebben opgelost en elke keer opnieuw 'too little, too late' deden en waren. Dat is uw verantwoordelijkheid, minister. U had sneller moeten ingrijpen, dan zou de situatie op het terrein niet zo dramatisch geweest zijn. U had voor de zomer al personeel moeten inschakelen.

De voorzitter: Mevrouw De Martelaer heeft het woord.

Ann De Martelaer (Groen): We zouden vandaag dit debat niet hebben mocht, toen Vlaanderen bevoegd werd voor de woonzorgcentra, het niet alleen meer geïnvesteerd had, maar ook gezorgd had voor meer personeel. We zouden dit debat ook niet hebben, mochten we na de eerste pandemie in het voorjaar, toen we ook al wisten dat er een personeelstekort was, direct opgetreden zijn. We moeten vandaag het debat voeren. Het is goed dat er een sociaal akkoord is, maar het gaat pas in op 1 januari. We moeten het debat voeren voor de volgende maanden. Hoe gaan we ervoor zorgen dat er voldoende handen aan het bed van de ouderen zijn? Dat zijn de vragen die we vandaag moeten stellen.

De voorzitter: Mevrouw Saeys heeft het woord.

Freya Saeys (Open Vld): Ik vind het jammer dat er gezegd wordt dat er niets gedaan is. Er zijn zoveel maatregelen om personeel te zoeken voor die uitval. Ik denk aan de thuisverpleging, jobstudenten, tijdelijke werklozen, studenten in opleiding voor geneeskunde of verpleegkunde, vrijwilligers van het Rode Kruis, 'Help de helpers', 'Help in de zorg!' – ik kan nog zo doorgaan. Als er een toverformule bestond, dan hadden we die toch wel al gevonden? Het gaat vooral om dat medisch personeel, dat moeten we zoeken. Daarvoor moeten we inderdaad de opleiding aantrekkelijk maken en zorgen voor zijinstromers. Daar ligt de clou. Daar gaan we de komende jaren nog veel meer op moeten inzetten. Maar zeggen dat er niets gebeurd is, dat is fundamenteel onjuist.

De voorzitter: Mevrouw Schryvers heeft het woord.

Katrien Schryvers (CD&V): Collega Anaf, u verwijt de minister dat er momenteel acute noden zijn. U zegt dat er veel meer handen nodig zijn in de zorg, nu en in de toekomst. Hoe gaan we die handen daar krijgen? Ik zal één ding zeggen: niet op de manier waarop u hier doet over de zorg. (*Rumoer*)

Daardoor zullen er niet meer handen in de zorg komen. Daardoor zullen we niet meer mensen over de streep trekken om zich in te zetten in de zorg. Ja, er zal nog hard gewerkt moeten worden om de kwaliteit van leven en zorg van de bewoners in woonzorgcentra te verbeteren. Er is de voorbije jaren ook al veel op ingezet. Ik verwijs, mevrouw De Martelaer, naar de meer dan zeventienduizend rvt-erkenningen in de voorbije legislatuur. Om die zorg te kunnen bieden, hebben we mensen nodig, mensen die die zorg willen geven met hun handen maar ook met hun hart. Ik ben zeker dat er heel veel jongeren zijn die zich daarvoor willen engageren, net zoals er veel mensen zijn die via de zijinstroom willen omscholen

om die zorg te bieden. Door die negatieve beeldvorming, door al die negativiteit die hier week na week na week, en maand na maand, ... (*Rumoer*)

De voorzitter: Mevrouw Schryvers heeft het woord.

Katrien Schryvers (CD&V): ... elke keer weer wordt gespuid, in deze plenaire vergadering, doet u onrecht aan de duizenden mensen die gisteren en morgen het beste van zichzelf geven.

De voorzitter: Kunt u afronden alstublieft?

Katrien Schryvers (CD&V): Ik ben er zeker van dat we door een positieve beeldvorming heel veel meer mensen over de streep kunnen trekken, en we zullen ze allemaal nodig hebben.

De voorzitter: De heer Parys heeft het woord.

Katrien Schryvers (CD&V): En ik ben er zeker van dat we door een positievere beeldvorming veel meer mensen mee over de streep kunnen krijgen en we zullen ze allemaal nodig hebben. (*Opmerkingen van Chris Janssens*)

De voorzitter: De heer Parys heeft het woord.

Lorin Parys (N-VA): Ik zal het kort houden. Ik denk dat sp.a eens moet beslissen wat ze wil. Ofwel gaat u hier een aantal politieke manoeuvres uitvoeren, ofwel gaan we samen naar oplossingen zoeken. Ik zal niet onbeleefd zijn en ik zal dus niet zeggen 'wie is Hannes Anaf in deze?' of 'wie is Frank Vandenbroucke in deze?', want ik ben ervan overtuigd dat we samen wel een stap vooruit kunnen zetten opdat er snel meer zorgpersoneel op de vloer zou staan. U hebt samen met ons een resolutie goedgekeurd in de zomer en daarin staat dat we samen met de federale overheid zo snel mogelijk het KB nr 78 zouden aanpassen waardoor er andere zorgprofielen tewerkgesteld kunnen worden in onze zorgsector.

Mijn vraag is, mijnheer Anaf: hoever staat het daarmee op federaal niveau? We hebben dat heel dringend nodig. Laten we daar samen werk van maken in plaats van hier te zitten hakketakken.

De voorzitter: Dat was zeer kort.

De heer Vaneekhout heeft het woord.

Jeremie Vaneekhout (Groen): Ik had mijn hand daarvoor al opgestoken. Maar eerlijk gezegd, collega Schryvers, ik ben echt gedegouteerd door de manier waarop u in dit debat tussenkomt. Als dat de manier is waarop de CD&V en uw fractie kijken naar politieke verantwoordelijkheid: we hebben gedaan wat we konden, we stellen vast dat het niet gelukt is en dan ligt het nu maar aan de oppositie die een beetje te negatief is over werken in de zorg. Met alle respect, maar u zou beschaamd moeten zijn. U zou beschaamd moeten zijn dat dat de manier is waarop u probeert om in de bres te springen voor uw minister. Het is echt triest om vast te stellen dat dat het enige is wat hier ingebracht kan worden. Want ik hoor vanuit uw fractie op dit moment – en ik kijk uit naar het antwoord van de minister zo meteen – geen enkel denkspoor over waar we op dit moment zijn.

We kunnen alleen maar vaststellen dat alles wat u de voorbije maanden hebt geprobeerd, te weinig heeft gewerkt om het acute probleem tot nu toe op te lossen. Is er iemand in dit halfroond die vindt dat het probleem er op dit moment niet is? Ik denk het niet. Jullie zijn politiek verantwoordelijk. Probeer dan ten minste samen met ons de zoektocht op te nemen over hoe we het nu wel kunnen doen. Los van het interessante debat tussen sp.a en NV-A dat me überhaupt niet

interesseert, heeft collega Parys tenminste al een paar denksporen op tafel gelegd om dat te doen. Maar van uw fractie heb ik tot nu toe niets gehoord, behalve zeggen: oppositie, het is een schande dat jullie negatief praten over de zorg, dat jullie acute problemen op tafel leggen...

De voorzitter: Goed, ik heb de vraag gehoord. U bent duidelijk.

Jeremie Vaneeckhout (Groen): En daardoor zullen we geen oplossingen vinden. Ik verwacht van de minister en vooral van een meerderheidsfractie meer verantwoordelijkheid dan dat, in een debat waar vooral mensen in de zorg met open ogen zitten te kijken naar hoe u hier een acuut probleem nu zelfs lijkt te ontkennen, want het is allemaal de schuld van de mensen in de oppositie dat dit de realiteit is.

De voorzitter: De heer Sintobin heeft het woord.

Stefaan Sintobin (Vlaams Belang): Heel kort. Ik kan alleen maar onderschrijven wat collega Vaneeckhout zegt.

De voorzitter: Dan kunnen we bij deze stoppen.

Stefaan Sintobin (Vlaams Belang): Ik mag toch ook gezegd hebben dat het schandelijk is, de uitspraken van collega Schryvers, dat we als parlementsleden die onze verantwoordelijkheid nemen en die hier bepaalde problemen... Daarvoor zitten we, collega's, toch in een parlement en zitten we in de oppositie, dat we een acuut probleem hier op tafel leggen. En dat u continu probeert om in de bres te springen voor minister Beke die politiek verantwoordelijk is, kan ik nog enigszins begrijpen. Maar dat u ons verwijt dat we onze job doen, collega Schryvers... Ik stel voor dat u, als het dan toch allemaal zo goed loopt, vanaf nu geen enkele vraag meer indient bij de commissie. Wekelijks stelt u drie tot vier vragen over bepaalde problematieken in de woonzorgcentra. Waarom mogen we dat hier vandaag dan niet doen?

De voorzitter: Collega Schryvers, u bent natuurlijk een paar keer persoonlijk aangesproken. Heel kort alstublieft, en dan is het aan minister Beke.

Doe maar eerst, maar heel kort alstublieft. We hebben het allemaal heel duidelijk gehoord. U bent aangesproken. U krijgt nu al voor de derde keer het woord. Ik vraag u gewoon om kort te zijn.

Mevrouw Schryvers heeft het woord.

Katrien Schryvers (CD&V): Collega's, vanzelfsprekend mogen er hier vragen gesteld worden. Ik denk dat dat logisch is. Er is natuurlijk een crisis die ons allemaal heeft getroffen en die ook in de woonzorgcentra natuurlijk voor heel ernstige toestanden heeft gezorgd. Ik heb dat ook altijd erkend en onderkend en we hebben daar ook rond gewerkt in de coronacommissie. We hebben zelfs samen met de fracties in de meerderheid en in de oppositie 95 aanbevelingen gemaakt.

Ik heb nooit gezegd dat er geen problemen zijn. Ik ben daarnet mijn uiteenzetting zelfs begonnen met te zeggen dat er nog hard gewerkt moet worden om in de toekomst de kwaliteit van de zorg voor de bewoners in de woonzorgcentra te verbeteren en dat we daar heel veel zorgmedewerkers voor nodig hebben. En we hebben ook in deze acute situatie zowel vanuit onze fractie als vanuit de regering vanzelfsprekend heel wat voorstellen gedaan en initiatieven genomen, bijvoorbeeld Help De Helpers. Ik heb daarstraks verwezen naar de studenten verpleegkunde en naar de huisartsen in opleiding. We zouden ook nog heel wat verlofstelsels kunnen proberen te flexibiliseren en mensen incentives geven wanneer ze bijvoorbeeld het verlofstelsel willen omzetten.

Zeg dus nu niet dat wij ter zake geen positieve voorstellen doen.

Het is ons aller verantwoordelijkheid mee te werken aan de positieve beeldvorming in de zorgsector. Mannen en vrouwen geven elke dag, ook op dit ogenblik, met hun handen en met hun hart het beste van zichzelf. We moeten er hard op letten dat we de mensen die daar momenteel werkzaam zijn geen onrecht aandoen met die negatieve berichten.

We moeten allemaal samen oplossingen zoeken. We hebben dat in de Commissie ad hoc voor de Evaluatie en Verdere Uitvoering van het Vlaamse Coronabeleid met 95 aanbevelingen gedaan en we moeten dat nu ook samen verder doen.

De voorzitter: Minister Beke heeft het woord.

Minister Wouter Beke: Er is naar het rapport van Amnesty International verwezen. Toen het rapport van Amnesty International 's morgens op de radio verscheen, kreeg ik een uur later een mail die ik even zou willen voorlezen. De mail was gericht tot de VRT-redactie. *(Opmerkingen)*

Mag ik respect vragen voor de briefschrijver, de directeur van een woonzorgcentrum? Hij is een van de 800 directeurs waarvan de oppositie stelt aan hun kant te staan. Mag ik even respect vragen en deze brief voorlezen?

"Beste, was het nu echt nodig om nog maar eens de woonzorgcentra in een slecht daglicht te stellen deze morgen vroeg? Wanneer brengen jullie ook eens de mooie verhalen? Ja, ook deze situaties zijn er in onze woonzorgcentra. Sinds 15 oktober werk ik zeven dagen op zeven. Ik doe het voor de bewoners en voor al mijn medewerkers. We hebben momenteel een uitbraak. We moeten dagelijks sleutelen aan de planning, maar het lukt ons, dankzij creativiteit, flexibiliteit, de inzet van interimkrachten. Het lukt ons nog steeds om familie toe te laten. Het lukt ons nog steeds, zelfs bij bewoners die COVID-19-positief zijn, een aangepast aanbod te brengen, zodat het wonen opnieuw levens- en menswaardig is. Het lukt ons nog steeds. Terecht, de omstandigheden zijn momenteel niet oké. Ons gebouw leent er zich niet toe om een ganse afdeling om te bouwen tot een cohorte, maar we zijn creatief geweest. Participatie, zowel van medewerkers als familieleden als bewoners, we hebben er wel aandacht voor. We zijn niet het enige woonzorgcentrum. Zo zijn er heel veel in Vlaanderen. De moed zakte me in de schoenen toen ik aan het luisteren was naar jullie reportage, maar toen ik binnenstapte in het woonzorgcentrum, was er terug die drive om ervoor te gaan. Ik weet wanneer ik vertrek naar het werk, maar ik weet niet wanneer ik thuiskom. Vriendelijke groeten."

Mevrouw Vandecasteele, dat is een brief van een directeur van een woonzorgcentrum die er middenin staat. U hebt me met betrekking tot die flexibele personeelsinzet gevraagd waarom ik er nu pas aan heb gedacht dat er een probleem zou kunnen zijn. Een paar weken geleden hebt u me die vraag gesteld: "Minister, u hebt in de zomer de flexibele personeelsinzet gedaan. Gaat u dat verlengen? Bent u van plan dat te verlengen, want dat was een goede maatregel?" *(Opmerkingen van Lise Vandecasteele)*

De voorzitter: Mevrouw Vandecasteele, de minister heeft het woord. Gelieve hem te laten uitspreken.

Minister Wouter Beke: Mevrouw Vandecasteele, het gaat om financiële compensaties. We hebben dat in de zomer van 2020 gedaan en we verlengen dat tot 31 maart 2021. We zijn ingegaan op uw vraag om dat te doen. Op 15 april 2020 hebben we alle woonzorgcentra al een brief gestuurd om heel dat instrumentarium in te zetten. We hebben met de taskforce beslist een cascadedocument op

te stellen dat massaal wordt gebruikt. Soms is dat niet voldoende en ik kom daar straks nog op terug, maar we hebben het gebruikt.

Collega Anaf, ik zou me er eigenlijk politiek heel gemakkelijk van af kunnen maken als u begint over de structurele onderwaardering van de woonzorgcentra, door te zeggen dat u gelijk hebt, dat er een historische onderwaardering van de woonzorgcentra is. Voor Vlaanderen de woonzorgcentra heeft overgenomen, waren ze inderdaad ondergewaardeerd. Maar wie waren toen de ministers bevoegd voor die woonzorgcentra? Mevrouw Onkelinx, mijnheer Demotte, mevrouw De Galan, de heer Moureaux. Allemaal socialisten! (*Opmerkingen van Hannes Anaf en Hannelore Goeman*)

Twintig jaar socialisten! En dan hier komen zeggen dat er een historische onderwaardering is. Een klein beetje eerlijkheid! (*Applaus bij CD&V*)

Vlaanderen heeft de woonzorgcentra in 2015 overgenomen. Collega Parys heeft daarnaar verwezen. De vorige regering, de regering-Bourgeois heeft de woonzorgcentra overgenomen en heeft een structurele inspanningen gedaan, van 25 procent, vooral gericht op capaciteitsuitbreiding. Dat was toen ook nodig. Wij engageren ons hier nu om, in cijfers, in euro's, een inspanning te doen die het dubbele is van die van de vorige regering, vooral gericht op kwaliteit, want dat is vandaag nodig. Sinds Vlaanderen bevoegd is voor die woonzorgcentra, neemt het zijn verantwoordelijkheid.

En ja, dat betekent nog niet dat alle problemen zijn opgelost. Er zijn 1700 vacatures op dit ogenblik, voor zorgkundigen, verpleegkundigen. Op dit ogenblik! Dat is ook wat Sarah mij heeft gezegd: ze heeft vacatures, die staan open, maar ze vindt hen niet. Wat is dan het antwoord daarop? Een van de antwoorden is dat ik, dat de regering hen beter moet betalen. Wel, dat is hetgeen we vandaag doen. We engageren ons ertoe om die mensen in de toekomst beter te betalen. Is dat het enige antwoord? Neen, dat is niet het enige antwoord. We moeten ons ook engageren om meer mensen aan het bed te brengen, niet alleen meer handen aan het bed, ook meer hoofden aan het bed en vooral meer harten aan het bed. Die mensen werken immers niet alleen met hun handen, niet alleen met hun hoofd. Ze werken vooral met hun hart, elke dag opnieuw. Ook daarvoor engageren we ons dus.

Die 0,6 vte is wel kort door de bocht. Dat komt samen met de 100 miljoen euro. We hebben hier debatten gevoerd waarin men zei dat die 100 miljoen euro goed was, maar dat dat pas tegen 2024 was. Men vroeg me toen of ik aan de mensen zou zeggen dat dat nog tot 2024 zou moeten duren, en men vond dat bovendien te weinig. Deze Vlaamse Regering besliste dus om niet te zullen wachten tot 2024 en om daar nog eens de helft bij te leggen. De grote uitdaging zal er dus in bestaan om ervoor te zorgen dat het geld wordt omgezet in mankracht en vrouwkracht, in menskracht. Dat zullen we moeten doen door appetijt te geven aan de mensen, door diegenen die vandaag de keuze maken, die vandaag in het zesde middelbaar zitten, een toekomst in de zorg te doen overwegen. Niets biedt meer werkzekerheid in Vlaanderen dan kiezen voor de zorg. Dat zullen we moeten doen voor diegenen die misschien worstelen met de vraag of de job die ze vandaag uitoefenen, wel de beste job is, of ze misschien niet iets anders willen doen, of hun hart misschien niet voor de zorg klopt. Dat zullen we moeten doen door diegenen die morgen of overmorgen werkloos zullen worden, of dat vandaag al zijn, te heroriënteren naar deze jobs en hun hart te laten spreken. Dat zullen we moeten doen voor diegenen die vandaag beroepsactief zijn, die ooit een diploma in de zorg hebben verworven en verdiend, maar intussen andere oorden hebben opgezocht en een ander pad bewandelen, maar toch naar dit pad willen terugkomen omdat dat toch de roeping is waar ze aanvankelijk voor hadden gekozen.

Collega's, er wacht nog veel werk op ons. Dat zullen we moeten doen. De regering heeft zich geëngageerd, in centen, in middelen. We zullen, samen met de sociale partners, met werkgevers en werknemers, ons nog verder moeten engageren, bijvoorbeeld wat de zijinstromers betreft. We starten daarvoor de eerste projecten op. Er zijn al een aantal projecten, maar er komen nog een aantal nieuwe dingen bij. Dat zijn de dingen die we allemaal samen moeten doen, en dat zullen we doen, in een situatie van arbeidskrapte.

Ik was twee weken geleden in een woonzorgcentrum in Dentergem. Daar was een grote uitbraak. De directeur van het woonzorgcentrum zei: 'Wij zoeken de mensen, met alle mogelijke middelen, maar we vinden ze niet. We zijn op dit ogenblik aan het kijken hoe we 20 à 25 verpleegkundigen uit India kunnen laten overkomen.' Daar worstelen die mensen mee. Daar worstelen die woonzorgdirecteurs mee. En als ik op het terrein ben, dan zijn die niet bezig met de politieke rekeningetjes die men hier probeert te maken. Dan zijn die niet bezig met te zeggen dat het de verantwoordelijkheid is van deze of gene. Dan zijn die bezig met hoe ze hun problemen kunnen oplossen. Natuurlijk hebben zij vragen en verzuchtingen. De grootste vraag en verzuchting is datgene waar we gisteren een akkoord over hebben weten te bereiken. Nu moeten we zorgen dat er kansen worden gecreëerd. En die kansen, daar hebben we het kader voor gegeven. Het is aan ons, ons allemaal, om die kansen samen aan te nemen.

De voorzitter: Collega Anaf, u mag eerst antwoorden op alle vragen en replieken.

Minister Wouter Beke: Voorzitter, ik wou nog afronden. Ik had inderdaad nog een vraag voor de heer Anaf. We zullen straks nog wel op een aantal maatregelen komen die wij vanuit Vlaanderen genomen hebben. Maar als u de vraag stelt, buiten alles wat we in Vlaanderen al gedaan hebben en waar collega Saeys al een mooi overzicht van gegeven heeft, zijn er nog een aantal andere dingen die we moeten en kunnen doen, zoals het verhogen van het aantal vrijwillige overuren in de zorg, het versoepelen van de wet op de detachering, het tijdelijk behoud van de uitkering waar tijdelijke werklozen in de zorg werken, meer opeenvolgende contracten voor tijdelijke werklozen, KB 78, noem maar op. Er zijn nog een aantal dingen waar wij overtuigd van zijn, ook als we met die woonzorgdirecteurs spreken. Want dat zijn de vragen die ze op dit ogenblik stellen: 'We hebben hier een hoop dingen die we nog willen doen. Kunnen we daar samen aan werken?' Ik heb via mijn kant die vragen al overgemaakt aan de Federale Regering. Als u dat via uw kant wilt doen, en samen op korte termijn naar een oplossing zoeken, dan hebben de mensen er misschien ook iets aan. *(Applaus bij de meerderheid)*

De voorzitter: De heer Anaf heeft het woord.

Hannes Anaf (sp.a): Voorzitter, ik ga mijn best doen. Ik had eigenlijk nog maar één zin gezegd, en het is ineens blinkbaar over heel veel andere dingen gegaan. Ik ga proberen om toch op een aantal dingen te reageren.

Collega Bothuyne, u zegt dat ik alleen maar negatief ben over minister Beke, maar ik heb net tijdens mijn tussenkomst gezegd dat er nu gelukkig wel beschermingsmiddelen zijn en dat er wel goede richtlijnen zijn. Ik geef dat eerlijk toe. U moet trouwens maar eens aan uw collega Dalle vragen hoe vaak ik het met betrekking tot jeugdbeleid aangeef als er goede dingen gebeuren. Dat is er soms zelfs wat over. Ik vind het dus een beetje vreemd dat u dat op die manier zegt.

U zei op een bepaald moment ook dat de minister adequaat heeft gehandeld tijdens deze crisis. Ik weet niet hoe adequaat u dat vindt. Er is momenteel een wachtlijst voor noodhulp van het leger. Is dat dan een adequate aanpak van de crisis? We weten al maandenlang dat er een groot probleem zal zijn rond

personeel op de vloer. En dat probleem is niet opgelost. Dat is wat ik hier probeer aan te kaarten.

Collega Parys, u hebt mij woorden in de mond gelegd die ik absoluut niet heb gezegd. Ik had trouwens ook nog maar één zin gezegd, dus dat was moeilijk geweest. Ik heb helemaal niet gezegd dat er de voorbije jaren niet geïnvesteerd is in de woonzorgcentra. Ik heb gezegd dat dit sociaal akkoord er pas komt nadat er twee golven in de coronacrisis nodig zijn geweest en nadat ook de federale overheid eerst een akkoord heeft bereikt. Ik zeg dat omdat hier eind februari, begin maart... *(Lorin Parys vraagt het woord)*

Ik zou graag deze zin toch eens afmaken.

De voorzitter: U mag eerst antwoorden op alle vragen en replieken die u hebt gekregen.

Hannes Anaf (sp.a): Dank u, voorzitter. Eind februari, begin maart heeft die zorgsector hier aan de deur gestaan, in Brussel, om te komen betogen, omdat zij al heel lang vragende partij waren voor betere arbeidsomstandigheden en meer handen aan het bed. We hebben hier ook in februari al een uitgebreid debat gehad over de woonzorgcentra. En het was toen al heel duidelijk dat er een heel groot probleem was in heel veel woonzorgcentra. Toen was de Vlaamse Regering nog niet van plan om daar iets aan te doen. Daarom zeg ik dat het jammer is dat het zo lang heeft moeten duren en dat er eerst crisissen nodig zijn geweest voordat het personeel eindelijk krijgt waar het recht op heeft en dat vooral de mensen die moeten worden verzorgd, de juiste zorg krijgen die ze willen of kunnen krijgen.

Collega Schryvers, de verhalen die wij hier in het parlement brengen, brengen we niet omdat we dat leuk vinden. Dat zijn verhalen die uit de praktijk komen. Dat zijn verhalen die in de krant staan en die wij hier dan gebruiken om de minister te ondervragen over zijn beleid. Ik denk dat dat onze taak is als parlementslid. Ik vind het heel kwalijk dat u probeert te laten uitschijnen alsof wij ervoor verantwoordelijk zijn, als oppositie, dat er een slecht imago bestaat over de woonzorgcentra. Dat is absoluut niet het geval.

Wij proberen hier op onze manier druk te zetten op de Vlaamse Regering om de maatregelen te nemen die nodig zijn, ook omdat de mensen op het terrein die vragen.

Want uiteraard zal een directeur van een woonzorgcentrum mails sturen met: 'Verdorie, nu worden we weer in een slecht daglicht geplaatst.' Maar ik ontvang evenveel of misschien zelfs meer mails van mensen op het terrein – en ook van directeurs – die zeggen: 'We verzuipen, help ons. We kunnen het niet meer aan, doe daar iets aan in dat Vlaams Parlement.' Dat is inderdaad wat we samen moeten doen.

Minister, ik ben blij dat u ook zélf aan de federale minister hebt doorgegeven dat er een aantal dingen op het federale niveau in orde moesten worden gebracht. Het is blijkbaar soms een trend dat parlementsliden op een kabinet moeten gaan werken. Ik moet dat misschien ook overwegen, want ik word hier meer als kabinetsmedewerker van de minister van Volksgezondheid gezien dan als parlementslid. Ik wil daarin zeker ook mijn taak doen, ik wil dat gerust doorspelen – aan collega Jan Bertels trouwens, die jullie goed kennen. Dat is geen enkel probleem. Maar ik ben blij dat u tenminste ook zélf contact hebt opgenomen.

Minister, we komen straks nog wel terug op een aantal zaken over de maatregelen die werden genomen. We blijven zeggen dat u te laat komt met de maatregelen, maar we zullen daar straks ongetwijfeld nog op terugkomen.

De voorzitter: Mag collega Parys u even onderbreken? U was klaar met uw repliek en gaat straks verder met uw betoog. Goed?

De heer Parys heeft het woord.

Lorin Parys (N-VA): Ik zal kort zijn. Collega Anaf zei daarnet dat pas nadát het federale niveau een aantal beslissingen had genomen, er ook Vlaamse actie is ondernomen. En daar, collega Anaf, kan het nog beter. Wat bedoel ik daarmee? Een aantal weken geleden is er heel wat onrust gecreëerd op de werkvloer, in de woonzorgsector en in de andere Vlaamse zorgsectoren, doordat er op federaal niveau werd beslist om 200 miljoen euro vrij te maken om in consumptiecheques en premies te investeren. Mijn vraag is nu of die onrust wel zo nodig is geweest. Want mijn vraag aan de minister is eigenlijk: bent u door minister Vandenbroucke ruim op voorhand in kennis gesteld van zijn voornemen om die premie uit te keren? Bent u daarover geconsulteerd? Hebt u samen geprobeerd om tot een akkoord te komen en is dat misschien niet gelukt? En heeft het federale niveau daarom – in mijn perceptie eenzijdig, maar u kunt mij straks tegenspreken – die 200 miljoen euro beslist, waardoor er heel veel onrust is gecreëerd in de Vlaamse woonzorgsector? Of is er effectief geprobeerd om samen tot een akkoord te komen en heeft Frank Vandenbroucke dat ruimschoots op voorhand aangekondigd en geprobeerd om met u daarrond een afspraak te maken?

Want, collega Anaf, als we hier spreken over samenwerkingsfederalisme, laat ons er dan ook voor zorgen dat we niet onnodig onrust creëren op de werkvloer door een dergelijk politiek haantjesgedrag, dat uiteindelijk niemand dient. Minister, u kunt mij straks tegenspreken.

De voorzitter: Mevrouw Vandecasteele heeft het woord, ook kort.

Lise Vandecasteele (PVDA): Ik moet zeggen dat ik het hier een bijzonder pijnlijk debat vind. Ten eerste vind ik het zeer choquerend dat wij hier, onder andere ik, verantwoordelijk worden gesteld voor het slechte imago van de sector. Ik werk zelf in de sector, ik ben zelf gaan helpen in de woonzorgcentra. Dat ik zelf mijn sector in een slecht daglicht zou stellen, vind ik eerlijk gezegd hallucinant. Hallucinant. Ik snap niet waar dat vandaan komt.

Ten tweede vind ik het redelijk pijnlijk, omdat het debat vandaag gaat over het acute en heel problematische personeelstekort op de werkvloer. Wat mij verontrust, is dat jullie lijken te zeggen: 'Goh ja, er is een groot probleem. Wij hebben geprobeerd allerlei maatregelen te nemen, maar we krijgen het niet opgelost.' Dat zorgt juist voor problemen! Dat zorgt ervoor dat de mensen op de werkvloer zich in de steek gelaten voelen.

En wat blijkt uit de barometer van De ZorgSamen? Nooit eerder overwogen zoveel hulpverleners om uit de sector te stappen. Minister Beke, dat is wel een van uw verantwoordelijkheden! Bijna een kwart van de mensen die vandaag in de zorg werken, overweegt uit de sector te stappen. Dat is veel meer dan voor de coronacrisis, toen het maar over 10 procent ging. Ik hoop dat het in het debat vandaag ook kan gaan over wat er vandaag kan gebeuren om die personeelstekorten op te vangen. En dan ligt het voorstel klaar van 17.000 mensen die willen komen helpen in de woonzorgcentra, waarvan er vandaag maar een 70-tal zijn ingeschakeld. Er is nood aan opleiding en ondersteuning, zoals bijvoorbeeld het zorgnet ZNA dat in Antwerpen biedt.

De voorzitter: U bent nu eigenlijk al uw tussenkomst aan het houden, mevrouw Vandecasteele. Afronden dus, alstublieft.

Lise Vandecasteele (PVDA): Dat wil dus zeggen dat er vandaag iets moet gebeuren. Er moeten vandaag maatregelen worden genomen.

De voorzitter: De heer Anaf heeft het woord.

Hannes Anaf (sp.a): Er kwam pas een sociaal akkoord toen het echt niet meer anders kon. De Federale Regering heeft een initiatief genomen, maar dat kun je haar moeilijk verwijten. Daar maakt ook niet alleen sp.a deel van uit.

Ik zoek het plan om snel meer mensen in de woonzorgcentra in te zetten. Het ging al over die 17.000 mensen. Die maatregel werd op 22 oktober 2020 genomen, in het midden van de crisis, op het ogenblik dat de woonzorgcentra al volledig aan het verzuipen waren. De heer Parys heeft het er ook al over gehad: van de mensen die zich kandidaat hebben gesteld, zijn er maar een paar die effectief op het terrein aan de slag zijn gegaan. Hoe komt dat? U hebt veel contacten met woonzorgcentra. Daar is bijna geen middenkader, die mensen worden overspoeld en ze hebben die hulp echt nodig, maar ze komen er gewoon niet toe om die mensen binnen te halen en hen op te leiden. Ik denk dat het een heel slecht idee zou zijn om onopgeleide mensen op dit moment naar onze woonzorgcentra te sturen, want dat zal pas voor veel besmettingen zorgen. Ik hoorde net een voorstel, en ik vind dat op zich een goed voorstel: laat ons kijken hoe we die 17.000 mensen op een snelle manier in onze woonzorgcentra aan de slag kunnen krijgen. Daar zal extra hulp voor nodig zijn, de woonzorgcentra zullen dat zelf niet kunnen doen.

Dat zijn grote uitdagingen, maar ook voor het zorgakkoord is er nog een grote uitdaging. Het is een goed, globaal akkoord – ik zal dat nog maar eens herhalen, ik zeg ook positieve dingen, mijnheer Bothuyne –, maar het een en ander moet in de praktijk worden omgezet. Er zullen heel strakke deadlines moeten worden gehaald.

Minister-president Jambon, dit is echt een vraag voor u: u garandeerde dat vanaf 1 januari 2021 iedereen het verschil op zijn loonbriefje zal zien. Ik vind dat heel ambitieus en ik zou het erg waarderen als dat streefdoel wordt gehaald, maar collega's die de sector wat kennen, zeggen dat als je IFIC volledig wilt uitrollen tegen 1 januari, dat heel erg straf zou zijn. Dat is net de reden waarom men op federaal niveau gezegd heeft dat men dat pas vanaf 1 juli 2020 wil laten ingaan, omdat dit in de praktijk niet haalbaar zou zijn. Ik vraag me echt af: bent u hier zeker van? Indien niet, is er dan een plan B om er toch voor te zorgen dat die mensen vanaf januari loonsverhoging krijgen?

De voorzitter: Minister-president Jambon heeft het woord.

Minister-president Jan Jambon: Dat is inderdaad ambitieus, maar ambitie is niet verboden. We zijn hier eerder toe gedwongen. Wat hebben we gezegd? De Vlaamse woonzorgcentra en revalidatiecentra zijn daar klaar voor en men schijnt er IFIC vanaf 1 januari 2021 te kunnen invoeren. Als dat niet gehaald wordt, zullen we de 6 procent loonsopslag vanaf 1 januari implementeren en IFIC zo snel mogelijk daarna. Voor het tweede luik, waaronder de bijzondere jeugdzorg en de gehandicaptenzorg vallen, zullen we nu al 4,5 procent opleggen als een voorafname op het zo snel mogelijk invoeren van IFIC. Daar staat men nog aan het begin van het proces. We weten allemaal dat dat wat tijd vergt en we kunnen vandaag ook niet voorspellen tot welk looneffect IFIC zal leiden. We starten dus met die 4,5 procent en dat is een voorafname op het invoeren van IFIC. Ik denk dat dat glashelder is.

De voorzitter: De heer Anaf heeft het woord.

Hannes Anaf (sp.a): Het is een duidelijk antwoord. Dat is een uitdaging en ik hoop dat dit lukt.

De tweede uitdaging is hoe je die extra handen naar het bed zult brengen. We hebben het daar al uitgebreid over gehad en ik wacht vol ongeduld op het plan

om daar effectief voor te zorgen. Dat zal niet evident zijn, maar ik wacht op het plan voor extra personeel.

De voorzitter: Minister-president Jambon heeft het woord.

Minister-president Jan Jambon: Ik heb daar in mijn tussenkomst al op gewezen. In het plan Vlaamse Veerkracht zit een luik over de opleiding en omschakeling, niet alleen naar de zorgsector, van de werklozen die we spijtig genoeg zullen moeten absorberen in de volgende maanden en het volgende jaar. Dat is de uitdrukkelijke ambitie, daar is ook geld voor voorzien. Buiten de bedragen waar we hier nu over spreken, is er geld voorzien voor die omscholing.

Sta me nog toe om een tweede opmerking te maken. Ik, als voorzitter van de Vlaamse Regering, doe niet mee aan de wedstrijd met het federale niveau over wie nu het snelst met wat klaar is.

Wij staan voor de uitdagingen die binnen onze bevoegdheden vallen. Wij zullen handelen naar wat nodig is voor wat binnen onze bevoegdheden nodig is. Er is natuurlijk een element, namelijk dat we moeten zien dat er geen concurrentievervalsing komt tussen de ziekenhuizen en de woonzorgcentra omdat die, wat het verzorgend personeel betreft, op dezelfde profielen een beroep doen. Dat is een element in ons beleid. Als er aanpassingen zijn aan de overkant van de straat, zullen wij moeten evalueren wat wij daarmee doen.

Wij hebben u al in de zomer gezegd, toen er nog geen sprake was van federale premies, dat wij startten met de onderhandelingen over een breed akkoord dat niet alleen de koopkracht verhoogt maar ook zorgt voor handen aan het bed en werkdrukverlaging, over het hele pakket dus, met de hele brede sector die we hebben – en onze sector is zeer breed: van het woonzorgcentrum tot de sociaal-culturele vereniging. Als het federale niveau ondertussen de beslissing neemt om een premie of een chequeje uit te reiken, dan moeten zij vooral weten wat zij doen. De Vlaamse Regering is verantwoordelijk voor het personeelsbeleid, voor het managen van die hele zorgsector waar wij voor verantwoordelijk zijn. De maatregelen die op het federale niveau worden genomen zijn daar een element in. We moeten zien dat onze manier om mensen te vergoeden niet substantieel lager is dan op het federale niveau, want dan zouden wij daar volk aan verliezen. Dat is dus maar een element in onze bedrijfsvoering van die hele zorgsector.

Ik denk dat we er nu in geslaagd zijn, een maand voor het einde van het jaar, waarop ik het had aangekondigd, om een globaal akkoord te sluiten dat inzet én op koopkracht én op arbeidsdrukverlaging. Ik doe echt niet mee met een race met het federale niveau, zo van: 'Hoe, die komen met een premie, dus ik moet gauw een ander premie geven.' Daar doen wij echt niet aan mee. Men mag hier op de banken de hele tijd proberen om die vergelijking te maken, maak ze vooral, maar mijn kouw kleren raakt het niet.

De voorzitter: De heer Anaf heeft het woord.

Hannes Anaf (sp.a): Als wij de voorbije weken en maanden de kritiek uitten op het feit dat het federale niveau al wel een zorgakkoord had over een structurele verbetering en Vlaanderen nog niet, dan is dat voor een stuk ook omdat dat voor onrust zorgde op het terrein. Het ging over de premie. Dat heeft voor wat onrust gezorgd. Maar ook het feit dat het sociaal akkoord uitbleef, heeft zeker ook voor veel onrust gezorgd en voor het feit dat het Vlaamse personeel zich minder gewaardeerd voelde. Maar goed, ik wil daar niet te lang bij stilstaan. Dat zorgakkoord is er nu. Ik heb al vaak gezegd dat we er blij mee zijn, dat het er eindelijk ligt en dat er ook waardering is voor het Vlaamse personeel. Wij zijn blij met die structurele middelen en met de extra investeringen in kwaliteit. Alleen

ben ik wel benieuwd hoe dat in de praktijk zal worden gebracht en hoe snel we effectief die extra handen aan het bed zullen hebben.

De voorzitter: De heer Parys heeft het woord.

Lorin Parys (N-VA): Toch nog eens over die premie. U weet heel goed dat de sociale onderhandelingen op Vlaams niveau liepen. U weet dat het tijds kader dat daarvoor werd vooropgesteld 31 december 2020 was, zoals afgesproken met de vakbonden en de werkgevers. Toch fietst het federale niveau daartussen, zonder, voor zover ik weet maar de minister zal daar straks op antwoorden, te overleggen met Vlaanderen. Onze vraag is heel simpel: kan dat de volgende keer niet in een beter overleg gebeuren?

De voorzitter: Goed, maar die vraag is al twee keer gesteld.

Lorin Parys (N-VA): En zult u er alstublieft voor kunnen zorgen dat er geen soloslim wordt gespeeld op de kap van onze zorgverleners?

De voorzitter: Die vraag is nu al twee of drie keer gesteld, ik denk dat het nu voor iedereen duidelijk is.

De heer Vaneekhout heeft het woord. Ik weet niet wat u wilt inbrengen, maar alstublieft kort.

Jeremie Vaneekhout (Groen): Voorzitter, ik wil alleen maar aanvoeren dat ik mij aangesproken voel door de boodschap van de minister-president, dat het ene de rekening van het andere niet hoeft te maken, dat dat een element is in het debat daarover. Ik vind het wel vermoeiend dat we daar constant een reconstructie van maken, zeker als het dan maar gaat over een eenzijdig deel van de reconstructie van de totstandkoming van het sociaal akkoord. Want de realiteit is ook, collega's van de meerderheid, dat de contouren van het akkoord niet zo breed waren als ze vandaag zijn. Dat komt mede doordat een aantal noodkreten ook tijdens het proces door de sector werden geuit en hier in het parlement werden versterkt. Jullie hebben zich misschien – en ik hoop dat dat terecht is – niet laten opjagen door het federale niveau. Dat is absoluut ook niet onze vraag. Doe gewoon jullie ding, zoals het hoort voor een autonoom Vlaanderen. Maar het is mede door de druk van de sector en door de druk vanuit het parlement dat er vandaag een breder antwoord is dan het oorspronkelijk de bedoeling van deze Vlaamse Regering was. Daar ben ik rotsvast van overtuigd. Als ik het goed begrepen heb wat er achter de schermen is gebeurd, dan is dat ook een reden waarom dat zelfs in de laatste nacht nog enorm is opgerokken. Waarvoor dank.

De voorzitter: Minister-president Jambon heeft het woord.

Minister-president Jan Jambon: Mijnheer Vaneekhout, ik vraag u om eens te kijken naar mijn septemberverklaring van eind september, waar we in het kader van het relancebeleid investeringsenveloppen gedefinieerd hebben, en daarna de recurrente enveloppen, met daarbij ook de recurrente enveloppen voor de zorg-sector.

Daarin heb ik twee assen beschreven: de as van de koopkracht – dat is duidelijk – en de as van werkdrukverlaging. Dat was toen al. Kom dus niet af dat wij tijdens de onderhandelingen... want daarvoor dienen onderhandelingen. Om een akkoord te bereiken moet je eens met de regering de koppen bij elkaar steken en zeggen: 'als we echt naar een akkoord willen gaan moeten we dat bedrag van 5,25 miljoen wat oprekken.' En dat is een gigantische inspanning die we hier aan de belasting-betaler vragen. Maar ik denk dat die verantwoord is. Dat is onderhandelen: je vertrekt met een beginpositie en je komt tot een akkoord.

Maar we hebben eind september, toen ik hier mijn septemberverklaring heb gedaan, al gezegd dat die voorziene 5,25 miljoen uitgaat van twee uitgangspunten: koopkracht en werkdrukverlaging. Ik heb echt niemand anders nodig om die inzichten te hebben.

De voorzitter: De heer Vaneeckhout heeft het woord.

Jeremie Vaneeckhout (Groen): Minister-president, het klopt natuurlijk dat die sporen er al lagen, maar de exacte invulling daarvan in de financiële marge die de Vlaamse Regering daarvoor vrijmaakt was niet duidelijk op dat moment. Die is opgerokken, en daar erken ik ook de inspanningen voor die u zelf doet, en die u vooral vraagt van de Vlaamse belastingbetaler. Wij denken ook dat dat een terechte investering is.

Er werd ook de keuze gemaakt om voor een aantal middelen geen groeipad te voorzien, maar vervroegd naar voren te trekken vanaf 2021. Minister Beke heeft er daarnet ook naar verwezen. U gaat mij toch niet zeggen dat al die contouren duidelijk waren bij het begin van de onderhandelingen? Dat is inderdaad net de reden waarom u onderhandelt.

De voorzitter: Goed. Het is nu wel duidelijk.

Jeremie Vaneeckhout (Groen): Maar onderhandelen gaat ook over de druk die vanuit dit parlement en vanuit de samenleving komt.

De voorzitter: De heer Anaf heeft het woord.

Hannes Anaf (sp.a): Ik ga concluderen. We hebben het nu lang over het zorgakkoord gehad, maar de acute situatie in de woonzorgcentra is er wel vandaag. Daar ligt geen plan voor op tafel. Er spelen zich opnieuw drama's af in onze woonzorgcentra. De eerste keer kon je nog de kaart spelen dat niemand het had zien komen, maar die troef is uitgespeeld. Het zou ons nooit meer overkomen en we zijn er toch weer.

Ik vraag mij echt af waar het plan is. Hoe gaan we ervoor zorgen dat er in onze woonzorgcentra iets gebeurt? Of is het plan gewoon om de tweede golf nog wat verder uit te zweten en te hopen dat het personeel het toch nog aankan? En is er een plan voor als er een derde golf aankomt? Ik mis dat plan, en ik ben heel benieuwd of er toch nog ideeën gaan komen van de minister om daar iets aan te doen.

De voorzitter: Mevrouw Schryvers heeft het woord.

Katrien Schryvers (CD&V): Collega Anaf, u hebt mee die 95 aanbevelingen ingediend, we hebben die samen onderschreven. Die zijn velerlei, en u weet dat er ook zeer veel in uitvoering zijn. Er zijn ook heel wat voorstellen met betrekking tot de personeelsnood, die we inderdaad ook wel voelden, en daarvan zijn er ook heel wat in uitvoering. En ik ga ze nog eens noemen, want uw collega Vaneeckhout zegt dat er geen initiatieven zijn genomen of dat onze fractie geen voorstellen heeft gedaan. Ik wil dat nog wel eens weerleggen.

Er zijn initiatieven. Help De Helpers is er al lang.

De voorzitter: Collega Schryvers, het spijt mij ontzettend, maar ik kan ze nu al allemaal uit het hoofd opzeggen.

Katrien Schryvers (CD&V): Ik ga ze niet allemaal terug opnoemen.

De voorzitter: Nee, alsjeblieft.

Katrien Schryvers (CD&V): Ik wil ook vragen aan collega Anaf dat, als we allemaal willen zoeken naar mogelijke oplossingen, we ze misschien ook allemaal samen moeten aandragen.

Collega Saeys heeft daarstraks gezegd: het grote probleem is gewoon het tekort aan mensen met zorgkundige opleidingen, aan verpleegkundigen. Die 17.000 mensen die zich hebben aangediend zijn van enorme waarde, en we kunnen die wel op een bepaalde manier inzetten, maar niet zomaar voor zorgkundige taken. De vraag is hoe we dat kunnen oplossen. En dan zou ik ook heel graag van jullie voorstellen horen, als jullie er hebben, waarmee we op korte termijn wel bijkomend personeel kunnen bekomen dat zorgkundige taken kan stellen.

De voorzitter: Het toeval wil dat het nu aan collega Saeys is.

Mevrouw Saeys heeft het woord.

Freya Saeys (Open Vld): Er is al heel veel gezegd. Niemand ontkent dat in woonzorgcentra waar een stevige corona-uitbraak heerst, de basiszorg onder druk staat. Afgelopen vrijdag bijvoorbeeld waren er 3790 zorgverstrekkers afwezig. Dat komt neer op ongeveer 5,5 procent van de totale personeelscapaciteit. Jammer genoeg is in Oost Vlaanderen, waar ik zelf vandaan kom, dat tekort hoger, namelijk 7 procent. In het Gentse zijn er zelfs woonzorgcentra waar meer dan de helft afwezig is. Dat zijn inderdaad hoge cijfers. In sommige woonzorgcentra is die personeelsuitval vooral groot omdat in de maatschappij de besmettingsgraad zeer hoog is. Woonzorgcentra zijn geen eilanden, dat komt daar binnen. Er is personeelsuitval doordat mensen besmet zijn of in quarantaine moeten. Het zorgpersoneel is uitgeput, dat weten we ook, we hebben het er al meerdere malen over gehad. Zij hebben stress, zijn heel vermoeid van de afgelopen maanden en hebben weinig kunnen recupereren. Er zitten natuurlijk ook mensen thuis met stress en psychologische problemen.

Voorzitter, er zijn heel wat maatregelen getroffen, ik ga ze niet opnieuw opnoemen, bijvoorbeeld het inzetten van vrijwilligers. Ook de Federale Regering heeft een noodmaatregel afgekondigd, namelijk dat verpleegkundige handelingen tijdelijk door niet-verpleegkundigen konden worden uitgevoerd, maar natuurlijk onder bepaalde voorwaarden. Wat zien we? De tijdelijke werkloosheid is niet in dovemansoren gevallen. 17.000 mensen hebben gereageerd om zich als polyvalent medewerker kandidaat te stellen. Aan die gemotiveerde mensen voor die polyvalente taken is er echt geen gebrek. Wel een probleem is dat er aan de kant van de vacatures minder vraag is dan we hadden verwacht. Tot nu toe zijn er maar 72 van de 428 ingevuld. Het probleem zit erin hoe men de bereidwilligen zal matchen met de nood aan bijkomend personeel in de woonzorgcentra. Vrijwilligers zijn heel goed, maar het probleem zit vooral bij het medisch geschoold personeel. We moeten dus het grote plaatje bekijken.

Vandaag staan er inderdaad heel veel vacatures open. Op 30 september waren er 3596 openstaande vacatures voor verpleegkundigen, zorgkundigen, kinesisten en ergotherapeuten. Het probleem is vooral dat we meer mensen moeten aantrekken voor het beroep. Daarvoor zijn de structurele maatregelen van het sectoraal akkoord heel positief, juist om meer mensen te laten instromen. Het akkoord voorziet in 45 miljoen euro om de werkdruk te verlagen en meer handen te creëren. Het is vooral belangrijk om de instroom in het hoger onderwijs te stimuleren. Dat kunnen we door eerder en elders verworven competenties op een uniforme manier naar waarde te schatten om zo verkorte trajecten mogelijk te maken. Ik denk dat we toch ook wel heel veel potentieel missen bij de zijinstromers, mensen uit andere sectoren, mensen die werkzoekend zijn en mensen die deeltijds werken. Daarom gaan nu juist de sociale partners en de

overheid kijken in hoeverre die projecten rond die opleidingstrajecten geharmoniseerd en versterkt kunnen worden.

Na die gezondheidscrisis gaat er zich natuurlijk een economische crisis voordoen waarbij mensen op zoek moeten gaan naar een andere job. Dat is zeker het moment om die mensen aan te trekken naar de zorgsector. Voldoende handen aan het bed wordt een zeer grote uitdaging.

De voorzitter: Mevrouw De Martelaer heeft het woord.

Ann De Martelaer (Groen): Ik wil ingaan op wat mevrouw Saeys zegt. Ik heb me altijd afgevraagd waarom wij na de eerste golf deze zomer geen vakantiescholen hebben opgestart voor de opleiding van verpleegkundigen. Waarom zeg ik dat? Minister Crevits heeft 120.000 tijdelijk werklozen aangeschreven, waarvan er 7483 gereageerd hebben en er 995 één competentie-actie gevolgd hebben. Dat is slechts 0,8 percent van alle werklozen.

We hebben zo'n groot potentieel van mensen die nu geen werk hebben, waarom hebben we afgelopen zomer dus geen vakantiescholen opgestart om snelcursussen te geven voor zorgkundige, verpleegkundige?

We spreken altijd over de pandemie en vergelijken dat met de oorlog. Welnu, ik heb onlangs een boek gelezen van de Ierse schrijver John Boyne over de Eerste Wereldoorlog. Toen werden alle jongeren in Engeland opgeroepen en twee maanden in een kamp gestopt voor ze naar het veld gingen. Ik wil niet copy-pasten maar wanneer we echt iets hadden willen doen aan de grote nood van zorgkundigen, dan hadden we deze zomer zomerscholen kunnen inrichten voor verpleegkundigen. We hebben dat niet gedaan maar misschien moeten we dat toch doen om de acute nood van vandaag op te lossen. De huidige vormingen gaan allemaal via VDAB.

De voorzitter: Mevrouw Saeys heeft het woord.

Freya Saeys (Open Vld): Ik wil hier graag op reageren. Ik vind het goed dat we samen zoeken naar oplossingen maar, mevrouw De Martelaer, we moeten wel kwaliteit leveren. Er in een paar maanden voor zorgen dat mensen echt medische taken kunnen uitvoeren, sorry, maar dat gaat niet. We moeten kwaliteit blijven leveren. Wanneer we werklozen in een aantal maanden tijd medisch zouden kunnen scholen, dan hadden we onmiddellijk extra krachten, maar de bedoeling is wel dat we de kwaliteit van die zorg blijven garanderen.

De voorzitter: Mevrouw Schryvers heeft het woord.

Katrien Schryvers (CD&V): Ik wil daar ook even op doorgaan want het is natuurlijk wel goed dat we allemaal samen nadenken over een oplossing. Mevrouw De Martelaer, het voorstel dat u doet is een voorstel dat we hier alleszins niet hebben gehoord tijdens de coronacommissie en dat we ook niet hebben overwogen en ik denk dat ik weet waarom. De sector zal ook wel heel goed beseffen dat men niet met een vingerknip of een heel korte opleiding voldoende competentie kan hebben om medische handelingen te stellen in een woonzorgcentrum. Maar misschien kunnen op termijn alle mensen die zich nu hebben aangemeld voor helpen in de zorg en die vanuit de tijdelijke werkloosheid niet terug kunnen naar de sector vanwaar ze komen, en die toch geïnteresseerd zijn in die zorg, via een langdurige opleiding echt naar de zorg worden toegeleid. Minister, kan dat een mogelijkheid zijn en hoe zou daar dan op worden ingespeeld?

De voorzitter: Mevrouw De Martelaer heeft het woord.

Ann De Martelaer (Groen): We hebben afgelopen zomer zomerklassen georganiseerd en ik denk dat die kwaliteitsvol waren. Ze zijn heel positief

geëvalueerd. Wanneer je op korte tijd een intensieve cursus geeft aan toekomstige zorgkundigen, dan betekent dat niet dat het niet kwaliteitsvol kan zijn. Ik ben het ermee eens dat zij geen volwaardige bachelor- of masterverpleegkundigen zijn maar ze zullen een minimum aan kwaliteit kunnen bieden in onze woonzorgcentra net zoals de ambulanciers van het leger. Zij zullen dat niveau kunnen halen.

De voorzitter: Mevrouw Vandecasteele heeft het woord.

Lise Vandecasteele (PVDA): We moeten echt wel oplossingen vinden, we kunnen vandaag in het parlement niet zeggen dat we het terrein aan zijn lot overlaten. Er zijn enorm veel creatieve oplossingen op het terrein, laat ons dan alstublieft ook echt oplossingen geven want de situatie zeer ernstig.

Er is een groot tekort aan medisch geschoold personeel maar vandaag is de situatie zo ernstig dat zelfs de basiszorg in het gedrang komt. Ik hoop dat jullie het signaal vanop het terrein opvangen, dat jullie de krant hebben gelezen. Steven Van Gucht heeft er ook nog eens op gewezen dat de situatie inzake het personeelstekort in de woonzorgcentra problematisch is. Het probleem is dat er een platform wordt gelanceerd zoals Help in de zorg! maar dat de rest aan de sector wordt overgelaten. Het voorbeeld van ZNA Antwerpen is zeer goed, zij hebben daar zorgbuddy's geïntroduceerd. Ze hadden een oproep gelanceerd voor honderd mensen waarvoor er negenhonderd kandidaten waren. Ze hebben de week nadien meteen een opleiding voor buddy gegeven en via coördinatie van buitenaf is dat project geslaagd. En dat is wat hier een beetje ontbreekt: er wordt een platform gelanceerd, er zijn enorm veel kandidaten maar het komt niet tot resultaten. En het is nu de tweede keer dat dit gebeurt. Bij Help de Helpers was er hetzelfde probleem. Er waren vijfduizend kandidaten er maar zevenhonderd ingeschakeld. Men moet een platform lanceren maar het uitvoeren en coördineren.

De voorzitter: Minister Beke heeft het woord.

Minister Wouter Beke: Collega's, laat ons de eerlijkheid hebben om te zeggen dat hier geen gemakkelijke oplossingen voor bestaan. Ik heb hier een paar gemakkelijke oplossingen gehoord. Mocht het nu echt kunnen, dan zou ik zeggen: laat ons er onmiddellijk aan beginnen, als we er met een summerschool in kunnen slagen om verpleegkundigen te vormen. Dat is wat u gezegd hebt: 'Waarom hebt u geen zomerscholen gedaan?' Dat zijn bacheloropleidingen van vier jaar, een van de zwaarste opleidingen die er bestaan. U zegt hier gemakshalve: 'Waarom hebt u geen zomerschool gedaan waarbij die dat op zes weken hadden kunnen doen?' Een zomerschool, terwijl we gezegd hebben dat de scholen dicht moesten blijven omdat het virus nog circuleerde. En dan gaan we dat digitaal doen! Laat ons een beetje ernstig blijven. Dat klinkt allemaal heel gemakkelijk en in uw droom is dat misschien gemakkelijk, maar dat is totaal niet realistisch. Wij moeten zorgen dat we opleidingen hebben, daar moeten we aan werken, we moeten zorgen dat we zijinstromers weten te vinden, maar denken en hier durven poneren dat je op zes weken tijd verpleegkundigen naar de woonzorgcentra kunt sturen, dat is van de pot gerukt.

Mevrouw Vandecasteele, u zegt: 'Help in de zorg! U lanceert een platform en dan laat u het over aan de sector.' Dat platform is samen met de sector gerealiseerd, met de sector, met de mensen! Het probleem is hetzelfde als datgene waarvan mevrouw De Martelaer zegt om een summerschool te organiseren. Er zijn namelijk veel vacatures, er zijn veel mensen die als logistiek medewerker wel willen komen helpen in een woonzorgcentrum. Als ik met die woonzorgcentra spreek en zeg dat we ons cascadedocument hebben en dat we hier kunnen helpen en daar kunnen helpen, zeggen ze dat ze dat allemaal uitgeput hebben en daarmee al geholpen zijn, maar dat ze verpleegkundigen nodig hebben, want die zijn

uitgevallen en daar hebben ze geen simpele en gemakkelijke oplossingen voor nodig. Dat is dus een goed platform, maar verpleegkundigen kunnen we jammer genoeg niet toveren.

Ik wil van de gelegenheid gebruikmaken om ook kort in te gaan op een aantal andere stellingen die hier geponeerd zijn. Als hier gevraagd wordt waarom de woonzorgcentra opnieuw geconfronteerd zijn met een tweede golf, hoe dat in godsnaam mogelijk is, of wij dan niets geleerd hebben uit de eerste golf, hoe het komt dat de woonzorgcentra vandaag opnieuw kreunen, dat er opnieuw besmettingen zijn, is het antwoord eigenlijk redelijk simpel. Dat is het antwoord dat het stadsbestuur van Gent vorige week ook gegeven heeft, en ik citeer: "De mate waarin het virus in de maatschappij circuleert, maakt het bijzonder moeilijk het buiten de muren van de woonzorgcentra te houden." Dat is natuurlijk het eerste. Het is heel gemakkelijk om te zeggen: hoe kan het dat er besmettingen zijn in de woonzorgcentra? Omdat er verdorie besmettingen zijn in de samenleving, waarmee we allemaal geconfronteerd geweest zijn, allemaal! Dan mag u zeggen: 'Wat hebt u ervoor gedaan om in die tweede golf alles in het werk te stellen opdat de besmettingen niet zo hoog zouden zijn?' Dat is een terecht appel dat u mag doen op deze regering.

Een cruciaal element daarvan was de contactopsporing. Daar is veel kritiek op geweest, en veel commentaar. Er is gezegd: 'Moet u wel callcenters inzetten? U moet dat met de lokale besturen doen.' Vandaag komen we tot een situatie waarbij lokale besturen aan de Vlaamse overheid vragen of ze de Vlaamse callcenters mogen gebruiken voor de lokale contactopsporing. Zo slecht zal het dan toch niet geweest zijn. Als we kijken naar de tweede golf, zien we dat we in Vlaanderen dankzij onze contactopsporing – de experts hebben dat bevestigd, dat staat in het rapport – 1000 besmettingen hebben op 100.000 inwoners. Dat zijn er nog gigantisch veel, gigantisch veel! Maar we hebben in Vlaanderen met die contactopsporing wel standgehouden. Dat kan niet overal gezegd worden. In Brussel 2000 besmettingen op 100.000 inwoners, en in Wallonië 3000 besmettingen op 100.000 inwoners. De Vlaamse contactopsporing heeft standgehouden. Maar nog eens: als het virus er is in de samenleving, sijpelt het binnen in de woonzorgcentra, tenzij we één ding doen, waarvan we hier allemaal – meerderheid en oppositie – gezegd hebben dat we het niet gaan doen, en dat is ze weer opnieuw sluiten.

Men heeft gezegd: 'Ge zijt een beke laat, ge zijt een weifelaar, ge hebt getwijfeld ...' Over één zaak heb ik inderdaad getwijfeld. Over één zaak heb ik absoluut getwijfeld. En ik heb er ook absoluut spijt van dat ik die maatregel heb genomen, heb moeten nemen toen. Dat was toen we op 10 maart, nog voor België in lockdown ging, al onze woonzorgcentra in lockdown hebben geplaatst. Steven Van Gucht, die hier – terecht – als een grote autoriteit wordt geciteerd, heeft gezegd: 'Wat hadden we op dat ogenblik meer kunnen doen voor onze woonzorgcentra?' Hij zegt nu: 'Onze woonzorgcentra zijn vandaag veel meer onder controle dan in die eerste golf'. De ziekenhuizen stonden nu qua opnames heel zwaar onder druk in de tweede golf, als we dat vergelijken met de eerste golf. Ze hebben kunnen standhouden, mede omdat de woonzorgcentra hebben kunnen standhouden. Dat gaat over die 800 directeurs, dat gaat over die 60.000 mensen die daar werken. Dat gaat ook over die 95 aanbevelingen, die hier in dit parlement zijn goedgekeurd.

Collega's, wat ik een beetje jammer vind, is het volgende. In de situatie waarin we zitten, of we nu in de meerderheid zitten of in de oppositie, of we nu in het Belgisch parlement zitten of in het Vlaams Parlement, zitten we allemaal in dezelfde boot. We hebben 95 aanbevelingen goedgekeurd, allemaal, en we zijn daar meteen mee aan de slag gegaan. De vraag wordt gesteld: wat doen we daaraan? Hebt u niks geleerd uit die tweede golf? Wat waren die aanbevelingen?

Beschermingsmateriaal: dat is er en wordt voortdurend geleverd. De testen – een kritische factor: ze zijn er. Preventief testen: doen we opnieuw. Vlaamse antigeentesten: hebben we aangekocht. De gewone testen als er uitbraken zijn: we doen het. We hebben daar andere prioriteiten voor aan de kant geschoven. Van de hoogrisicocontacten hebben we gezegd dat we ze tijdelijk niet meer zouden testen, om de testen in de woonzorgcentra te kunnen blijven doen. Ze zijn er. De draaiboeken bij de uitbraken: ze zijn er. De aanpak van de cohortering: die is er. De begeleiding om het belang te doen inzien van infectieziektebestrijding: dat gebeurt op dit ogenblik. Het versterken van de CRA (coördinerend en raadgevend arts): hebben we gedaan, ook financieel. Het mobilisatieplan voor het personeel: is goedgekeurd. Het cascadedocument: is goedgekeurd. We hebben samengewerkt, in tempore non suspecto, in de taskforce en het naar voren gebracht. De mentale ondersteuning voor het personeel: hebben we uitgerold. De bezoeksregeling behouden: dat hebben we gedaan. Zorginspecties gestuurd: dat hebben we gedaan. En last but not least, het sociaal akkoord: dat hebben we afgesloten.

Ik denk dus, collega's, mede dankzij het werk van dit parlement, dat we allemaal samen lessen getrokken hebben – ik als minister, dit parlement, en ook de mensen op het terrein – uit een virus dat een grote onbekende was en dat nog altijd een stukje een onbekende is, dat een sluipmoordenaar is. Niemand ziet het, en het is aanwezig.

Ik was in Dentergem. De hoofdverpleegkundige zei: we doen alles om het mogelijk te maken. We hebben preventief gecohorteerd, in afdelingen gestoken. We hebben ervoor gezorgd dat de bezoeksregeling mogelijk kon blijven. We zitten met dementerenden. We hebben gezegd: die man kan niet in die afdeling blijven. Die kon niet in die afdeling blijven, tenzij ze hem zouden platspuiten. En die keuze hebben ze niet gemaakt. Ze hebben die man dus laten wandelen in de gangen, omdat hij anders geen leven zou hebben. Op die manier bleek die man ongewild – uiteraard ongewild – COVID-positief te zijn. Hij heeft op die manier 30-35 andere mensen besmet. Het personeel zegt dan natuurlijk: verdorie, hoe moeten we dat aanpakken? Maar ze zitten niet te zoeken naar schuldigen. Ze kijken daarvoor niet naar die man die dementerend is. Ze kijken niet naar diegene die die man misschien heeft besmet. Ze zitten in die situatie en zeggen: we moeten hier samen uit, in ontzettend moeilijke omstandigheden.

Laten we denken aan al die mensen die vandaag die strijd aan het voeren zijn op het terrein en die niet kijken naar de schuldigen hier of daar, maar die samen kijken en zeggen: we moeten hier door. En iedereen moet alle zeilen bijzetten om dat mogelijk te maken. Wij moeten dat doen vanuit de overheid. De werkgeversorganisaties hebben dat gedaan. De werknemersorganisaties hebben het gedaan, in moeilijke omstandigheden. Op het ogenblik dat er sociale verkiezingen zijn een sociaal akkoord afsluiten: ik denk niet dat dat al eerder gebeurd is. Maar ze hebben het gedaan. Vlaanderen heeft het gedaan, op een ogenblik dat Wallonië en Brussel nog niet eens aan het spreken zijn over een sociaal akkoord. Wij hebben dat hier in Vlaanderen gedaan. En ik maak niet de rekening van de anderen, maar ik duld ook niet dat gezegd wordt – ik weet dat u dat enerveert – dat hier geappelleerd wordt aan een Vlaamse Regering die meer dan haar nek heeft uitgestoken voor die 180.000 mensen, omdat ze het verdorie meer dan waard zijn. (*Applaus bij de meerderheid*)

De voorzitter: De heer Vaneckhout heeft het woord.

Jeremie Vaneckhout (Groen): Ik zal proberen het kort te houden, voorzitter.

De voorzitter: U kunt dat.

Jeremie Vaneckhout (Groen): Ik doe mijn best.

Minister, dank u voor deze open en duidelijke tussenkomst. Wij zitten hier niet om schuldigen te zoeken. U voelt dat misschien anders aan, als u hier wekelijks langskomt. Het gaat niet over schuldigen, niemand ligt daar wakker van. Niemand is gebaat bij een zoektocht naar schuldigen. We zitten samen in deze boot, zowel als politicus als als beleidsmaker als als mens.

Mijn grootmoeder woont in een woonzorgcentrum in de prachtige stad van de heer Vanryckeghem en ik heb haar sinds februari niet meer gezien. Het woonzorgcentrum is zwaar getroffen in de eerste golf. Zij is er veilig doorgekomen, maar er waren veel anderen met veel minder geluk. Dit kwetst en raakt ieder van ons. Ik vind het niet correct dat u doet alsof wij hier zitten met een politiek petje op. Het is alvast mijn overtuiging dat iedereen hier naar de plenaire vergadering op woensdag en naar de commissies op dinsdag komt met de oprechte overtuiging om het verschil te maken. Dit is iets wat ieder van ons raakt, ook u, maar ook ons, parlementsleden.

Ik wil vandaag niet in het debat stappen over tracing en contactonderzoek en wat daarbij allemaal al dan niet is misgelopen. Dat is het onderwerp van het debat helemaal niet. Ik wil het niet hebben over het vermijden van besmettingen in de woonzorgcentra als de samenleving daarrond heel veel besmettingen kent. Uiteraard kan dat niet worden vermeden. Uiteraard zijn we het eens met de beslissing die we collectief hebben genomen dat minimaal bezoekerrecht gegarandeerd moet zijn. Dat stelt niemand in vraag. Ik heb dat hier vandaag in de voorbije tweeënhalve uur nog niet gehoord.

We zitten nu met een acuut personeelsprobleem, minister, in de woonzorgcentra. Ik hoor heel veel collega's oplijsten wat er allemaal al gebeurd is. Ik heb nog niemand horen zeggen dat er niets gebeurd is. Er is van alles gebeurd. Wij zeggen alleen dat er nu ...

De voorzitter: Kunt u afronden alstublieft?

Jeremie Vaneeckhout (Groen): ... dingen moeten gebeuren. Ik kom ertoe, voorzitter.

Wat mij stoort – en ik kijk ook naar mevrouw Saeys – is dat er nu voor het eerst in dit debat een nieuw idee op tafel wordt gelegd, een idee van korte intensieve opleidingen, niet om mensen verpleger te maken – dat heeft collega De Martelaer duidelijk gezegd –, niet om mensen volwaardig zorgkundige te maken, dat heeft zij ook duidelijk gemaakt –, maar wel om mensen competenties te geven om bijstand te kunnen verlenen op het terrein, en dat dat hier meteen geridiculiseerd wordt, weggezet wordt als irrelevant. U vindt dat we dat niet kunnen doen, dat het geen meerwaarde zal hebben. Laat ons tenminste met iets meer ernst met elkaars voorstellen omgaan. Wij hebben de oprechte overtuiging dat wat we hier aanbrengen een voorstel is om de problemen op te lossen en niet om politieke spelletjes te spelen.

De voorzitter: De heer Daniëls heeft het woord.

Koen Daniëls (N-VA): Een van de elementen in dit debat is het tekort bij de verpleegkundigen. Ik verwijs naar het voormalige KB 78, waar de heer Parys ook naar verwees – dat is nu de wet op de uitoefening van het gezondheidsberoep –, waar de hbo5 Verpleegkunde nog altijd federaal onder druk staat. Men wil die liquideren, of er ook vier jaar van maken. Ik wil er nog eens op wijzen, op de plaatsen waar daarover wordt gesproken, dat dat geen goede zaak is. Dat zal de facto tot een tekort leiden.

Mevrouw Goeman zegt dat dat niet waar is. Ik ben blij dat ze dat hier zegt. We gaan er allemaal samen voor dat we de opleiding hbo5 Verpleegkunde moeten

behouden. Dat staat in het regeerakkoord. We moeten de opleiding evalueren en op een aantal vlakken sterker maken, daar ben ik het mee eens. We gaan wel naar het KB 78 moeten kijken om te zorgen dat we die profielen behouden en dat zij die jobs kunnen blijven doen. In het kader van dit debat moeten we allemaal samen over alle partijgrenzen heen zeggen: hbo5 is een eigenstandig profiel verpleegkunde, naast de bachelor Verpleegkunde, en we zullen ze allemaal nodig hebben.

De voorzitter: Ik denk dat de toekomstige kabinetschef van minister Vandenbroucke, collega Anaf, dat zal doorgeven.

De heer Anaf heeft het woord.

Hannes Anaf (sp·a): Voor alle duidelijkheid: ik heb die ambitie zeker niet.

De voorzitter: Dat weet ik. Ik heb ook liever dat u hier blijft. Dat is een compliment.

Hannes Anaf (sp·a): Dank u. Nu ben ik even van mijn melk, maar ik ga me proberen te herpakken.

De voorzitter: Dat was de bedoeling.

Hannes Anaf (sp·a): Minister, zoals collega Vaneeckhout ook zei, we gaan hier het debat over de contacttracing niet starten want dan zitten we hier vanavond nog. Ik moet het misschien even herbekijken, maar ik heb tijdens de twee uur dat we hier zitten, niemand horen zeggen dat, als het virus in de samenleving is, het dan mogelijk is om het dan uit de woonzorgcentra te houden. Dat heeft hier niemand beweerd. Het is ook een beetje unfair dat u dat hier zo zegt. Dat kan inderdaad niet. Als het zich in de samenleving manifesteert, komt het uiteraard ook in de woonzorgcentra.

We hebben hier samen – er is al vaak naar verwezen – 95 aanbevelingen geformuleerd omdat we dat net willen vermijden, niet dat er terug besmettingen gaan zijn in de woonzorgcentra, want dat kun je niet tegenhouden, maar wel dat je terug dezelfde toestanden meemaakt als die die we in het voorjaar hebben gezien.

Een aantal daarvan – en u hebt ze allemaal opgesomd, of niet allemaal, maar wel heel veel – is inderdaad gelukt. Er is extra beschermingsmateriaal. Ik heb dat hier ook al vaak gezegd. Er zijn extra richtlijnen. Maar nogmaals, je kunt de perfecte richtlijnen hebben, je kunt handschoenen hebben zoveel als je wil, maar als je niet die handen hebt om het werk uit te voeren, dan blijf je in de problemen komen. U verwijst naar de mensen op het terrein. Die zoeken inderdaad niet naar schuldigen, maar die zoeken wel naar oplossingen om met meer collega's de zorg te kunnen bieden die ze willen bieden. Die oplossingen blijven uit.

We zijn hier nu al twee uur aan het debatteren en ik heb nog geen enkel voorstel van u gehoord, minister. U bent de verantwoordelijke minister en het interesseert me echt niet wie er op die stoel zit. Ook tijdens de coronacommissie hebben ze me verschillende keren gevraagd: wilt u dan het ontslag van de minister niet eisen? Ik heb dat nooit gedaan. Het interesseert me niet wie er op die stoel zit. Maar het is wel aan u om het beleid te maken en ervoor te zorgen dat u die mensen op het terrein, die echt smeken om extra handen, iets kunt aanbieden.

De voorzitter: Collega Anaf, het is niet mijn ambitie om me inhoudelijk te gaan moeien in dit debat. Ik ga dat ook niet doen. Ik heb ook die gewoonte niet om dat te doen, toch niet vanuit mijn nieuwe functie. Maar ik heb hier al wel degelijk verschillende voorstellen gehoord. Ofwel ben ik Oost-Indisch doof. Ik weet het niet. Ik heb hier al verschillende voorstellen gehoord. Bon, het is uw volste recht

om het er niet mee eens te zijn. Dat is een ander debat. Maar hier nu elke keer opnieuw vragen naar die voorstellen... Ondertussen kent iedereen ze van buiten.

De heer Sintobin heeft het woord.

Stefaan Sintobin (Vlaams Belang): Minister, we hebben van u een opsomming gekregen van een aantal vaststellingen die we allemaal hebben gemaakt in de afgelopen maanden. We hebben van u een opsomming gekregen – u doet dat quasi iedere week – van de maatregelen die u al genomen hebt en van de zaken die in de resolutie stonden. We krijgen die ook iedere week. Maar ik wil terugkeren tot de essentie. U hebt zelfs een e-mail voorgelezen van een directeur van een woonzorgcentrum die gericht was aan de VRT. Onze partij heeft weinig zaaks met de VRT.

Ik bedoel maar: u hebt van alles en nog wat weergegeven, maar ik wil eigenlijk tot de essentie komen van het debat. Voorzitter, we zijn twee uur verder in dit debat en misschien hebt u daar een ander idee over, maar ik heb in ieder geval nog geen oplossingen gehoord voor de acute situatie die er momenteel is. Mag ik, collega Parys? Ik ondervraag de minister. Ik ondervraag u niet. Ik weet dat u ministerambities hebt, maar voorlopig zit u nog daar. Minister, ik wil u rechtstreeks bevragen. *(Opmerkingen)*

Mag ik?

De voorzitter: U hebt het woord, mijnheer Sintobin. Maar u hebt collega Parys ook een beetje uitgedaagd.

Stefaan Sintobin (Vlaams Belang): Het is niet omdat hij iedere week probeert om onze partij aan te vallen dat hij moet proberen... Met mij lukt het niet.

De voorzitter: Mijnheer Sintobin, gaat u rustig verder.

Stefaan Sintobin (Vlaams Belang): Minister, ik wil u rechtstreeks een vraag stellen. Bent u het ... *(Opmerkingen)*

De voorzitter: De heer Sintobin heeft het woord.

Stefaan Sintobin (Vlaams Belang): Bent u het met me eens dat er momenteel schrijnende toestanden zijn in onze woonzorgcentra? Dat gaat niet over de negatieve perceptie die we hier zouden willen creëren. Hoe halen jullie het in godsnaam in jullie hoofd om ons zulke verwijten toe te sturen? Zijn er schrijnende toestanden? De essentie van dit debat is mijn vraag, aan u gericht: wat gaat u daar nu aan doen?

De voorzitter: Eerst kort mevrouw Goeman, dan collega Warnez en dan kan misschien collega Parys beginnen met zijn betoog. *(Opmerkingen van Lorin Parys)*

Met alle respect, collega Parys, maar u bent al verschillende keren tussengekomen. Als de andere collega's dat willen, dan mag dat natuurlijk ook.

Mevrouw Goeman heeft het woord.

Hannelore Goeman (sp.a): Mijnheer Daniëls, ik wil u gewoon geruststellen. Wij vinden ook dat de hbo5-opleidingen een volwaardige plaats in het aanbod aan zorgopleidingen verdienen. Ik zal kort het federaal regeerakkoord citeren.

De voorzitter: Mevrouw Goeman, het is duidelijk dat u dit ook wilt. Moet u het federaal regeerakkoord citeren in het Vlaams Parlement?

Hannelore Goeman (sp.a): Het is slechts één zinnetje.

De voorzitter: Mevrouw Goeman, ik ken uw zinnetjes.

Hannelore Goeman (sp.a): Ik citeer: "We behouden de leerladder in de zorg zoals die nu bestaat, met een volwaardig eigen profiel voor het HBO5."

De voorzitter: De heer Warnez heeft het woord.

Brecht Warnez (CD&V): Voorzitter, ik zal het even kort houden, want ik had de kabinetschef van federaal minister Vandenbroucke nog niet horen antwoorden op de vraag over hbo5. Ik denk dat dit een cruciaal punt is. Ik ben blij dat beide handen van de N-VA en sp.a naar elkaar worden uitgestoken. We verbinden die partijen graag om dit voorstel te ondersteunen, zodat hbo5 steeds tot de volwaardige titel van verpleegkundige zal blijven leiden.

De voorzitter: Dat is dan uitgeklaard. Iedereen is het eens met het feit dat hbo5 een volwaardige opleiding moet blijven.

De heer Parys heeft het woord.

Lorin Parys (N-VA): Voorzitter, er is hier al veel gepraat over de oplossingen voor het acuut personeelstekort. We hebben het al uitvoerig gehad over het sociaal akkoord, waarover trouwens geen triomfalisme heerst. We doen wat we moeten doen, maar het is historisch. Wat zijn nu de manieren waarop we ervoor kunnen zorgen dat we snel meer voeten en handen in onze woonzorgcentra krijgen?

Minister, ten eerste heb ik al gesproken over het vliegend bijstandsteam. We moeten ervoor zorgen dat we meer kandidaten uit die 17.000 kandidaten kunnen putten. U hebt gezegd dat de directies van de woonzorgcentra vandaag hout-hakkers zijn die tijdens het hakken de tijd niet vinden om hun bijl te wetten of te slijpen. Ik denk dat die beeldspraak treffend is, en we moeten hier iets aan doen.

Een tweede optie die we net hebben besproken, is koninklijk besluit 78. We rekenen op onze collega's om mee aan de kar te trekken.

Ten derde heb ik vorige week al gevraagd om te voorzien in een dynamische rapportering van de personeelsuitval in onze woonzorgcentra. De situatie is ernstig en het is goed tot in detail van alle feiten op de hoogte te zijn. De ZorgAtlas laat duidelijk zien dat de personeelsuitval in 95 procent van de woonzorgcentra onder 13 procent zit. Dat is nog altijd hoog en ik wil dat niet minimaliseren, maar dit toont aan dat we met een snel en dynamisch live rapporteringssysteem nog sneller op de bal kunnen spelen.

Ten vierde is de zijinstroom hier al aangehaald, maar ik heb vorige week een mail gekregen van iemand die in de sector werkt. Hij was voordien een arbeider en is daar nu ingestroomd. Die persoon is ouder dan 50 jaar en is met nul anciënniteit moeten beginnen. Hij krijgt dezelfde verloning als een schoolverlater. Als we ervoor willen zorgen dat er meer personeel in de zorgsectoren komt, moeten we ervoor zorgen dat die anciënniteit wordt aangepakt. Als we de anciënniteit in de voorzieningen van het VAPH, de woonzorgcentra en alle verschillende sectoren niet goed vergoeden, zal het nooit lukken.

De vijfde optie is dat we ervoor moeten zorgen dat de stageplaatsen die de hogescholen nu zoeken en waarvan sommige al in andere sectoren dan de woonzorgsector zijn vastgelegd, worden geheroriënteerd. Ik wil u aanmoedigen om zo snel mogelijk met de hogescholen rond de tafel te gaan zitten om de stages van de verschillende studenten die stage moeten lopen, te heroriënteren. Als een

student dat wil, kan hij zijn stage ergens anders lopen dan origineel was gepland. We roepen alle studenten die nu verpleegkunde studeren op om aan de slag te gaan in de sector waar de nood het hoogst is. Er moet goed worden gecommuniceerd en duidelijk campagne worden gevoerd. De Vlaamse zorgambassadeur heeft vandaag een belangrijk schot voor de boeg gelost.

Dat zijn de vijf mogelijkheden die mijn fractie ziet om er op korte of middellange termijn voor te zorgen dat er effectief meer collega's zijn voor wie vandaag hulp moet verlenen in een woonzorgcentrum dat door een grote personeelsuitval is getroffen.

Collega's, we hebben elkaar vandaag veel gevraagd wat elkaars ideeën zijn. Van sommigen heb ik er inderdaad gehoord, van sommigen niet, maar laten we wel wezen: we hebben die resolutie samen aangenomen, en daarin stond dat er een mobilisatieplan moest worden gemaakt voor wanneer er een personeelstekort was. Dat plan is er ook. Dat is grafisch weergegeven als een cascadesysteem. Dat was de vraag van diverse collega's. Dat ligt er vandaag. Dat werkt niet altijd naar behoren, dus we moeten dat bijsturen.

Een sociale Vlaamse Regering moet ook op de centen letten. We hebben vandaag meer centen uitgegeven. Dat is goed en terecht. Nu moeten we er volgend jaar ook voor zorgen dat we onze rekeningen opnieuw in orde maken, voor onze kinderen, zodat we niet gewoon de factuur doorschuiven. Ik hoop dat de animo daarvoor even groot zal zijn als de animo die er vandaag terecht is om de zorg-sector correct te verlonen.

De voorzitter: De heer Sintobin heeft het woord.

Stefaan Sintobin (Vlaams Belang): Minister, collega's, voor diegenen die het niet goed hebben begrepen bij het begin van het debat, wil ik gewoon nog eens zeggen dat wij het sociaal akkoord waarderen. Dat was mijn eerste punt. Daarover kan er geen debat meer zijn. Ik vind het nog altijd spijtig, samen met de collega's, dat men ons vandaag hier eigenlijk de negatieve perceptie verwijt die in de maatschappij heerst, alsof wij daarvoor verantwoordelijk zouden zijn. Minister, minister-president, ik denk dat u veeleer moet fulmineren tegen de media dan tegen ons. Wij doen alleen onze job.

Ik verwijs voor de rest naar mijn andere tussenkomst tijdens het debat. Minister, voor mij blijft de vraag echter nog altijd overeind. Collega Parys doet hier een aantal voorstellen, maar ik wil van u graag horen wat u, wat de Vlaamse Regering vandaag, morgen en de komende dagen zal doen om het acute probleem in de woonzorgcentra te beheersen of te bestrijden.

De voorzitter: De heer De Reuse heeft het woord.

Immanuel De Reuse (Vlaams Belang): Het goede nieuws is dat er al heel wat is gezegd, zodat ik mijn tekst behoorlijk kan inkorten.

Het gaat hier vandaag inderdaad vooral over het structurele tekort aan zorg-personeel in onze woonzorgcentra. Minister-president, ik zou me graag tot u richten. De diverse ministers van de Vlaamse Regering hebben ter zake eigenlijk al een gamma aan initiatieven ontplooid, allemaal om die eindinstroom naar de zorg te vergroten, maar ik denk dat het vooral nodig zal zijn dat men een goed, doordacht en gecoördineerd beleid voert, en dat er dan ook iemand is die de algemene verantwoordelijkheid daarvoor zal opnemen. Daarom vraag ik dat u in de schoot van uw regeringsploeg een stuurgroep zou oprichten die alle initiatieven vanuit een soort vogelperspectief bekijkt, evalueert, coördineert, aanstuurt, maar ook bijstuurt, zodat die 165 miljoen euro waarin is voorzien toch optimaal kan worden ingezet.

De taak van die stuurgroep is mijns inziens tweeledig. In geval van crisis, zoals nu bijvoorbeeld, zou die de tijdelijke instroom van militairen, vrijwilligers en studenten coördineren, alsook de thuisverpleging en de artsen in opleiding. Tegelijk zou ze ook zorgen voor de coördinatie met de federale overheid inzake de detachering van artsen die werkzaam zijn in ziekenhuizen, maar in afdelingen werken die gesloten zijn, zodat die kunnen worden ingezet in de woonzorgcentra. Verder zou ze ook een langetermijnvisie moeten hebben en daarmee aan de slag moeten gaan om de instroom naar de zorgberoepen structureel te vergroten. Daarom moet die stuurgroep vanuit dat vogelperspectief met alle sectoren in overleg gaan. Ik denk bijvoorbeeld aan Onderwijs wat de opleidingen betreft, aan Economie inzake de zijinstroom, maar ook aan Media voor de positieve beeldvorming over de beroepsgroep, kortom, overal waar de kans is om die instroom te vergroten en een kwalitatieve inbreng te hebben. Dat moet in één lijn worden gebracht, zodat het belangrijke doel dat we hier toch allemaal voor ogen hebben, kan worden gerealiseerd, namelijk meer handen aan het bed.

De voorzitter: Mevrouw De Rudder heeft het woord.

Maaike De Rudder (CD&V): Minister, we hebben een heel sterk, historisch, sociaal akkoord. We moeten uiteraard de problematiek van de personeelsinzet ook met een ruimere blik bekijken. Het vinden van voldoende zorgpersoneel is vandaag heel acuut, maar dit is ook structureel binnen onze zorgsector. Met dit sectoraal akkoord hebben we daar dan ook sterk op ingezet.

Het sociaal akkoord biedt nieuwe perspectieven op dat vlak en het komt toch ook wel tegemoet aan de vragen van de sector: enerzijds een betere verloning en een verloning die een gelijke stand houdt met het federale niveau, en anderzijds ook de vraag naar meer werkbaar werk, meer opleiding en meer personeel. Dit sociaal akkoord is niet alleen sterk, het is ook historisch. Met dit akkoord kunnen we echt wel spreken van een structurele verbetering van de kwaliteit van werken in de Vlaamse zorg- en welzijnssector. Het feit dat de middelen al vanaf 1 januari 2021 kunnen worden ingezet, is bovendien een grote opsteker voor al het personeel in de sector.

Deze legislatuur wordt er ook nog werk gemaakt van een betere financiering van de woonzorgcentra, door de toekenning van bijkomende RVT-erkenningen. Ook de afgelopen legislatuur werden daarin stappen vooruit gezet. En dat is ook nodig. De bewoners van woonzorgcentra zijn vandaag niet alleen ouder, maar ook zorgbehoevender. We moeten evolueren naar een continue en betere afstemming van de financiering op de feitelijke zorgzwaarte. En dat resulteert uiteraard ook in meer middelen voor het personeel.

Dat personeel vinden, zal nu dé grote uitdaging zijn voor de komende maanden en jaren. En dat weten we. Het sociaal akkoord zal ook niet volstaan om al die personeelstekorten te gaan oplossen. Maar we hebben wel ook nood aan een sterk actieplan, waarin de nadruk ligt op de studiekeuze en de zijinstroom, wat hier ook al aan bod gekomen is. Maar ook binnen het relanceplan zijn daar veel maatregelen rond voorzien.

Collega's, we moeten het niet alleen hebben over de kwaliteit van werken in onze woonzorgcentra, maar ook over de kwaliteit van leven. Collega Schryvers heeft al verwezen naar de coronacommissie, waar we met zijn allen de vele aanbevelingen hebben goedgekeurd. Uiteraard zijn er nog zaken die we kunnen doen om de kwaliteit te verbeteren, maar laat ons vooral niet vergeten wat goed loopt ten opzichte van de eerste golf: meer beschermingsmateriaal, meer testen. Maar vooral: we weten meer, er is meer kennis over het virus. Denk vandaag ook aan de vele mooie, warme initiatieven die de woonzorgcentra uitrollen om het mentale welzijn van de bewoners te ondersteunen.

Voorzitter, ik wil afsluiten met een belangrijke oproep, een oproep tot positiviteit ten opzichte van de sector. We weten allemaal dat de eerste golf anders was dan de tweede. Maar wat nu belangrijk is, is dat we de sector positief in beeld brengen. Collega's, we willen allemaal meer handen aan het bed. Om het met de woorden van de minister te zeggen: we willen meer man- en vrouwkracht. Kortom, we willen meer personeel. Maar ik ben er ook van overtuigd dat we dit alleen maar gaan kunnen doen, door de sector positief in beeld te brengen en door te stoppen met negatief te spreken over onze sector. We moeten hen verder steunen. En we doen dat met het sterke akkoord dat gisteren is afgesloten. Laat ons nu vooral focussen op een positieve toekomst voor de zorgsector met dit akkoord. Meer loon, meer personeel en meer ondersteuning. Structurele maatregelen en waardering voor al die fantastische zorgmedewerkers die elke dag het beste van zichzelf geven. Laat ons daar samen werk van maken, en vooral met een positief beeld over onze zorgsector.

De voorzitter: Mevrouw De Martelaer heeft het woord.

Ann De Martelaer (Groen): Ik heb nog een concrete vraag. Het is inderdaad een en-enverhaal. Er moet gewerkt worden aan de beeldvorming van de woonzorgcentra. Is er vandaag een plan om rond die communicatie en die beeldvorming te werken? Zal de mediaminister mee ingezet worden om acties te ondernemen, zodat mensen zich geroepen voelen om naar de zorg te gaan?

De voorzitter: Mevrouw Schryvers heeft het woord.

Katrien Schryvers (CD&V): Ik wil graag ingaan op de suggestie van collega De Martelaer. Ik heb het daarstraks al gezegd: eigenlijk is dat iets dat van veel kanten moet komen en dat we allemaal moeten doen. Als er een plan is, of als er een plan zou worden gevraagd vanuit de minister van Media of andere ministers, denk ik dat we dat samen moeten bekijken. Maar ik herhaal het nog eens: ook wij kunnen dat, elke dag weer.

De voorzitter: Minister Beke heeft het woord.

Minister Wouter Beke: Collega De Martelaer, dat staat in het sociaal akkoord. Er staat ook in het sociaal akkoord dat we daaraan moeten gaan werken. Het staat ook in de aanbevelingen. We hebben dat ook als een belangrijk element meegegeven. Ik denk dat we dat allemaal moeten doen. Dat moet ook vanuit de koepels gebeuren, vanuit de vakbondsorganisaties, vanuit de overheid, vanuit de maatschappij. Want we hebben daar allemaal een ontzettend groot belang bij. Als we willen dat de mensen gemotiveerd blijven om daar te gaan werken, en ook gemotiveerd worden om daar te gaan werken, zal het afhangen van pecuniaire elementen, uiteraard, maar ook van heel wat andere elementen. En dat is onder andere dit element.

Ik wil van de gelegenheid gebruikmaken, voorzitter, om heel kort nog te reageren op een aantal tussenkomsten. Want anders zegt men dat ik niet antwoord op de vragen.

De voorzitter: Dat is ook weer waar. Maar u hebt al heel veel gezegd, minister Beke.

Minister Wouter Beke: Collega's, ik zal het heel kort houden. Collega De Reuse, u hebt gevraagd of ik geen stuurgroep zou bijeenroepen. Wel, ik zal geen stuurgroep bijeenroepen. We hebben een taskforce. En in de schoot van die taskforce is de problematiek van het personeel aan bod gekomen, daar komt dat constant aan bod. Daar zitten de vertegenwoordigers waar u over spreekt, rond de tafel. Het document waarnaar collega Parys heeft verwezen, is daar goedgekeurd en afgeklopt en zal daar ook constant worden geëvalueerd. En ja, we

hebben te maken met personeelsuitval, maar dat is wel heel wisselend. Over het algemeen gaat het ongeveer over 5,5 procent van het personeel, waarvan de helft door covidbesmetting, een stukje door quarantaine en de andere 2 procent om andere redenen.

Maar er zijn grote verschillen. In de provincie Oost-Vlaanderen is het op dit ogenblik veel erger gesteld omdat de besmettingen in die provincie ook hoger zijn dan in een aantal andere provincies. Er zijn ook grote verschillen tussen en binnen de woonzorgcentra en zelfs tussen en binnen de koepels, de organisaties die meerdere woonzorgcentra hebben. De verschillen zijn dus groot.

Wat is er al gebeurd? Er wordt gezegd dat ik nog niets heb gezegd over wat er nu precies moet gebeuren. Voorzitter, ik zal heel kort, in twee woorden, herhalen wat er allemaal in dat cascadeplan staat.

De voorzitter: Twee woorden? Ik ben benieuwd.

Minister Wouter Beke: Wel, het gaat over Help De Helpers, over het platform Helpers in de Zorg, over de opleiding van zijinstromers waaraan we zullen werken. Het gaat ook over crisismanagers. Waar men zegt 'We komen onszelf tegen', moeten er crisismanagers worden ingezet. Collega Parys, ik weet niet of vliegende brigades de ideale oplossing zijn. We hebben ook al de mobiele equipes die bijspringen. Ik wil erover nadenken, maar die vliegende brigades zullen met dezelfde problematiek worden geconfronteerd. Ze zullen namelijk verpleegkundigen en zorgkundigen moeten hebben, en daar zijn net die tekorten. We moeten eens bekijken hoe we dat precies zullen aanpakken. Het gaat ook – dat staat in het document en we hebben daarover rond de tafel gezeten – over de inzet van het Rode Kruis. Meer dan 10.000 mensen zetten zich daarvoor in. Defensie speelt daarin een rol. Het gaat ook over de huisartsen in opleiding (HAIO's). Ik neem de vraag om ook de stagairs uit de hogescholen mee te kunnen inzetten, zeker ter harte. Het kan een bijkomend element zijn om dat te doen.

Het is dus niet één maatregel. Dat is wat ik wil zeggen. Ik kan mijn lijstje verder afronden, maar ik heb begrepen van u, voorzitter, dat dat niet de bedoeling is of dat u het dan op uw heupen krijgt door mij, en dat is het laatste wat ik zou willen.

De voorzitter: Dat heb ik helemaal niet gezegd. Nee, minister Beke, dat heb ik niet gezegd.

Minister Wouter Beke: Nee? Zoveel te beter.

De voorzitter: Ik krijg het nooit op mijn heupen door u.

Minister Wouter Beke: Ah, dat is heel vriendelijk.

De voorzitter: Nagenoeg nooit. (*Gelach*)

Minister Wouter Beke: Maar wat ik in essentie wil zeggen, is dat we dat niet van één maatregel kunnen laten afhangen. Het zal een geheel van maatregelen zijn, die we in de verschillende sectoren moeten weten te vinden. En heel wat van die maatregelen werken vandaag al. Godzijdank hebben we die voorbereidingen getroffen. De essentie van de zaak – daarop komt het telkens weer neer – is dat we de mensen – de zorgkundigen en verpleegkundigen – moeten vinden.

Er is hier gesproken over hbo5. Ik wil onderstrepen dat dat een bijzonder belangrijke opleiding is. En dat is niet helemaal federale materie, voorzitter, want wij hebben vanuit Vlaanderen, samen met collega Weyts, een duidelijke ambitie op dat vlak, en we hebben ook een duidelijke vraag gesteld aan het federale

niveau. Maar ik hoor hier dat we het er eigenlijk allemaal over eens zijn. Ik hoop dat we dus snel naar een doorbraak kunnen gaan. Want we hebben de mensen die daar afstuderen absoluut nodig.

De voorzitter: Goed. Dan is het woord aan de Groen-fractie.

De heer Vaneekhout heeft het woord.

Jeremie Vaneekhout (Groen): Collega's, er werd al heel veel gezegd en ik zal proberen om het beknopt te houden en niet alles onnodig te herhalen.

Zes jaar geleden werd Vlaanderen bevoegd voor de financiering van de woonzorg en er zijn in die periode uiteraard stappen gezet, maar het is de voorbije tijd ook pijnlijk duidelijk geworden dat we niet op alle gebieden al klaar waren of een antwoord hadden op de uitdagingen die zich stelden. Een jaar geleden debatteerden we in het kader van de begrotingsbesprekingen over minder meer en de besparingen in bepaalde delen van de sector. Ik vind het goed dat we een jaar later vaststellen dat we toch een sprong vooruitnemen. Ik ben er ook erkentelijk voor dat dat nu wel gebeurt. Ik hoop ook dat het draagvlak voor investeringen in zorg en welzijn de volgende jaren blijft bestaan. De heer Parys verwijst terecht naar de budgettaire uitdagingen, maar laat ons alvast heel helder een aantal lessen uit deze crisis blijven onthouden. Wat van waarde is in deze sector, is vaak ook kwetsbaar.

We hebben een sociaal akkoord en we zijn er erkentelijk voor dat daarin zeker stappen vooruit worden gezet. Ik zal dit nog eens herhalen, zodat achteraf zeker niet het beeld ontstaat dat we dat niet duidelijk gezegd hebben. We hebben dat vanaf het begin gezegd, we zeggen dat op het einde, maar we zeggen ook dat er nog werk op de plank ligt, zoals de uitvoering van dit akkoord. Er ligt dus nog werk op de plank, en het meest acute probleem is het personeelstekort in de woonzorgcentra waarvoor wij en ook andere collega's een aantal belangrijke pistes hebben aangereikt.

Op een ervan wil ik nog specifiek terugkomen, en dat is de beeldvorming. Dat lijkt wel een beetje het thema van de dag te worden, maar als er mensen impact op de samenleving hebben, dan geloof ik niet dat dat Jeremie Vaneekhout, lid van het Vlaams Parlement, zal zijn, maar bijvoorbeeld wel Bart Kaëll of Laura Tesoro. Ik weet niet of sommige mensen op VTM het programma Een Echte Job hebben gezien, maar ik denk dat u zich daar deels moet op inspireren, minister. We reiken daarom ook het voorstel aan om in overleg te gaan met minister Dalle om te kijken wat er op het vlak van Media kan gebeuren. Zo kan men een bredere campagne rond beeldvorming voeren. Wij zullen ons werk, positief en negatief, in dit halfroond en in de commissies blijven doen, maar ik denk dat beeldvorming veel breder gaat en dat we daarin echt nog grote stappen kunnen zetten, naast het bijsturen van ons mobilisatieplan. Dat plan ligt er, die aanbevelingen zijn uitgevoerd of worden uitgevoerd, maar ik ga ervan uit dat de coronacommissie niet het einde van dat plan betekent, en dat we dat ook durven bij te sturen en dat we nieuwe ideeën blijven aanreiken, zoals vandaag is gebeurd.

Tot slot nog iets voor mijn collega's zoals de heer Vande Reyde, die ons af en toe uitdaagt om ons niveau als parlement op te tillen en fundamentele debatten te voeren: u zult hiervoor in onze fractie altijd een bondgenoot vinden. Zo is onze fractie vragende partij om van deze gelegenheid en deze aandacht voor zorg en welzijn gebruik te maken om ook het debat te voeren over de manier waarop wij onze zorgvoorzieningen organiseren. Kleinschaligheid, buurtgerichtheid, inbedding in het sociale netwerk: hoe kunnen we dit veralgemenen en dit niet tot een paar pilootprojecten beperken? Hoe kunnen we daarin de volgende jaren een grote ommezwaai maken? Ik denk dat dat deels een antwoord kan bieden op de pijnpunten die vandaag zijn blootgelegd.

Minister, minister-president, u kunt op ons rekenen om af en toe kritisch te zijn als dat nodig is, maar ook om pistes te blijven aanreiken. Of ze dan al dan niet gevolgd worden, is uiteraard aan deze meerderheid om te beslissen.

De voorzitter: De heer Vande Reyde heeft het woord.

Maurits Vande Reyde (Open Vld): Mijnheer Vaneeckhout, als ik zeg dat we het niveau omhoog moeten tillen, dan heb ik het zeker niet over u. Ik wil uw uitgestoken hand zeker aannemen. Op 8 december staat er een conceptnota over sociaal ondernemerschap op de agenda. Ik denk dat dat een goede startbasis is om dat debat fundamenteel te voeren.

De voorzitter: Mooi, mooi, mooi.

Mevrouw Vandecasteele heeft het woord.

Lise Vandecasteele (PVDA): Minister Beke, u hebt net een opsomming gegeven van de maatregelen die u neemt om het personeelstekort op te vangen en u hebt dat een maand geleden ook al gedaan. Het komt er echt wel op aan om niet alleen maatregelen te lanceren, maar die ook daadkrachtig op te volgen en ervoor te zorgen dat ze effect hebben. Dat is mijn kritiek vandaag.

U zegt ook dat de tweede golf niet uw fout is en dat men niet kan voorkomen dat het virus de woonzorgcentra binnenkomt. Dat is inderdaad moeilijk om te voorkomen, maar de mate waarin de woonzorgcentra voorbereid zijn op een tweede golf, is wel uw politieke verantwoordelijkheid.

We hebben vergaderingen van de coronacommissie gehad in juni en juli, waarin we heel veel getuigenissen hebben gehoord. Toen was het al duidelijk dat het beschermingsmateriaal niet meer het grote probleem was. Wat er toen wel heel duidelijk naar voren kwam, was het grote personeelstekort en de angst om met personeelstekort te zitten. Het is al heel lang een probleem dat er gewoon te weinig volk is om de zorg te kunnen bieden die er nodig is, en dat is nog meer zo tijdens de coronacrisis.

Het was ook Artsen Zonder Grenzen dat hier, waar u nu zit, is komen vertellen over hun ervaringen. Zij waren effectief met mobiele teams op het terrein aanwezig. Zij hebben toen gezegd dat het personeel nog heel bang is voor wat er nog zal komen. De ondersteuning van het personeel is een basisvereiste om de zorg, de ondersteuning en de levenskwaliteit te kunnen bieden die de bewoners van de woonzorgcentra verdienen en waarop ze recht hebben. Het was toen al duidelijk dat we stappen vooruit moesten zetten om ervoor te zorgen dat er meer personeel op de vloer kwam.

En ik wil dan toch even terugspoelen naar 24 juni 2020. Toen hebben wij hier een amendement op de begrotingsaanpassing op tafel gelegd. Wij noemden dat het woonzorgfonds. Dat was een voorstel van 100 miljoen euro, om versneld alle RVT-bedden om te zetten. Wat er zonet is beslist, en wat u gisteren uitvoerig hebt uitgelegd, is dat er 100 miljoen euro op tafel is gelegd om versneld de RVT-bedden om te zetten. Dat is toch een probleem? Wij hebben toen exact hetzelfde voorgesteld! Het was toen al duidelijk dat er meer volk op de werkvloer moest komen. Ik snap niet waarom u maanden hebt getalmd en niet op dat moment het woonzorgfonds, dat u nu hebt uitgevoerd, hebt goedgekeurd. Toen heeft de hele meerderheid daartegen gestemd. Toen was het voor jullie blijkbaar nog niet duidelijk dat er meer personeel op de werkvloer moest komen.

U nam verschillende initiatieven, maar het probleem is dat u twee keer dezelfde fout maakt. U hebt het platform Help De Helpers opgestart. Er waren vijfduizend kandidaten om te gaan helpen. Maar er zijn er maar zevenhonderd ingeschakeld.

In dezelfde Coronacommissie werd duidelijk dat de mensen het moeilijk vonden om die mensen in te schakelen. Zij konden dat niet op zich nemen. Er is omkadering en opleiding voor nodig om dat voorstel effectief te kunnen waarmaken. Net voor de tweede piek van de coronacrisis hebt u het platform Help in de zorg! gelanceerd. Het is heel pijnlijk om te moeten vaststellen dat u opnieuw dezelfde fout maakt. Ik heb die vraag gesteld in de commissie. Ik heb gevraagd naar de situatie van de mensen die zich kandidaat hebben gesteld. Daaruit bleek dat er slechts bijna zeventig mensen zijn ingeschakeld.

Ons concreet voorstel vandaag is dat u het project van het Ziekenhuis Netwerk Antwerpen (ZNA) ondersteunt. Zij hebben een project met zorgbuddy's opgezet. Zij streefden naar honderd zorgbuddy's. Een dag nadien hadden zij negenhonderd kandidaten. Een week later zijn de zorgbuddy's al opgeleid en ingeschakeld in de zorg. Het komt er niet op aan een platform te lanceren. U moet het ook uitvoeren en voor een omkadering zorgen. Dat kunnen de zorgcentra vandaag niet doen.

De voorzitter: Collega, uw vier minuten zijn om. Kunt u afronden?

Lise Vandecasteele (PVDA): Een laatste zin dan maar. Ik mis de goesting en de ambitie om ervoor te zorgen dat er vandaag versterking komt op de vloer en om daar in een hogere versnelling te schakelen.

De voorzitter: Vraagt nog iemand het woord? *(Nee)*

Wenst iemand tot besluit van dit actualiteitsdebat een motie of een motie van wantrouwen in te dienen?

– De PVDA kondigt aan een motie te zullen indienen.

De motie moet uiterlijk om 17 uur zijn ingediend.

Het parlement zal zich daarover straks uitspreken.

Het debat is gesloten.

REGELING VAN DE WERKZAAMHEDEN

De voorzitter: Dames en heren, we schorsen de vergadering omdat er technische problemen zijn met de microfoons.

– De vergadering wordt geschorst om 16.30 uur.

– De vergadering wordt hervat om 16.49 uur.

ACTUELE VRAAG van Katja Verheyen aan Wouter Beke, Vlaams minister van Welzijn, Volksgezondheid, Gezin en Armoedebestrijding, over het problematische effect van de lockdown op het alcohol- en druggebruik

De voorzitter: Mevrouw Verheyen heeft het woord.

Katja Verheyen (N-VA): Ook vandaag wil ik het opnieuw hebben over de verontrustende effecten van de lockdown, en vandaag in het bijzonder over het effect op het alcohol- en middelenmisbruik. Vorige week trokken onder meer de Druglijn en het Antwerps Adviespunt aan de alarmbel. Zij gaven aan dat er een duidelijke stijging te zien was in het aantal oproepen en de vragen tot hulp.

De Druglijn kreeg nog nooit zoveel oproepen, en het Adviespunt gaf ook aan dat de helft van die oproepen alcoholgerelateerd was, terwijl het voor corona nog over 30 procent ging. De oorzaak die ze hiervoor geven is heel duidelijk: de

lockdown en de maatregelen, die het problematisch alcohol- en middelengebruik toch in de hand lijken te werken. Ook mensen die met verslavingen kampten, lijken tijdens de lockdown gemakkelijker te hervallen omdat de sociale controle voor de meesten bijna is weggefallen en omdat de dagelijkse structuur is weggefallen. Dat werkt het probleem in de hand.

Minister, collega's, ik ben hier niet om de plezierpolitie te spelen en een aantal dingen te verbieden, helemaal niet. Ik denk zelfs dat mijn vraag niet gaat over de bourgondiër die af en toe een glaasje drinkt ter ontspanning. Het gaat mij hier wel om de sensibilisering van die kwalijke effecten van alcohol- en middelenmisbruik. Ik denk dat er vooral in deze tijd ook vaker naar de fles gegrepen wordt, om het cru te stellen, en dat kan helemaal niet de bedoeling zijn.

Minister, wat gaat u ondernemen om het bewustzijn rond alcohol- en middelenmisbruik te verhogen en de drempel naar de gepaste hulpverlening te verlagen?

De voorzitter: Minister Beke heeft het woord.

Minister Wouter Beke: Bedankt voor de vraag, want het geeft mij de kans om heel wat dingen die we in de pijplijn hebben, met u te delen.

De voorzitter: Op twee minuten tijd, weliswaar.

Minister Wouter Beke: Op twee minuten tijd, maak u niet ongerust. Ik weet dat u streng maar rechtvaardig bent.

De problematiek die u aanhaalt, is een bijzonder belangrijke problematiek, die iedereen onder ons wel zal erkennen. Daarom hebben wij in het verleden de Druglijn al versterkt met een bijkomende subsidie, zodat ook de chatservice en de zelfhulptool DASH verder kan worden versterkt. Maar daar willen we het niet bij laten. Om de problematiek verder onder de aandacht te brengen, hebben we verschillende instrumenten klaarliggen.

Ten eerste is er het versterken van de campagnes over de hulplijnen, dus ook de Druglijn in Vlaanderen. Ten tweede weet u dat we in februari, de kortste maand, een Tournée Minérale doen. We zijn op dit ogenblik aan het nadenken om Tournée Minérale ook heel specifiek te richten op de coronasituatie.

Ten derde hebben we ook voor studenten een campagne klaar die helemaal is toegespitst op de coronamaatregelen. Student zijn is heel veel dingen maar het is ook verantwoord drinken. Zeker in deze omstandigheden is dat wel belangrijk, omdat er ook een stuk sociale controle is weggefallen. Ten vierde hebben we een visuele folder klaar rond alcoholverbruik voor actieve ouderen, die zal worden gelanceerd. En ten vijfde, wat middelengebruik betreft, zal het Vlaams expertisecentrum Alcohol en andere Drugs (VAD) de werking van Safe 'n Sound heroriënteren naar een volledig online aanbod.

Dat zijn vijf elementen die we op dit ogenblik heel concreet klaar hebben of in de pijplijn hebben om aan deze verzuchtingen tegemoet te komen, de problematiek effectief bespreekbaar te maken en er ook het nodige aan te doen.

De voorzitter: Mevrouw Verheyen heeft het woord.

Katja Verheyen (N-VA): Ik dank u voor uw antwoord. Ik ben ook blij om te horen dat er actie ondernomen wordt, want het is echt wel nodig, zeker vandaag de dag.

Verschiedende expertisecentra, waaronder ook het Adviespunt Verslaving, geven aan dat het alcoholgebruik vooral bij hoger opgeleiden problematisch aan het stijgen is. Zelf denk ik dat die conclusie misschien iets te voorbarig is, ook omdat

studies van Sciensano van een paar jaar geleden aantonen dat dit verschil niet significant is tussen hoger en lager opgeleiden.

Minister, hebt u er zicht op of die stelling klopt, en of dat probleem van stijgend alcoholgebruik zich vooral voordoet bij hoger opgeleiden? Of is het eerder zo dat lager opgeleiden de weg naar gepaste hulpverlening misschien minder vinden?

De voorzitter: Mevrouw Wouters heeft het woord.

Suzy Wouters (Vlaams Belang): Minister, de lockdown heeft niet alleen een problematisch effect op het alcohol- en druggebruik. Daarom wil ik ook wel even de aandacht vestigen op andere verslavingsproblematieken, zoals eetstoornissen. Ook deze mensen hebben het in deze periode heel moeilijk. Het wegvallen van structuur in hun dagelijks leven kan een enorme uitdaging vormen voor personen met een eetstoornis. Op 30 juli stelde ik hier reeds een schriftelijke vraag over. Minister, u gaf toen in uw antwoord aan dat Eetexpert bezig is met de ontwikkeling van nieuwe draaiboeken voor specifieke beroepsgroepen zoals huisartsen, de brede eerste lijn en diëtisten. Dit jaar zouden deze draaiboeken nog worden afgerond. Minister, wat is de huidige stand van zaken met betrekking tot deze draaiboeken?

De voorzitter: Mevrouw De Rudder heeft het woord.

Maaïke De Rudder (CD&V): Minister, het is uiteraard heel goed dat er wordt ingezet op sensibilisering. Zowel naar studenten als naar oudere doelgroepen blijft dat cruciaal. Ook de bijkomende inspanningen voor de bereikbaarheid van De Druglijn zijn uiteraard een zeer goede zaak. Een laagdrempelige hulplijn is zeer belangrijk en vandaag meer dan nodig.

Wat we goed moeten blijven opvolgen, is de vraag naar professionele hulp. Tijdens de eerste golf zagen we dat de zorgtrajecten binnen de geestelijke gezondheidszorg voor mensen met een verslavingsproblematiek soms werden stopgezet, onderbroken of aangepast, of dat nieuwe opnames voor ontwenning niet konden doorgaan wegens corona. Dat is bijzonder risicovol. Vandaar mijn bijkomende vraag of we een zicht hebben op de impact van de tweede golf op de professionele hulp aan mensen die lijden aan een ernstig alcohol- of middelenmisbruik.

De voorzitter: De heer Vaneeckhout heeft het woord.

Jeremie Vaneeckhout (Groen): Minister, hier wordt een zeer terechte vraag gesteld, die extra prangend is in dit tijdperk. Het is uiteraard superbelangrijk dat de toegankelijkheid van de eerstelijnszorg en hulplijnen beschikbaar blijven. Ik wil van de gelegenheid gebruik maken om een vraag te stellen over wat daar eventueel na komt. Een jaar geleden kwam nogal in beeld dat de wachtlijsten voor ambulante en residentiële hulp op dit gebied enorm waren opgelopen. Men sprak van vier tot vijf weken voor mensen die residentiële hulp nodig hadden. Ik hoop dat we een jaar later er een zicht op hebben of we stappen hebben gezet. Vandaar mijn zeer concrete vraag: zijn de wachtlijsten de afgelopen twaalf maanden afgenomen of toegenomen op dit gebied?

De voorzitter: Mevrouw Goeman heeft het woord.

Hannelore Goeman (sp.a): Ik vrees dat corona er inderdaad voor zorgt dat mensen met een zware verslavingsproblematiek nog dieper wegzakken, maar dat we ook een nieuwe groep mensen krijgen die overstag dreigen te gaan, mensen die vóór corona al wel eens een glaasje dronken, of zelfs een glaasje te veel, waarbij de situatie nu compleet dreigt te escaleren, mensen die hun job zijn verloren, mensen die in zwaar weer terechtkomen met hun eigen zaak, mensen

die eenzaam zijn en drinken om te vergeten. Ik denk dat we voor de gigantische uitdaging staan om die mensen zo snel mogelijk op de radar te krijgen en er ook voor te zorgen dat we hen zo snel mogelijk bereiken om die concrete problemen aan te pakken voor hun verslaving verder escaleert. Ik denk dat we echt niet mogen wachten tot er klachten komen van bijvoorbeeld burens over huiselijk geweld of geluidsoverlast. Dat zijn verhalen die vandaag tot bij ons komen omdat mensen te veel drinken. Daarom is het heel belangrijk dat alle zorgverleners op dit moment zo 'outreaching' mogelijk gaan werken en zo goed mogelijk samenwerken om al die problemen aan te pakken.

De voorzitter: Goed, uw vraag?

Hannelore Goeman (sp.a): Met campagnes alleen zullen we er niet geraken om de meest kwetsbaren te bereiken. Wat gaat u concreet doen om die outreachende aanpak en die samenwerking te realiseren?

De voorzitter: Minister Beke heeft het woord.

Minister Wouter Beke: Collega's, op de vraag of het eerder hoog- dan laaggeschoolden zijn die vandaag een problematisch drankgebruik hebben, kan ik niet eenduidig antwoorden. We zien algemeen dat het drankgebruik niet zozeer verschillend is in de sociaal-economische klassen, dat er zelfs iets meer hooggeschoolden zijn, ook in niet-coronatijden, die een wat hoger drankgebruik hebben, maar dat het problematische drankgebruik eerder bij de laaggeschoolden zit. Of dat specifiek gewijzigd is naar aanleiding van corona, weet ik niet, maar we kunnen die vraag zeker stellen aan VAD, onze partner in dezen.

Er zijn heel wat vragen gesteld over de cijfers inzake de wachtlijsten en andere. Ik wil daar graag op antwoorden maar ik stel voor dat u de vraag schriftelijk stelt zodat ik dit kan laten onderzoeken.

De Eetexpert is onze partnerorganisatie die al verschillende acties heeft ondernomen om ook in coronatijden ondersteuning te bieden. De stand van zaken van de draaiboeken van de Eetexpert moet ik navragen, die heb ik hier niet bij de hand. Het is wel belangrijk te melden dat de hulpverlening open blijft. Mensen die problemen hebben en die dat via de hulp- of infolijnen willen melden of naar de hulpverlening willen gaan, moeten dat kunnen. We hebben heel uitdrukkelijk afgesproken dat de hulpverlening gecontinueerd wordt.

We moeten dat effectief meer onder de aandacht brengen, collega Goeman, en dat zullen we dan ook doen. Ik heb dat al een aantal keren gezegd in het parlement. Er is ook een extra budget uitgetrokken om de Druglijn mee te promoten en te versterken. Het is de bedoeling om mensen die kampen met problematisch druggebruik snel te bereiken.

U verwijst naar de outreachende aanpak maar dat is niet alleen hiervoor. Vaak gaat het ook om een multiproblematiek. Dat is inderdaad onze bedoeling maar ik denk dat ik daar ook in de volgende vraag nog op terugkom.

De voorzitter: Mevrouw Verheyen heeft het woord.

Katja Verheyen (N-VA): Overmatig alcoholgebruik of middelenmisbruik komt inderdaad voor in alle lagen van de bevolking en bij alle leeftijden. Het is echt wel belangrijk om te blijven sensibiliseren over de kwalijke gevolgen van alcohol- en middelenmisbruik. We moeten niet enkel sensibiliseren maar ook, zoals u zelf zegt, minister, de drempel naar hulpverlening verlagen. Er is wel laagdrempelige hulpverlening, er is een hulpaanbod maar niet iedereen geraakt daar. We moeten daar echt op blijven inzetten.

En collega's, nogmaals, er is niets mis met het drinken van een glaasje, maar dat moeten we altijd met ons verstand doen.

De voorzitter: De actuele vraag is afgehandeld.

ACTUELE VRAAG van Maxim Veys aan Wouter Beke, Vlaams minister van Welzijn, Volksgezondheid, Gezin en Armoedebestrijding, over aandacht voor de nieuwe kwetsbaren in het Vlaamse armoedebeleid

De voorzitter: De heer Veys heeft het woord.

Maxim Veys (sp.a): 'Het zal de eerste keer zijn dat ik naar de Voedselbank ga, het is een drempel die ik over moet.' 'Ik voelde iets wat ik voordien nog nooit had gehad: angst, echt angst om in de financiële problemen te komen.' 'Ik had nooit gedacht dat ik bij het OCMW ging aankloppen.'

Collega's, dit zijn getuigenissen die we afgelopen weekend in de weekendkrant konden lezen en het zijn getuigenissen van echte Vlamingen, getuigenissen van mensen die elke dag hun best doen om er wat van te maken en die nu door corona de feiten achterna dreigen te lopen. Het virus en de gevolgen ervan hebben hun wereld op zijn kop gezet. Het stuk heet Nieuwe armoede, want het gaat over mensen die een job hebben, een eigen woning bezitten maar die door corona alles dreigen te verliezen: hun job, hun zaak. Hun relatie loopt op de klippen en de schulden stapelen zich op. Ze hebben of hadden een kleine buffer maar die geraakt stilaan op. Een groot deel van de middenklasse dreigt op die manier af te glijden.

Minister, er komt een vloedgolf aan, een vloedgolf van onzekerheid over de toekomst, een vloedgolf van kansen die wegsmelten. Het gaat niet alleen over een groter risico op armoede maar ook over effectieve armoede. Maar op een vloedgolf kan men zich voorbereiden. Er zijn signalen die erop wijzen dat die er aankomt, en dat zien we vandaag bij de voedselbanken, de OCMW's en lezen we in de verslagen van de experts. Die experts zeggen dat het ergste nog moet komen en dat die mensen vandaag nog niet zichtbaar zijn in statistieken.

We kunnen ons daarop voorbereiden aangezien die signalen er zijn. Er moet worden gezorgd voor een sterk sociaal beleid, niet alleen voor zij die het moeilijk hebben maar ook om te vermijden dat anderen het moeilijk krijgen.

Minister, ik neem aan dat u die signalen ook opvangt en dat u erkent wat deze nieuwe groep kwetsbaren zegt. Er komt op dat vlak een gigantische uitdaging op ons af. Bent u daarop voorbereid? Is er een plan? Welk plan hebt u voor die nieuwe kwetsbaren?

De voorzitter: Minister Beke heeft het woord.

Minister Wouter Beke: Collega's, we leven in tijden die bijzonder onzeker zijn door corona, waar jobzekerheid geen zekerheid meer is, waar er veel onzekerheden zijn en waar mensen die in armoede leven natuurlijk onder grote druk komen te staan. Ik denk dat de verschillende overheden in ons land daar de voorbije periode ook niet blind voor geweest zijn, niet de federale overheid, niet de regionale overheden, ook niet de lokale besturen.

Specialisten zoals Ive Marx en Wim Van Lancker hebben gezegd dat het op dit ogenblik nog voorbarig is om de precieze impact van corona te zien, in deze of in gene richting. Wil dat zeggen dat we moeten blijven stilzitten, dat we niets moeten doen? Neen, integendeel. Wij hebben al heel wat dingen gedaan met de verschillende overheden. De beste manier om armoede te bestrijden is: opleidingen. Zorgen dat mensen naar een job kunnen gaan of naar een job kunnen

heroriënteren. Als minister Crevits vandaag inzet op opleidingen voor tijdelijk werklozen of op tewerkstellingskansen in de zorg, is dit bijvoorbeeld één element. We hebben daar een heel uitvoerig debat over gehad. We zoeken mensen, hier zitten misschien ook opportuniteiten.

Is dat voldoende? Neen, dat is niet voldoende. Het aantal leefloners stijgt en zal allicht stijgen. We moeten daar dus antwoorden op geven. Kijken hoe die hulpverlening bij de OCMW's terecht kan komen en de noodhulp zijn bijzonder belangrijk. Ik wil schepen Meeuws van Antwerpen citeren, die zegt: 'Het grootste probleem is op dit ogenblik niet het geld, het grootste probleem is: hoe geraken we bij de mensen?' En dus moeten we ook daar antwoorden op geven. Dat is wat wij ook gedaan hebben: met onze projectoproep voor outreachend werken heb ik 3,2 miljoen euro vrijgemaakt om het issue dat schepen Meeuws terecht aanhaalde, dat we outreachend moeten werken, om de problemen meer 'dedicated' te kunnen aanpakken. Daarvoor was deze projectoproep, en die zullen we dus ook in de praktijk brengen en binnenkort toewijzen.

De voorzitter: De heer Veys heeft het woord.

Maxim Veys (sp.a): Ik ben blij dat u zegt dat het vandaag nog niet voldoende is, dat we ons daarop moeten voorbereiden. Maar u zegt ook dat het nog wat voorbarig is. Ik zal al meteen mijn bijkomende vraag stellen. Wanneer denkt u dat we daar meer inzicht in zullen hebben? Overlegt u met die experts? Wanneer mogen we een plan verwachten? Ik wil een collega citeren uit het actualiteitsdebat: "Aan getalm en getreuzel hebben deze mensen niets." Het gaat om de urgentie voor een adequaat beleid. Ik wil hier opnieuw herhalen dat we hier echt bezorgd over zijn. Laat ons dus uitkijken naar een plan. Als het gaat over dat outreachend, denk ik dat dat een goede zaak is. U weet goed genoeg dat wij met belangstelling uitkijken naar de gezinscoaches, maar ik denk dat we toch een versnelling hoger zouden moeten schakelen. We zien vandaag heel veel nieuwe mensen bij de voedselbanken. Er komen nog heel veel nieuwe mensen op af. Hoe gaan we die opvangen? We moeten ze inderdaad tot bij het OCMW krijgen, daar ben ik het mee eens. Maar komt er een plan, en wanneer?

De voorzitter: Mevrouw Saeys heeft het woord.

Freya Saeys (Open Vld): De maatregelen zoals tijdelijke werkloosheid en die overbruggingskredieten camoufleren momenteel ook de situatie nog. Dat er zich straks nieuwe armen of bijna-armen zullen aandienen, is haast onvermijdbaar. Er zijn ook nagenoeg onmeetbare zaken die we niet in de statistieken terugvinden de volgende maanden, zoals bijvoorbeeld de achterstelling van gezinnen die geen of onvoldoende aansluiting hebben bij het onlineonderwijs en zo eigenlijk belangrijke kansen missen. Maar naast dat financiële luik is er ook vooral de mentale en emotionele belasting. Heel veel mensen schamen zich, hebben vrees voor stigmatisering. Ik denk daarbij aan het geval van de kapster die zelfmoord heeft gepleegd wegens het probleem met de afbetalingsplannen en die zonder perspectief zat. Dat moeten we zeker ook in het achterhoofd houden.

De voorzitter: Mevrouw De Martelaer heeft het woord.

Ann De Martelaer (Groen): Minister, in uw antwoord hebt u verwezen naar het inzetten op opleiding. Het probleem is dat heel veel mensen die een opleiding volgen, namelijk studenten, nu ook niet meer kunnen bijklussen. Dat zijn studenten in allerlei opleidingen: economie, geneeskunde, verpleegkunde, sociologie ... Ze gingen voorheen in de weekends werken in de horeca maar zitten nu thuis en krijgen op die manier problemen. Mijn vraag is de volgende. Wordt er ook ingezet op de situatie van die mensen?

De voorzitter: Mevrouw De Rudder heeft het woord.

Maike De Rudder (CD&V): Vanzelfsprekend heeft de coronacrisis een zware financiële impact op heel wat gezinnen. De volledige impact is natuurlijk nog onduidelijk. Wat we echter vooral goed moeten doen, is de vinger aan de pols houden en de armoede-indicatoren opvolgen en inderdaad proberen om mensen die in de problemen komen proactief te detecteren en hulp te bieden. Ik wil vooral de aandacht vestigen op de ontsluiting van de gegevens aan de lokale besturen, uiteraard met de nodige aandacht voor de privacy. Lokale besturen zijn toch in het bijzonder geschikt om heel gericht hulp te kunnen bieden aan de inwoners op het terrein. Maar natuurlijk moeten we dan ook als lokaal bestuur over gegevens kunnen beschikken om daarmee aan de slag te gaan. Vandaar ook mijn oproep, minister, om in het kader van het relanceplan toch ook prioriteit te geven aan de ontsluiting van gegevens aan de lokale besturen.

De voorzitter: Mevrouw Wouters heeft het woord.

Suzy Wouters (Vlaams Belang): Minister, door de coronacrisis wordt de ongelijkheid in onze maatschappij heel zichtbaar. Personen die het voor de pandemie al heel moeilijk hadden, krijgen nu de zwaarste financiële en emotionele klappen. Het is inderdaad zorgwekkend dat er een totaal nieuwe groep kwetsbaren ontstaat. Wat we daarin ook zien, is dat maar liefst een op de vier van de mensen die nu aankloppen voor een leefloon, jonger is dan 25 jaar. Ook studenten en jongeren vormen een vergeten groep in de steunmaatregelen van de overheid. Ze hebben heel vaak een studentenjob in de horeca om hun studies te betalen. Die inkomsten vallen nu totaal weg, en dit al sinds maart. Anders dan vaste werknemers, kunnen zij niet terugvallen op technische werkloosheid. Zo komen ze in financiële problemen en dreigen ze ook in armoede te vervallen.

Minister, ik heb een bijkomende vraag. Welke steunmaatregelen kan deze groep studenten nog verwachten?

De voorzitter: Mevrouw Verheyen heeft het woord.

Katja Verheyen (N-VA): Collega's, ik denk dat we niet moeten vergeten dat er heel wat federale en Vlaamse middelen naar de lokale besturen zijn gegaan, onder andere ter ondersteuning van die nieuwe kwetsbare groep. Maar wat me meer zorgen baart, is dat wij die groep niet altijd kennen. Niet iedereen raakt tot op het OCMW. Niet iedereen raakt tot aan de Voedselbank. Belangrijk is dat wij daar ook gezichten op kunnen plakken. Ik heb het meermaals herhaald in de commissie, minister. Ik hoor u al denken: daar is ze weer. Maar ik vind het zo belangrijk dat wij als lokaal bestuur weten over wie het gaat, zodat we niet alleen outreachend kunnen werken maar ook aanklappend kunnen werken, dat wij op zoek kunnen gaan naar die nieuwe groep van mensen en dat wij dus ook kunnen helpen. Collega De Rudder gaf het zonet al aan. Ik ben heel blij dat ze op dezelfde lijn zit.

Ik heb nog een bijkomende vraag, minister. Wat zult u bijkomend ondernemen om die nieuwe kwetsbare groepen beter in beeld te brengen? Hoe zult u die info op een vlotte manier doorspelen aan de lokale besturen?

De voorzitter: Minister Beke heeft het woord.

Minister Wouter Beke: Vele vragen. Vele elementen ook die we hier in dit parlement al verschillende keren hebben beantwoord. Wat is het plan? Wat is het toekomstplan? Ik wil verwijzen naar de Septemберverklaring waarin de Vlaamse Regering een relanceplan heeft aangekondigd, niet alleen om ervoor te zorgen dat onze economische motor blijft draaien en dat de investeringen in zorg en welzijn worden bijgesteld in de goede richting, maar ten derde ook om ervoor te zorgen dat diegenen die mogelijk nieuwe kwetsbaren zijn, geen kwetsbaren worden. Dan hebben we het in eerste instantie over hoe we vandaag kunnen investeren – dat

gaat over massale investeringen – om ervoor te zorgen dat de bedrijven kunnen blijven werken en dat we ook toekomstgericht kunnen investeren. Zoals de minister-president daarstraks gezegd heeft – en ik ben blij dat ook collega Crevits hier aanwezig is – is de vraag hoe we diegenen die het vandaag moeilijk hebben op de arbeidsmarkt of eruit zijn gevallen, opnieuw kunnen doen instromen in de arbeidsmarkt. Dat is een ontzettend belangrijk onderdeel daarvan.

Wij hebben in deze crisistijd al een aantal dingen gedaan. Ik verwijs naar de experts. Die zeggen dat het onduidelijk is wat de langetermijneffecten zijn. Velen hebben er al hun schouders onder gezet. De federale overheid heeft voor het leefloon 100 miljoen euro extra uitgetrokken, het Vlaams Parlement 45 miljoen euro. Er zijn nog andere initiatieven. Ik heb verwezen naar het outreachend werken. De zeilen worden bijgesteld.

Men vraagt naar de resultaten. U vraagt dus naar de glazen bol. Dit gaat over de corona-effecten. Als ik zou weten wat de toestand is op 1 januari of 1 maart of 1 juni zou ik op veel vlakken al veel perspectief kunnen geven. Dat is vandaag onzeker. Intussen worden de zeilen wel bijgesteld.

Noodhulp is ook belangrijk. Daar is de voorbije periode verder sterk in geïnvesteerd. Dat is noodhulp voor mensen die er recht op hebben. Dat is belangrijk voor die mensen, het is een recht, geen gunst.

Ik verwijs naar het Vlaams actieplan dat we in de commissie hebben besproken en goedgekeurd voor de komende jaren. Er zitten heel wat elementen in die een antwoord bieden.

De voorzitter: De heer Veys heeft het woord.

Maxim Veys (sp.a): Ik hoor hier veel collega's die ook bezorgd zijn om die nieuwe kwetsbaren. Dat is op zich al heel positief.

Ik hoor dan de minister. Wellicht vragen veel fractieleiders van de meerderheidspartijen zich ook af of ze hierdoor nog gerustgesteld zijn. Het gaat erom preventie anders te organiseren. De steden doen van alles om de mensen anders te helpen. Nu gaat het om preventie, dat is een andere manier van werken. Er zijn inderdaad extra middelen toegekend, maar er zijn nog altijd middelen van de eerste golf die niet bij de mensen geraken. Dat maakt ons bezorgd. Ik zou willen vermijden dat we over een jaar het hierover weer moeten hebben en dat men zegt: 'we zijn te laat gekomen, we konden het niet voorzien'. Dus dienen wij zelf voorstellen in, we komen daar binnenkort mee af.

Onze lokale besturen zijn er, minister. Bel ze gerust op. Ze werken hier met plezier aan. De tijd dringt, de tsunami komt eraan, het is onze plicht om de Vlaming daartegen te beschermen.

De voorzitter: De actuele vraag is afgehandeld.

ACTUELE VRAAG van Lise Vandecasteele aan Wouter Beke, Vlaams minister van Welzijn, Volksgezondheid, Gezin en Armoedebestrijding, over menstruatiearmoede in Vlaanderen

De voorzitter: Mevrouw Vandecasteele heeft het woord.

Lise Vandecasteele (PVDA): Volgens mij heeft elke vrouw dit meegemaakt toen ze jonger was en naar school ging: op school toekomen, voelen dat uw maandstonden erdoor komen, en beseffen dat je geen maandverband of tampons bijhebt. Ik heb het ook meegemaakt. Je moet je dan over die schaamte zetten en naar het secretariaat gaan. Dat was bij ons een glazen bokaal. Dan moet je met

een bang hartje aan die persoon daar – bij mij was het een man – vragen of hij toevallig wat maandverband heeft. Dan vraagt die man welke maat het moet zijn. Ik kan u verzekeren: dat maakt de schaamte alleen maar groter. Ik herinner het mij nog helder, ik zal het nooit vergeten.

Maar ik leefde niet in armoede, minister. Voor mensen in armoede is de situatie nog veel erger. Voor hen is het elke maand moeilijk om maandverband of tampons te gaan kopen. Elke maand is het moeilijk om te zorgen dat ze voldoende maandverband of tampons bij hebben om hun menstruatiebloed op te vangen, terwijl we het hier hebben over een basisrecht. Iedereen is het erover eens dat het geen luxe is om maandverband en tampons bij te hebben.

Het is voor een op de acht jongeren een probleem om maandverband of tampons te kunnen aankopen; 15 procent van de jongeren bleef al eens thuis om die reden. Menstruatiesarmoede – ik denk dat jullie het ook al hebben kunnen lezen in de pers; er is heel veel om te doen – is een groot probleem. Het zorgt voor schaamte, voor sociaal isolement en zelfs voor medische problemen. Als u vandaag naar uw mailbox kijkt, minister, zal u misschien merken dat er heel wat e-mails zijn toegekomen met de vraag naar oplossingen voor menstruatiearmoede. Flo van Studio Brussel...

De voorzitter: En uw vraag luidt?

Lise Vandecasteele (PVDA): Mijn vraag luidt: er zijn al heel veel landen die stappen hebben ondernomen om maandverband en tampons gratis toegankelijk te maken. Vandaag gaan ze menstratiemiddelen in Schotland volledig gratis maken. De Open Vld zei al via collega Rutten op Twitter:

De voorzitter: Collega Vandecasteele, afronden alstublieft.

Lise Vandecasteele (PVDA): Gewoon doen. Dus mijn vraag is: gaat u het effectief gewoon doen en maandverband en tampons gratis beschikbaar maken?

De voorzitter: Ik ben benieuwd.

Minister Beke heeft het woord.

Minister Wouter Beke: Collega's, u hebt uit uw eigen ervaring gesproken en over de menstruatieschaamte wanneer u plots niet het materiaal hebt dat je zou moeten hebben. Ik kan me inbeelden ook als man, zelfs als man, dat dat meer dan een hoogst vervelende situatie is. De vraag die u U hebt gesteld gaat eigenlijk over het volgende. Dat is voor iedereen vervelend, maar het is nog meer vervelend als het niet alleen gaat om: ik ben het vergeten, maar ik kan het niet kopen. Ik kan het niet betalen.

De vraag is wat daarvoor de beste oplossing is. Moeten we gaan voor deeloplossingen, telkens opnieuw voor de verschillende elementen die er zijn...? Want nu gaat het over het menstruatiemateriaal, maar het gaat ook over andere elementen, zoals over schoolboeken. Het gaat over heel veel elementen waar degenen waar u naar verwijst mee geconfronteerd worden: vervoer, verwarming en noem maar op. Gaan we deeloplossingen zoeken of proberen daar toch een breder perspectief voor te bieden...? Willen we de weg inslaan waarbij we gratis essentiële basisproducten geven of – en dat is eigenlijk de keuze die we met de Vlaamse Regering toch een stuk hebben gemaakt; ik denk ook aan het Groeipakket – willen we kwetsbare gezinnen structureel ondersteunen, bijvoorbeeld via het Groeipakket met sociale toeslagen, breder, ruimer en groter om dat te kunnen doen? Is die selectiviteit om te zeggen 'iedereen moet dat gratis kunnen hebben', wel het beste antwoord? Het universeel aanbieden van dingen zoals deze, is iets wat bijzonder veel geld kost.

U zegt zeer terecht: dat is voor deze groep van mensen een probleem. Is dat dan wel het juiste antwoord? Moeten we voor iedereen alles gratis aanbieden omdat er voor deze groep een specifiek probleem is?

Ik denk dat we daar toch eens over moeten nadenken. Ik wil de problematiek helemaal niet minimaliseren. Die is er. Daarom hebben we met het kabinet van federaal minister Lalieux contact opgenomen om de interministeriële conferentie Maatschappelijke Integratie opnieuw bijeen te roepen. Want nu gaat het over dit thema, maar er zijn zo verschillende thema's en deelthema's waar dezelfde problematiek bij komt kijken. Dus ik wil die problematiek gerust bespreken en horen hoe we daarop antwoorden kunnen geven, maar ik denk dat deze problematiek niet los kan worden gezien van de bredere vraagstelling, namelijk: zoeken we universele antwoorden of zoeken we antwoorden op die doelgroepen die effectief met deze problemen worden geconfronteerd?

De voorzitter: Mevrouw Vandecasteele heeft het woord.

Lise Vandecasteele (PVDA): Minister, het is een en-enverhaal. Maar er is hier wel een heel concreet probleem bij heel veel jongeren. En ik vraag u helemaal niet om ineens alles gratis beschikbaar te maken. De vraag is heel concreet om maandverband en tampons gratis beschikbaar te stellen, bijvoorbeeld via schoolautomaten. Ik vraag u niet om alles gratis te maken, maar wel om in een concrete oplossing te voorzien voor dit heel specifieke probleem. Ik ben niet de enige die een concrete oplossing voor dit probleem vraagt. Als vandaag, ik hoop dat u het gelezen hebt, zowel Caritas als de Kinderrechtencommissaris vragen om menstruatiemiddelen gratis toegankelijk te maken op de scholen bijvoorbeeld. Andere landen doen ons dat al voor. Nu is er juist het voorbeeld van Schotland.

Dus ik weet niet waarom we moeten blijven talmen om dit concrete probleem op te lossen. Als u het probleem concreet neemt, lijkt me dat echt een kleine stap om te zetten met een zeer groot resultaat waarbij de jongeren niet meer vol schaamte naar het secretariaat moeten gaan of elke maand geld proberen bijeen te sprokkelen om in de winkel maandverband te kunnen gaan kopen.

De voorzitter: Mevrouw Schryvers heeft het woord.

Katrien Schryvers (CD&V): Voorzitter, de vraag is natuurlijk hoe selectief we moeten zijn met betrekking tot het gratis aanbieden. Dat is een pertinente vraag, want er zijn wel meer producten die mensen moeten aankopen zonder er zelf voor te kiezen. Er zijn voorbeelden uit het buitenland aangehaald. Het zou goed zijn die voorbeelden in de gaten houden en te zien welke effecten ze hebben. We kunnen daar dan later op terugkomen.

Wat ik zelf veel belangrijker vind dan dit overal gratis ter beschikking te stellen, is dat we hygiëneproducten in het algemeen, zoals maandverband en tampons, maar ook Pampers en andere materialen, goed beschikbaar stellen bij de sociale kruideniers en de Voedselbanken. Vaak is er de perceptie dat zij enkel voedsel aanreiken, maar dat is niet zo. Vaak hebben ze drie categorieën producten.

De voorzitter: Mevrouw Schryvers, wat is uw vraag?

Katrien Schryvers (CD&V): Ze hebben voedingsproducten, hygiëneproducten en onderhoudsproducten voor de woning. De vraag is of dit misschien een denkspoor is dat we meer kunnen bewandelen.

De voorzitter: Mevrouw Wouters heeft het woord.

Suzy Wouters (Vlaams Belang): Voorzitter, we hebben het in de commissie al over dit belangrijk onderwerp gehad. Het is inderdaad heel erg dat 13 procent

van de Vlaamse meisjes aangeeft geen geld voor menstruatieproducten te hebben. Er moet een oplossing voor dit probleem worden gezocht en we moeten trachten zo veel mogelijk jonge meisjes te bereiken.

In verschillende steden worden momenteel al alternatieve oplossingen voor dit probleem gezocht. Zo is de plaatsing van automaten met gratis maandverbanden en tampons in de schooltoiletten al aan bod gekomen, maar dit heeft natuurlijk ook nadelen. Het nadeel is dat iedereen gebruik kan maken van deze automaten, ook meisjes die geen financiële problemen hebben.

Minister, mijn bijkomende vraag is of we de lokale besturen hierbij zouden kunnen betrekken.

De voorzitter: De heer Veys heeft het woord.

Maxim Veys (sp.a): Voorzitter, naar aanleiding van de publicatie van het rapport hebben we het hier inderdaad al over gehad in de commissie Welzijn. Ik heb u toen een aantal vragen gesteld, waaronder de vraag of u minister Weyts wilde vragen of hij in een proefproject zou willen stappen. U hebt gezegd dat u dat zeker zou doen. We zijn een maand later en ik hoop dat u hier een antwoord op hebt gekregen. We hebben gevraagd of we het minister Weyts zelf mochten vragen, maar die vraag om uitleg is in de commissie Onderwijs niet aanvaard.

De voorzitter: Mevrouw Saeys heeft het woord.

Freya Saeys (Open Vld): Voorzitter, ik maak me eigenlijk dezelfde bedenking. Hoe selectief zijn we? Er zijn nog zaken die we gratis zouden kunnen aanbieden. Waar stopt het dan? Ik denk dat het veel beter zou zijn met het Sociaal Huis of met het OCMW een mogelijkheid te bieden. Als we automaten op school plaatsen, zijn die niet specifiek voor de armeren en staan die ter beschikking van iedereen.

De voorzitter: Mevrouw De Martelaer heeft het woord.

Ann De Martelaer (Groen): Minister, ik vrees dat meisjes die uw antwoord beluisteren, zullen vinden dat u een empathisch gevoel hebt gegeven, maar dat u niet echt een oplossing hebt geboden. U hebt verwezen naar verschillende elementen die zich in de armoede situeren en u wilt dit eventueel alloceren door middel van de sociale toeslag. Dat is een manier om hieraan tegemoet te komen. Gisteren hebt u in de commissie verklaard dat de sociale toeslag volgend jaar zal worden geëvalueerd. Zult u er dan ook experts bijhalen om na te gaan of de mensen die in armoede leven voor hun uitgaven voldoende kunnen doen met de sociale toeslag die ze nu krijgen?

De voorzitter: Mevrouw Verheyen heeft het woord.

Katja Verheyen (N-VA): Dat deze problematiek wordt aangekaart, is terecht. We hebben dat ook al aangehaald in de commissie Welzijn. Ik wou wel eventjes meegeven dat het een minister van N-VA was die in 2018 al een btw-verlaging op maandverbanden en tampons heeft doorgevoerd, al een stap in de goede richting. Ik vraag me af welk niveau hiervoor het meest geschikt zou zijn. Zelf ben ik er een voorstander van om de lokale besturen hierbij te betrekken. Ik heb dat hier al meermaals gehoord. Lokale besturen hebben middelen gekregen, kennen de noden en kunnen op een laagdrempelige en ook wel anonieme manier met deze problematiek omgaan.

Als we echt het Schotse model willen nastreven, wat ik ook hoor, en tot een uniforme aanpak willen komen, dan denk ik dat we vooral moeten kijken naar onze collega's aan de overkant van de straat. Die bevoegdheden zie ik ook liever naar hier komen, maar dat is een andere discussie. Minister, wat vindt u zelf? Op welk

beleidsniveau zou deze problematiek verder moeten worden aangekaart? Zouden lokale besturen het best deze problematiek kunnen aanpakken?

De voorzitter: Minister Beke heeft het woord.

Minister Wouter Beke: Collega's, de vraag is of we selectief gaan zijn en daar telkens ad-hocoplossingen voor hebben, of een globale visie hebben. Ik denk dat dit parlement in het verleden voor een globale visie heeft gestemd. Vandaag spreken we over maandverbanden en tampons – en nog eens, ik wil dat absoluut niet minimaliseren, integendeel – maar dezelfde redenering kan je opbouwen met betrekking tot schoolmateriaal, turnmateriaal, de aankoop van eten, enzovoort. Dit Vlaams Parlement heeft eind vorige legislatuur gezegd van de kinderbijslag te zullen gebruikmaken om een nieuw groeipakket te maken en daarbij veel forser te zullen investeren in sociale toeslagen, zodat kwetsbare gezinnen, mensen met een laag inkomen een vrij besteedbaar inkomen hebben en ze niet voor alles en nog wat her en der terecht moeten. Dat is eigenlijk de visie die dit parlement in het verleden heeft aangenomen. Dat is een juiste visie, denk ik. Het is ook een emanciperende visie, waar ik dus absoluut achter sta. In vergelijking met het oude kinderbijslagsysteem worden er ontzettend veel middelen vrijgemaakt voor de sociale toeslagen, wat we ook wel zullen zien bij de evaluatie, net om op die ambitie ook een antwoord te geven. Ik denk dat dat de juiste richting is.

Collega Schryvers heeft een juiste bijkomende oplossing aangehaald, want sommigen komen er natuurlijk niet. Hulpverlening is nodig. Toeleiding naar hulp, ook naar noodhulp, is nodig. Voedselbanken, sociale kruideniers en anderen houden zich niet alleen met voedsel bezig, maar ook met dit soort zaken, net om daarop ook mee een antwoord te kunnen geven.

Wat de vraag over het proefproject betreft: ik heb collega Weyts een brief gestuurd voor kennisname van het rapport van Caritas, om dat onder zijn aandacht te brengen. Ik heb dat dus zeker gesignaleerd.

De voorzitter: Mevrouw Vandecasteele heeft het woord.

Lise Vandecasteele (PVDA): Ik moet zeggen dat ik toch een beetje onthutst ben omdat er hier zo weinig draagvlak is voor een concrete oplossing voor een specifiek probleem dat vandaag op tafel ligt en waarvoor er een groot maatschappelijk draagvlak is. De realiteit vandaag is dat een op de acht jongeren problemen heeft met het kopen van maandverband of tampons wanneer dat nodig is. Men kan spreken over toeslagen die vandaag bestaan, over dingen die men kan doen. Die oplossingen zijn er vandaag niet. Dit biedt vandaag geen oplossing op het terrein. Die problemen zijn vandaag naar boven gekomen. Minister, de oplossing ervoor die vandaag naar voren wordt geschoven door Caritas, door de kinderrechtencommissaris, door Flo van Studio Brussel, die mails naar u laat sturen, is heel simpel en is al in andere landen doorgevoerd. Dat is geen kernfysica. Die oplossing bestaat erin dat men maandverband en tampons gratis beschikbaar maakt. We kunnen op de speelplaats frisdrankautomaten zetten. Waarom zou het vandaag dan niet mogelijk zijn om automaten met maandverband en tampons te zetten? We kunnen die vrouwen, die jongeren op zo'n moment toch niet naar het OCMW sturen? Ze zijn op school en het probleem rijst op school.

De voorzitter: Kunt u afronden? Uw tijd is om.

Lise Vandecasteele (PVDA): Mevrouw Saeys, uw collega Rutten schrijft vandaag op Twitter: 'Maak het gratis beschikbaar. Gewoon doen'. Dan begrijp ik niet waarom u dit voorstel niet steunt.

De voorzitter: De actuele vraag is afgehandeld.

ACTUELE VRAAG van Wim Verheyden aan Lydia Peeters, Vlaams minister van Mobiliteit en Openbare Werken, over de angstgevoelens van (vooral vrouwelijke) gebruikers van het openbaar vervoer

De voorzitter: De heer Verheyden heeft het woord.

Wim Verheyden (Vlaams Belang): Voorzitter, collega's, minister, voor een op de drie vrouwen is de vrees voor ongewenst gedrag van medepassagiers een reden om het openbaar vervoer niet te nemen. Dat blijkt uit een enquête van de FOD Mobiliteit. In die enquête werden tweeduizend Belgen bevraagd over de voor- en nadelen van verschillende vervoersmiddelen. Naast een aantal andere nadelen blijkt dat ongewenst gedrag toch wel een niet te onderschatten factor te zijn. Het houdt niet minder dan een op de drie vrouwen, maar ook een op de vijf mannen, weg van het openbaar vervoer.

Consumentenbond TreinTramBus zegt ondertussen dat zij eigenlijk niet zo heel veel klachten binnenkrijgen over ongewenst gedrag. Volgens de NMBS is het aantal gemelde gevallen bij hun veiligheidsdienst de afgelopen jaren licht gestegen, maar men voegt daar meteen aan toe dat de meeste klachten ook rechtstreeks bij de politie terechtkomen. En hoewel een aantal experts in een artikel in De Morgen ijverig zoeken naar redenen om dat zogenaamde subjectieve onveiligheidsgevoel te minimaliseren en te kaderen, is dit geen nieuwe tendens. In zijn nationale verkeersonveiligheidsenquête van 2019 schreef het verkeersinstituut Vias dat er de laatste jaren over alle types van openbaar vervoer heen een stijgend onveiligheidsgevoel te noteren valt. Het ging dan vooral over intimidatie en ook geweld.

Zoals u weet, heeft onze fractie al een aantal keren de onveiligheid op het openbaar vervoer aangekaart. Het kwam toen inderdaad vooral neer op intimidatie en geweld ten aanzien van chauffeurs en personeel van De Lijn. Want ook daar krijgen we met de regelmaat van de klok meldingen van ongewenst gedrag. Het lijkt er volgens Vias dan ook op dat ook op de tram en de bus het aantal meldingen in stijgende lijn zit.

Minister, welke initiatieven neemt u naar aanleiding van deze vaststellingen?

De voorzitter: Minister Peeters heeft het woord.

Minister Lydia Peeters: Bedankt voor uw vragen, mijnheer Verheyden. En bedankt om daar alle aandacht aan te geven, want dan kan eens te meer de boodschap heel duidelijk gegeven worden: geen enkele vorm van geweld en intimidatie, of het nu fysiek of verbaal is, of het nu ten aanzien van reizigers of van personeel van De Lijn is, kan getolereerd worden. Dat wil ik heel duidelijk blijven stellen. Dat is ook de communicatielijns die Vervoermaatschappij De Lijn continu naar buiten draagt.

Nu, de cijfers zijn wat ze zijn. Recent hebben we nog de cijfers ter beschikking gekregen, naar aanleiding van een schriftelijke vraag van mevrouw Sleurs, waaruit duidelijk blijkt dat als het gaat over seksuele intimidatie, er voor het jaar 2019 90 meldingen waren, waarvan ook een 29-tal via de lokale politie. Dat zijn er natuurlijk sowieso te veel, want we zouden het liefst van al geen enkele melding hebben. Tegelijkertijd weten we ook dat dat waarschijnlijk nog een onderschatting van het probleem is, want niet iedereen die geïntimideerd wordt en niet iedereen die slachtoffer is van fysiek of verbaal geweld, maakt daar ook automatisch melding van.

Dat neemt niet weg dat De Lijn een heel uitgebreid veiligheidsplan heeft uitgewerkt, waarin heel wat maatregelen zijn genomen, organisatorische maatregelen met betrekking tot het personeel, actieplannen, maar daarnaast ook tal van preventieve maatregelen. En bij die preventieve maatregelen verwijs ik

onder andere naar de camera's die zijn aangebracht, de dispatching, de bevoegdheden voor de lijncontroleurs die een en ander mee kunnen opvolgen. Daarnaast zijn er ook opleidingen, basisopleidingen en voortgezette opleidingen, waarbij ook geweld en intimidatie telkens opnieuw aan bod komen.

En tot slot is er ook veel samenwerking met andere actoren – justitie, politie, scholen, stadswachten en dergelijke meer – om de vinger aan de pols te kunnen houden met betrekking tot dit probleem.

De voorzitter: De heer Verheyden heeft het woord.

Wim Verheyden (Vlaams Belang): Minister, ik dank u voor uw toelichting. Ik ben ervan overtuigd dat u het goed meent. Maar u zegt het zelf: de cijfers zijn wat ze zijn. Als een op de drie vrouwen en een op de vijf mannen het openbaar vervoer niet veilig vindt, is dat uiteraard niet goed. En dan verliest De Lijn uiteraard ook een groot potentieel aan reizigers.

In uw beleid maakt u een prioriteit van de modal shift: mensen ertoe aanzetten om voor andere vervoersmodi dan de wagen te kiezen. Wij hebben in de commissie al herhaaldelijk aangegeven dat er dan wel moet worden gezorgd voor een modern, stipt en comfortabel openbaar vervoer, maar het veiligheidsaspect van personeel en reizigers is toch evenzeer een prioriteit. Zonder veilig openbaar vervoer zult u er immers niet in slagen om die mensen van de wagen weg te krijgen en hen naar het openbaar vervoer te begeleiden. Wij vragen u dan ook om de nodige alertheid aan de dag te leggen voor alles wat te maken heeft met agressie op onze bussen, zowel naar de chauffeurs als naar de reizigers toe.

Met betrekking tot het veiligheidsplan heb ik nog een vraag.

De voorzitter: Heel kort dan.

Wim Verheyden (Vlaams Belang): Inderdaad. Ondanks dat veiligheidsplan is het onveiligheidsgevoel toegenomen. Hoe verklaart u dat?

De voorzitter: De heer Keulen heeft het woord.

Marino Keulen (Open Vld): Minister, ik denk dat u uw investeringsprogramma inderdaad verder moet uitrollen. Die camera's in trams en bussen zijn van kapitaal belang. Want u betaalt ook de investeringen die ter zake gebeuren in de bussen die worden bediend door de pachters.

Blijkbaar zijn het vooral de onregelmatige gebruikers van trams en bussen die het meest negatieve beeld hebben over de veiligheidssituatie in bussen en trams. Die mensen moeten vooral goed worden geïnformeerd. U moet ook een open lijn hebben met de lokale besturen, want goed verlichte halte-infrastructuur blijkt ook wat betreft het veiligheidsgevoel een heel belangrijke factor te zijn. Het is ook van belang om kanalen open te houden met de gebruikersorganisaties, de reizigersorganisatie TreinTramBus, want zij bleken minder op de hoogte te zijn van de onveiligheid en de ervaring ter zake door de reizigers. En dan kunt u stappen voorwaarts zetten. Het is vooral van belang om goed te communiceren en aan te geven dat u dit niet blauwblauw laat of minimaliseert. Want u hebt zelf de hele batterij opgenoemd, tot en met lijncontroleurs. Dit is de prioriteit. Want dit, de veiligheid en hoe men die als reiziger percipieert, is een factor om al dan niet de stap te zetten om de bus te gebruiken.

De voorzitter: De heer Rzoska heeft het woord.

Björn Rzoska (Groen): Minister, ik heb uw antwoord gehoord en ik kan groten-deels aansluiten bij uw antwoord en bij de opmerking van collega Keulen.

Regelmatige gebruikers van het openbaar vervoer worden af en toe geconfronteerd met situaties waarin er inderdaad een gevoel van onbehagen of onveiligheid kan ontstaan. Dan is het inderdaad van belang dat al die randfactoren in orde zijn. Dat heeft te maken met halte-infrastructuur, met de aanwezigheid van beveiligingspersoneel en ook met stations waar voldoende beveiliging is. Want het is inderdaad zo dat vandaag – we hebben de cijfers nog maar deze ochtend gezien – heel wat mensen, ondanks die coronacrisis, toch opnieuw naar de auto grijpen om zich te verplaatsen. Het is dus belangrijk dat u, als voogdijminister over De Lijn, het signaal uitzendt dat u het serieus neemt. Want het is inderdaad een drempel om vandaag het openbaar vervoer te nemen en dat zou het niet mogen zijn.

De voorzitter: De heer Daniëls heeft het woord.

Koen Daniëls (N-VA): Collega's, voor de N-VA-fractie is elke vorm van ongewenst gedrag – want daarover gaat het – ten aanzien van passagiers absoluut niet tolereerbaar. Ik verwijs naar de cijfers die collega Sleurs in dat verband de voorbije jaren heeft opgevraagd en die aantonen dat er wel degelijk op een aantal lijnen en bij De Lijn een probleem is.

Minister, collega's, ik wil graag verwijzen naar de Nederlandse Spoorwegen. Bij de NMBS kun je bellen naar het nummer van Securail. Maar op het moment dat je je ongemakkelijk voelt omdat er mensen naast jou komen zitten, is het niet evident om even ostentatief te telefoneren. In Nederland heeft men een WhatsApp-nummer geopend zodat je heel snel kunt laten weten dat je je niet comfortabel voelt op de bus.

Minister, overweegt u om dergelijk WhatsApp-nummer, waarmee mensen heel snel kunnen signaleren, te openen, zodat de controleurs zich naar die plaats kunnen begeven, of eventueel De Lijn-app daarmee uit te breiden? Je kunt dan meteen heel concreet aangeven waar je op dat moment bent.

De voorzitter: Mevrouw Goeman heeft het woord.

Hannelore Goeman (sp.a): Veiligheid op het openbaar vervoer is voor ons een absolute topprioriteit. Het kan niet dat een op de drie vrouwen en een op de vijf mannen het openbaar vervoer mijdt omdat zij of hij zich onveilig voelt. Het openbaar vervoer moet veilig en toegankelijk voor iedereen zijn. Wat ons betreft, moet er ook streng gecontroleerd worden op alle vormen van asociaal gedrag. Dat kan natuurlijk door de controleurs van De Lijn, maar laat ons eerlijk zijn: er zijn er veel te weinig. Zeker als je dit vergelijkt met de situatie bij de NMBS waar je de mensen van Securail toch regelmatig ziet passeren. We weten dat in het kader van de coronacrisis de controleurs van De Lijn de extra bevoegdheid hebben gekregen om bijvoorbeeld te controleren op het dragen van een mondkapje. Zijn er daarvoor extra De Lijn-controleurs aangenomen? Zo ja, dan moeten die zeker na de coronacrisis aan boord blijven. Zo niet, dan is het tijd om dat wel te doen.

De voorzitter: Mevrouw Schryvers heeft het woord.

Katrien Schryvers (CD&V): Mensen moeten zich natuurlijk veilig kunnen voelen op het openbaar vervoer. Minister, u hebt een aantal acties daarrond opgenoemd. Vrouwenorganisaties pleiten er bijvoorbeeld ook voor dat bussen 's nachts meer tussenstops zouden maken zodat men minder ver te voet moet gaan. Vorige jaar heeft de MIVB een sensibiliseringscampagne gehouden rond seksuele intimidatie op het openbaar vervoer. De doelstelling was mensen te sensibiliseren om niet weg te kijken als ze getuige zijn van seksuele intimidatie. Kan De Lijn ook een dergelijke campagne opzetten?

De voorzitter: Minister Peeters heeft het woord.

Minister Lydia Peeters: Bedankt voor de bijkomende vragen. Ik denk dat iedereen hier beaamt dat geen enkele vorm van geweld of intimidatie, of dat nu op de werkvloer of het openbaar vervoer is, kan getolereerd worden. Bij De Lijn wordt alles continu gemonitord en in beeld gebracht. Vroeger hadden we de veiligheidsmonitor, nu is dat het sociaal veiligheidsbeheersysteem waarbij alle mogelijke incidenten gedetecteerd worden. Dan heb ik het over de meldingen die men via de dispatching, het meldsysteem, maar ook via de politie krijgt, over het beeldmateriaal van de camera's, maar ook over wat mensen vertellen. Dat wordt dus allemaal in kaart gebracht. Dan gaat het ook over incidenten tussen reizigers onderling, maar ook tussen het personeel en de reizigers. Al die incidenten worden dus verzameld en leveren de input voor het nemen van nieuwe maatregelen en van nieuwe toepassingsmethodes om ervoor te zorgen dat het openbaar vervoer zo veilig mogelijk kan verlopen.

U weet dat er daarnaast een tevredenheidsonderzoek liep. Daaruit bleek dat de veiligheid bij De Lijn helemaal niet zo slecht scoorde en dat respondenten een 7 op 10 gaven. We moeten dus ook het subjectieve onveiligheidsgevoel goed proberen te plaatsen, maar elke vorm van intimidatie en geweld is er wel een te veel. Het wordt allemaal heel goed gemonitord en er worden heel wat maatregelen genomen. Ik heb eerder al het kader geschetst van de organisatorische maatregelen. Men vraagt of er meer controleurs worden ingezet. Op dat vlak werkt men ook samen met de lokale besturen, er worden gemeenschapswachten en straathoekwerkers ingezet. Men werkt ook samen met scholen als het over een specifieke groep jongeren gaat zodat zij er veel meer op geattendeerd worden dat geweld, intimidatie en grof taalgebruik totaal niet kunnen. Ook met de justitiehuisen worden samenwerkingsovereenkomsten afgesloten. Naar aanleiding van deze vraag hebben we deze problematiek ter kennis gebracht van de federale overheidsdiensten om alle aandacht voor geweld op het openbaar vervoer te vragen. Kortom, er wordt heel veel gedaan. In de omgeving van stations en metro's zijn overal camera's voorzien en die camerabeelden schrikken af om geweld of vandalisme toe te passen. Ik denk dat ook dat helpt. Alles wordt dus continu gemonitord en bijgestuurd.

De suggestie van het WhatsApp-nummer naar Nederlands model is een goede suggestie. De Lijn wil dat zeker verder onderzoeken. De Lijn zet ook ten volle in op sensibiliseringscampagnes en opleiding.

Ik heb daarnet al gezegd dat men dat ten aanzien van het personeel doet, zowel de basisopleiding als de voortgezette opleiding. Daarbij wordt telkens specifiek aandacht besteed aan hoe om te gaan met geweld. Misschien kunnen in de toekomst nog wel een aantal andere sensibiliseringsacties opgezet worden, zoals mevrouw Schryvers hier aanhaalt.

Kortom, we nemen al deze elementen mee. We blijven het opvolgen. We blijven het monitoren, om zodoende elke vorm van geweld de kop in te drukken.

De voorzitter: De heer Verheyden heeft het woord.

Wim Verheyden (Vlaams Belang): Minister, laat ons eerlijk zijn. Tien, twaalf jaar geleden kondigde men reeds dat fameuze veiligheidsplan aan. We zijn nu meer dan tien jaar later en het probleem neemt nog altijd toe. We moeten een kat een kat durven te noemen. Ongewenst gedrag en agressie duiken vooral in onze stedelijke agglomeraties op. En vaak komt dat ook van bepaalde groepen uit onze samenleving, die – zoals het in de volksmond weleens wordt gezegd – 'het eens ferm uithangen'.

Begin dit jaar zei u in dit halfroond nog dat u naar aanleiding van verbale en fysieke agressie vorig jaar dertien extra controleurs had aangeworven en dat er nog een vacature voor een sociaal assistent openstond. Met alle respect, maar

met dat aantal zult u nooit het aantal meldingen doen dalen. Als het er echt op aankomt, staan die controleurs in feite ook machteloos. Voor de agressor is die controleur niet veel meer dan een schoolknaap.

Minister, ondanks alle maatregelen zal ik u zeggen wat u nodig hebt. U hebt dringend nood aan een lik-op-stukbeleid, dat ook daadwerkelijk wordt uitgevoerd en niet, zoals we het al jaren kennen, triomfantelijk wordt aangekondigd. U bent de voogdijminister, u bent verantwoordelijk voor de veiligheid van het personeel en de reizigers. Pleeg overleg met uw federale collega en voer eindelijk dat lik-op-stukbeleid uit.

De voorzitter: De actuele vraag is afgehandeld.

ACTUELE VRAAG van Tom Ongena aan Hilde Crevits, viceminister-president van de Vlaamse Regering, Vlaams minister van Economie, Innovatie, Werk, Sociale Economie en Landbouw, over jongeren als grootste slachtoffer op de arbeidsmarkt van de COVID-19-pandemie

De voorzitter: De heer Ongena heeft het woord.

Tom Ongena (Open Vld): Minister, ik weet niet hoe het in uw omgeving zit, maar in mijn ruimere omgeving kom ik wel wat jongeren tegen die het moeilijker hebben op de arbeidsmarkt. Zij laten weten dat ze zijn afgestudeerd maar dat ze nog altijd geen job hebben gevonden. Of het zijn jongeren die een job hadden, maar hem zijn kwijtgespeeld en er maar geen nieuwe vinden.

Het gevoel dat ik had, werd onlangs bevestigd door Eurostat. De Europese statistiek-informatiedienst gaf heel duidelijk aan dat jongeren op dit moment de zwaarste slachtoffers zijn op onze arbeidsmarkt. Europees genomen is hun tewerkstellingsgraad met iets meer dan 2 procent gedaald. In ons land is hij zelfs met 3,4 procent achteruitgegaan. We bekleden daarmee jammer genoeg de zeventiende plaats. We zitten in die rangorde niet zo goed.

De redenen zijn simpel, eenvoudig, duidelijk. Er zijn minder vacatures. De jongeren vinden minder gemakkelijk een eerste job. Ze zijn vaak tewerkgesteld in sectoren die het moeilijk hebben, in de horeca. En ze hebben vaak tijdelijke contracten, en dat zijn de eerste die worden stopgezet als het bedrijf het moeilijk heeft. Jongeren zijn dus duidelijk het slachtoffer in deze coronatijd.

Daarom, minister, wou ik toch eens horen wat u kan, wil, nog kan doen vanuit de Vlaamse Regering om hun positie op de door corona aangetaste arbeidsmarkt te versterken.

De voorzitter: Minister Crevits heeft het woord.

Minister Hilde Crevits: Ik onderschrijf een heel aantal van uw uitgangspunten. We zien inderdaad dat jongeren ook in de eerste golf van corona iets gemakkelijker een jobbeëindiging hadden. Het voordeel van het nadeel is dat als de economie heropleeft, het ook de jongeren zijn die als eerste weer aan het werk geraken. Dat maakt dat dat natuurlijk wel voor wat spanning zorgt.

Waarom zeg ik dat? In oktober dit jaar lag het aantal jonge werkzoekenden lager dan de jaren ervoor. We zijn dus door een dip gegaan met corona en dan heel snel weer omhooggegaan. In oktober, vorige maand, hadden we eigenlijk minder werkzoekenden bij de jongeren dan vorig jaar, wat merkwaardig was. Maar het getuigde dus ook wel van een heropleving.

Ik ben niet blind voor de problematiek die u schetst, en ik herken hem ook. Ik heb eigenlijk ook goed nieuws: we hebben gisteren – ik had er zelfs nog niet over

gecommuniceerd – een nieuw ESF-project (Europees Sociaal Fonds) gelanceerd: Lokale partnerschappen voor jongeren. We investeren de komende periode 24 miljoen euro, voor de komende twee jaar, om bijna zeventuizend jongeren te bereiken. Dit is een project dat zich specifiek focust op kwetsbare jongeren onder de 30 jaar, waarbij we gespecialiseerde partners willen inzetten om ze te begeleiden naar werk of een opleiding.

Want een van de knelpunten zijn de kortgeschoolde jongeren die zelfs geen diploma secundair onderwijs hebben. Die hebben misschien, zoals u zelf zegt, even in de horeca gewerkt, maar die zijn nog niet echt specifiek opgeleid, en zijn nu aan het zoeken en vinden niets. Net die groep, die zeventuizend mensen, willen we nu bereiken en begeleiden. We denken dat de samenwerking met de lokale besturen daar het instrument is om ook een sprong voorwaarts te boeken. Want lokale besturen kennen die jongeren vaak beter.

We gaan dus absoluut aan de slag, ook met dat nieuw project, naast de andere bestaande instrumenten. Maar daarover kan ik u nu niets meer zeggen, omdat mijn tijd op is.

De voorzitter: Dat hebt u goed opgemerkt.

De heer Ongena heeft het woord.

Tom Ongena (Open Vld): Bedankt voor uw antwoord. Het is juist, er is ook goed nieuws. Men verwacht dat, hoe sterk onze economie gedaald is, hoe sterk ze de komende maanden misschien gaat aantrekken. En ik denk dat heel wat jongeren daar al meteen van kunnen profiteren. We zien het nu al voor een stuk in oktober, en we hopen allemaal dat die trend zich doorzet.

Maar zoals u zelf ook al aangeeft is er natuurlijk een specifieke categorie van jongeren die het altijd al moeilijk hebben gehad, en waarvan we moeten uitgaan dat die het de komende maanden, en zeker vandaag al, nog extra moeilijk gaat hebben. Dat is die categorie van jongeren die zonder diploma de schoolbanken hebben verlaten en die het sowieso al moeilijk hebben. Die dreigen nu helemaal een vogel voor de kat te worden.

Minister, bedankt voor het nieuws. Ik heb begrepen dat het ESF-project voor zeventuizend jongeren zich vooral op die groep van kwetsbare jongeren zal richten. Dat is een goede zaak. Maar ik zou ook eens willen vragen om specifiek richting VDAB te kijken. Ik had daar ook wat cijfers rond gevraagd. Het is duidelijk dat er ook binnen VDAB werk aan de winkel is, specifiek voor die jongeren die geen diploma hebben en heel kwetsbaar zijn. We moeten die nog meer bij de hand nemen en sterker maken op onze arbeidsmarkt.

De voorzitter: Mevrouw Gennez heeft het woord.

Caroline Gennez (sp.a): Minister, 71 procent van de jonge schoolverlaters vreest door corona zeer moeilijk aan de bak te raken. En dat is toch een knipperlicht, denk ik. Ik vind het goed dat u een ESF-project opstart, maar in Europa waren er soms wel meer van die betere ideeën. U kent mijn voorliefde voor de Europese jongerengarantie, waarbij elke jongere die afstudeert of op zoek is, na vier maanden recht krijgt op een opleiding, een vorming, een stageplek of een job. Ik denk dat het heel zinvol kan zijn om middelen uit te trekken in de Vlaamse begroting om werkgevers te ondersteunen die een zeer duurzaam engagement richting die jongeren willen opnemen. Zo geven we dat ESF-project, samen met de Europese jongerengarantie, een sterke Vlaamse invulling.

De voorzitter: Mevrouw Claes heeft het woord.

Allessia Claes (N-VA): Collega's, jongeren worden zwaar getroffen door de coronacrisis, en we zien dat op verschillende vlakken. We zien sommigen met een leerachterstand in het onderwijs, sommigen hebben het mentaal zwaar in deze periode. En sommigen hebben het ook financieel moeilijk om de eindjes aan elkaar te knopen.

We zien ook van het principe 'last in, first out' dat bij een ontslag de jongeren ook gevisieerd worden. En die tendens zien we ook internationaal. Maar we moeten ook eens kijken naar de effecten op lange termijn. Er zijn al onderzoeken geweest die duidelijk maken dat jongeren die getroffen werden door een crisis, deze achterstand ook snel inhalen. En net als de drempel naar de arbeidsmarkt hoger is, kiezen jongeren ervoor om langer te studeren of net voor een studie te gaan die heel veel toekomstperspectief biedt. En ook al zitten de jongeren op dit moment in een zware storm, ze zijn ook enorm veerkrachtig.

Minister, ik ben blij te horen dat u een ESF-project zult lanceren. Dat is één zaak. Maar hoe zult u deze jongeren een perspectief geven zodat ze gemotiveerd zijn, de moed niet laten zakken en meer weerbaar te zijn?

De voorzitter: Mevrouw Malfroot heeft het woord.

Ilse Malfroot (Vlaams Belang): De jongeren zijn inderdaad heel hard geraakt door de coronacrisis. Minister, ik begrijp dat u hen wilt inschakelen via stages, via de lokale besturen, in de bedrijfswereld. Wij vinden dat een goed idee en zullen dat zeker en vast steunen. Een andere oplossing die wij ook nog zien, is hen omscholen of herscholen naar sectoren die beter bestand zijn tegen de crisis. Ingeval zij zich willen herscholen, worden zij geconfronteerd met zeer lange wachttijden waardoor zij misschien de motivatie om zich om te scholen of om te wachten op die opleiding zouden kunnen verliezen. Minister, bent u bereid om de toetredingsmogelijkheden en de wachttijden tot die opleidingen te versoepelen en te versnellen zodat de werklozen en de jongeren sneller kunnen worden toegeleid naar een job?

De voorzitter: De heer Bothuyne heeft het woord.

Robrecht Bothuyne (CD&V): Collega Ongena, dank u wel voor de vraag. Er zijn heel wat jonge mensen die onzekerheid ervaren op onze arbeidsmarkt, onder andere door het 'last in, first out'-principe dat bij bedrijfsherstuctureringen heel vaak gebruikt wordt. Anderzijds zijn er ook hoopvolle signalen. We hebben de grote hoop openstaande vacatures, we hebben de hoop dat in 2021 met het vaccin ook de economie opleeft. Tegen dan moeten we jongeren klaarstomen om de kansen die komen, te kunnen grijpen. Minister, welke bijkomende inspanningen kunnen we leveren om jongeren te begeleiden in hun keuzes op de arbeidsmarkt en om hen te helpen richting levenslang leren? Daar moeten we vroeg mee beginnen, want ook jonge mensen hebben nood aan permanente vorming en opleiding.

De voorzitter: Minister Crevits heeft het woord.

Minister Hilde Crevits: Dank u wel, collega's. Ik begrijp de zorgen die er zijn, maar ik zou ook willen waarschuwen. We dreigen een beetje in de situatie te komen dat we spreken over een verloren generatie. Jan Denys van Randstad heeft het vorige week zeer goed aangegeven in zijn opiniestuk waarin hij zei: 'geen nieuwe doemgeneratie'. Hij zegt ook dat er kansen zijn voor de jongeren die de arbeidsmarkt op komen. Dat is een goede zaak.

Ons EFS-project is geen oproep, we starten al met de eerste projecten in december. Het project is goedgekeurd, we hebben 24 miljoen euro ter beschikking voor de komende twee jaar. De eerste jongerenbegeleiding start al in

december. Collega's, en collega Malfroot in het bijzonder, het is niet alleen een begeleiding richting werk maar ook een begeleiding richting opleiding. Er wordt samen met de jongeren bekeken of ze hun opleidingskansen hebben benut, of het beter zou zijn dat ze zich herscholen en of dat men hen aan een goede job kan helpen. De kwetsbare groep, waarvoor de lat op dertig jaar is gelegd, is net een groep die vaak het diploma secundair onderwijs niet heeft gehaald. Als ze een tijdje hebben gewerkt, kan het zijn dat ze plots tot inzicht komen dat ze een groot potentieel hebben om een sterke opleiding te volgen en dus ook een diploma te behalen.

Mevrouw Gennez, VDAB past al jaren de Europese jeugdgarantie toe. Dat wil zeggen dat elke jongere binnen de vier maanden een aanbod krijgt. Men is niet verplicht om erop in te gaan maar men krijgt wel een aanbod. De groep was tot voor kort tot 25 jaar en we breiden die groep nu uit tot 30 jaar, omdat we voelen dat dat nodig is. Het gaat over kwetsbare jongeren die men wil bereiken. Het is positief dat VDAB dat doet.

Collega Bothuyne, in de nieuwe generatie sectorconvenanten waarover nu wordt onderhandeld, zetten we extra in op de overgang tussen onderwijs en arbeidsmarkt, ook op duaal leren en extra competentieverwerving bij jongeren. Wij werken ook samen met de sociale partners aan een nieuw sociaal akkoord voor onze arbeidsmarkt, een VESOC-akkoord (Vlaams Economisch Sociaal Overlegcomité) dat de welluidende titel krijgt 'Alle hens aan dek'. Ik hoop dat heel binnenkort een akkoord uit de bus zal vallen waarin ook voor onze jeugd een sterk pakket aan maatregelen zal zitten dat gesteund wordt door werkgevers en werknemers.

Voorzitter, ik heb nog meer dan twee minuten tijd

De voorzitter: En wat wilt u daarmee doen?

Minister Hilde Crevits: Ik schenk ze. *(Gelach)*

De voorzitter: Dat is voor alle spreektijd die u er ooit over bent gegaan.

De heer Ongena heeft het woord.

Tom Ongena (Open Vld): Kreeg ik die twee minuten dan, voorzitter?

De voorzitter: Neen.

Tom Ongena (Open Vld): Ik kan maar proberen.

Collega's, door corona zijn jongeren zeer zwaar getroffen. Het is dan ook belangrijk, en dat doet u ook, minister, dat we hen perspectief blijven geven. De belangrijkste boodschap blijft te zorgen voor een diploma. Het is de beste manier om aan de slag te geraken. En voor wie geen diploma heeft, staan VDAB en anderen klaar om te helpen.

We weten uit een recente bevraging van De Ambassade dat heel wat van die jongeren zin hebben om bij te studeren of om bijvoorbeeld in essentiële sectoren aan de slag te gaan. En dan maak ik de brug naar het debat van deze namiddag over de zorgsector waar veel handen aan het bed te kort zijn. We moeten nagaan of we mensen uit die groep eventueel kunnen overtuigen om zich bij te scholen en als hand aan het bed mee te helpen in de woonzorgcentra.

De voorzitter: De actuele vraag is afgehandeld.

ACTUELE VRAAG van Kurt Vanryckeghem aan Hilde Crevits, viceminister-president van de Vlaamse Regering, Vlaams minister van Economie, Innovatie, Werk, Sociale Economie en Landbouw, over de heropening van handelszaken

De voorzitter: De heer Vanryckeghem heeft het woord.

Kurt Vanryckeghem (CD&V): Voorzitter, minister, collega's, vrijdag komt het Overlegcomité opnieuw samen. Men zal dan wellicht bekijken op welke manier we de feestdagen zullen vieren en of er sprake kan zijn van de heropening van de winkels.

Na de aankondiging gisteren van president Macron dat vanaf zaterdag alle winkels opnieuw opengaan in Frankrijk, blijft België met zijn gesloten handelszaken een eiland in Europa. Het gevaar bestaat dat de burgers naar de ons omringende landen zullen trekken voor inkopen, wat opnieuw een negatieve impact zou hebben op onze economie.

Daarnaast blijkt uit een Amerikaans onderzoek dat kort verblijven op een plaats waar weinig volk komt, zoals in winkels met beperkte toegang, slechts een beperkt risico op besmetting inhoudt. Bovendien verklaarde de federale minister van Middenstand in de Kamer tijdens de bespreking van zijn beleidsnota dat hij wil dat het Overlegcomité zich vrijdag ernstig buigt over een heropening van de winkels en de horeca. Als dat niet kan op korte termijn, zal hij op zijn minst een aantal noodzakelijke versoepelingen voorstellen.

Intussen klinkt ook de roep van de lokale handelaars steeds luider om enkele versoepelingen toe te laten zodat hun najaar niet volledig de mist in gaat. Ubbe Descamps, zaakvoerder van de winkelketen Brooklyn, riep vorige week nog op om de retail opnieuw te openen, uiteraard met inachtneming van alle veiligheidsvoorschriften, een oproep die trouwens door zijn collega's werd onderschreven. De lokale handelaars hebben intussen al heel wat voorzorgsmaatregelen genomen om het winkelen veilig te laten verlopen en zijn er dus zeker klaar voor. De consumenten willen niets liever dan opnieuw veilig te kunnen shoppen bij hun favoriete winkelier en zijn er dus ook klaar voor. Het is nu aan de politiek om te tonen dat ook zij er klaar voor is.

Minister, zult u en zal de Vlaamse Regering op het Overlegcomité pleiten voor een heropening van de winkels onder bepaalde modaliteiten en zo ja, onder welke?

De voorzitter: Minister Crevits heeft het woord.

Minister Hilde Crevits: Mijnheer Vanryckeghem, deze vraag lijkt goed op die van vorige week en mijn standpunt is in dezen ook niet veranderd. Ik heb vorige week gezegd dat ik vind dat er perspectief moet komen voor onze handelaars om twee redenen. Zo blijkt uit gesprekken met uitbaters van niet-essentiële winkels – en dat zijn vaak zeer emotionele verhalen – dat die mensen vaak al tienduizenden euro hebben geïnvesteerd in een veilige winkel. Zij zien nu, en dat is de tweede reden, dat andere landen hun winkels opnieuw openen waardoor winkeltoerisme ontstaat, en smeken ons dus om perspectief te bieden. Maar, collega's, we bevinden ons nog altijd in een moeilijke fase en midden in een gezondheids-crisis. Het is dan ook belangrijk dat elke maatregel die we nemen, goed wordt afgewogen en dat we bekijken of een versoepeling kan binnen een beheersingsstrategie. Dat is een strategie waarin de opmars of de verspreiding van het virus niet wordt gestimuleerd.

Mijnheer Vanryckeghem, vanochtend hebben we met de kern van de Vlaamse Regering samengezeten met een aantal vertegenwoordigers van niet-essentiële

winkels. De heer die u noemt, nam deel aan het gesprek. Ik heb daarvan twee zaken onthouden.

Ten eerste is er, zoals u zelf zegt, een hele grote vraag om heel binnenkort – want december is een ongelooflijk belangrijke maand – te kunnen openen, maar tegelijkertijd is er een enorme verantwoordelijkheidszin om op een veilige manier te werken. Zij zijn bereid om zich aan heel veel voorwaarden te onderwerpen. Er zijn al protocollen over hoeveel mensen men binnen kan ontvangen en op welke manier dat dan moet gebeuren. Zij zijn dus zeker bereid om zich naar zeer veel voorwaarden te schikken, maar vragen heel dringend perspectief. En ik ben zeker bereid om hen daarin te steunen. Op voorwaarde dat alle maatregelen worden genomen om de verspreiding van het virus niet te stimuleren, en als dat kan binnen een veilig kader, moeten we ervoor zorgen dat niet-essentiële winkels opnieuw open kunnen gaan.

De voorzitter: De heer Vanryckeghem heeft het woord.

Kurt Vanryckeghem (CD&V): Minister, dank u wel voor uw hoopgevende antwoord. Wij moeten inderdaad met alle middelen en met de grootste aandacht voor de volksgezondheid vermijden dat er vanaf zaterdag een shoppinggolf komt richting Frankrijk of Nederland naar de winkelketens zoals Auchan en andere. Onze absolute prioriteit moet de heropstart zijn van onze Vlaamse retail. Onze hardwerkende Vlaamse ondernemers vragen zeer terecht perspectief en duidelijkheid. Zij verdienen dit heel erg in deze vreemde, barre, onzekere tijden.

De voorzitter: Mevrouw De Vreese heeft het woord.

Maaike De Vreese (N-VA): Als er één ding zeer duidelijk is, is het dat er zeer veel begrip en steun is voor de vraag van onze handelaars. Dat was hier vorige week ook al duidelijk. Dat moet natuurlijk in veilige omstandigheden gebeuren en zonder dat het virus zich verder verspreidt.

Ik vroeg u, minister, om de noodkreet van de sector te aanhoren, om die serieus te nemen. Ik ben dus ook zeer blij dat dat overleg er geweest is. Het is immers cruciaal om de stem van die sector mee te nemen richting het Overlegcomité.

We zien dat de winkels in onze buurlanden weer opengaan. Macron heeft beslist dat de winkels in Frankrijk vanaf zaterdag open kunnen. We zien nu al heel veel mensen over de grenzen gaan shoppen. Dat kan natuurlijk niet de bedoeling zijn. Dat zorgt voor een zeer groot onrechtvaardigheidsgevoel bij onze ondernemers. Ik denk dat dat ook terecht is. Oneerlijke concurrentie heerst bij de detailsector, maar bijvoorbeeld ook bij andere sectoren zoals de evenementensector. Minister, kunt u ook daarin een rol spelen? Is er overleg met de buurlanden? Hoe kunnen we dat eventueel nog verder bekijken?

De voorzitter: Mevrouw Gennez heeft het woord.

Caroline Gennez (sp.a): Collega's, gezondheid is ons grootste goed, dat beseffen we vandaag meer dan ooit, denk ik. Maar zuurstof voor de economie is natuurlijk ook belangrijk. De handelsfederatie Comeos geeft een omzetverlies van 4 miljard euro aan op dit moment ten opzichte van dezelfde periode vorig jaar. Ik denk dat het inderdaad tijd is om geleidelijk en slim ook de niet-essentiële winkels perspectief te geven. Laten we voor een slimme heropening gaan, op afspraak, zonder mensenmassa's, zonder funshopping, met een beperkt aantal klanten per vierkante meter, spreiding van klanten in de tijd, en vooral op het juiste moment, zodat deze vreselijke pandemie zo snel mogelijk de wereld uit is.

De voorzitter: De heer Vande Reyde heeft het woord.

Maurits Vande Reyde (Open Vld): Minister, het zal u niet verbazen dat, net als vorige week, ikzelf en mijn fractie hopen dat de vraag van de sector kan. Maar, zoals u terecht zegt, we houden een slag om de arm: als het kan gezien de evolutie van de besmettingscijfers. Ik ben trouwens blij dat u die vraag meeneemt. We zullen zien wat het resultaat is.

Ik zou kort iets anders willen aanraken. Terwijl de lokale, fysieke winkels dicht moeten, zien we weer dat er een hele opstoot is van buitenlandse webshops. We kunnen dat uiteraard niet verbieden, dat is ook niet de bedoeling. Maar ik zag deze week dat een groot Nederlands onlinebedrijf een hele promocampagne richt op onze lokale handelaars onder het mom van 'Belgisch lokaal kopen'. Ze werden daar ook gesteund door een bekende Vlaming die het lokaal ondernemerschap voor de VRT moet promoten, wat ik heel bizar vond. We weten dat we die zaken niet kunnen verbieden, daar gaat het ook niet over. Mijn vraag is: hoe gaan we de lokale handel, de fysieke winkels met mensen van vlees en bloed in de toekomst fundamenteel ondersteunen met de sector en de overheid samen om die onlinehandel ook in Vlaanderen te houden?

De voorzitter: Mevrouw Malfroot heeft het woord.

Ilse Malfroot (Vlaams Belang): Uiteraard zijn ook wij van mening dat een heropening van de winkels zou moeten kunnen indien dat georganiseerd kan worden op een veilige manier, eventueel op afspraak en met naleving van de veiligheidsvoorschriften. Wij willen ook vermijden dat de mensen nu gaan shoppen in het buitenland, want dat wordt alleen maar slechter voor onze economie. Wij willen ook niet dat zij het virus vanuit het buitenland opnieuw naar België brengen.

Minister, bij de sluiting in oktober was er beloofd om na een maand te evalueren. Hebt u intussen de resultaten van die evaluatie? Zo ja, kunt u die met ons delen?

De voorzitter: Minister Crevits heeft het woord.

Minister Hilde Crevits: Collega's, ik ben blij met de steun die er hier kamerbreed is om vrijdag op het Overlegcomité de situatie van de niet-essentiële winkels mee te nemen en te pleiten voor een zo snel mogelijke heropening om diverse redenen, maar uiteraard een heropening die de verspreiding van het virus niet stimuleert. Ik denk dat we met die kamerbrede boodschap vanuit het parlement naar het Overlegcomité kunnen stappen. Wat die voorwaarden precies zijn, moet nog uitgemaakt worden. Ik weet dat een aantal experts nu aan het bekijken is onder welke modaliteiten men wat kan toelaten.

Maar elke sector is specifiek. Ik geef een voorbeeld. Ik denk dat het collega Gennez was die het had over winkelen op afspraak. U weet dat ik daar een grote fan van ben. Deze ochtend in het overleg waren ook de verantwoordelijken van de kringwinkels aanwezig. Ze zeiden: veel mensen die bij ons komen winkelen, hebben geen telefoon. Voor hen is het dus moeilijk om een afspraak te maken. We moeten dus ook een aantal praktische zaken in ogenschouw nemen. Daarom vind ik het zo belangrijk dat we vanochtend met een brede groep mensen hebben kunnen overleggen. Zo zeggen juweliers: een juweel kopen, doe je niet alleen. Voor hen is click & collect ook moeilijk, want het is raar om een juweel af te halen als je dat niet gezien en gevoeld hebt. De zorgen zijn dus bijzonder specifiek, zeker ook in de retailsector. Voor kledij is het rampzalig: de voorbije maand hebben heel veel kledingwinkels collecties zien binnenkomen, maar ze geraken niet buiten. Zelfs diegenen die zeer goed online verkopen, halen toch maar 10 tot 15 procent van de normale omzet. Dat zijn dus heel erg lage cijfers.

Collega's, om die reden denk ik dus dat we daar, met heel veel zorg voor de gezondheid, vrijdag toch over moeten spreken en een perspectief geven, zonder

zotte dingen te doen. Dat lijkt me zeker niet aan de orde. Want nog veel erger dan geduld oefenen, is hervallen. Dus we moeten toch op elk moment die afweging maken.

Collega Vande Reyde, ik was echt pissed off – ik weet niet of ik dat hier zomaar mag zeggen – of slechtgehumeurd toen ik die campagne zag. Ik vind het eigenlijk verschrikkelijk pijnlijk om te zien hoe assertief en agressief ook onze markt overspoeld wordt met zeer professionele platformen. We hebben het er al over gehad. Ik denk dat het niet goed zou zijn, mocht ik zeggen dat de Vlaamse overheid een platform zal oprichten. Maar het is niet voor niets dat ik 750.000 euro vrijgemaakt heb om zeer intensieve sessies te geven aan ondernemers om zelf hun webgebeuren uit te bouwen. Ik weet niet of u het weet, maar de eerste sessie heeft ondertussen al plaatsgevonden. Er waren meer dan driehonderd inschrijvingen, heel veel praktische vragen. Dat is dus voor VLAIO (Agentschap Innoveren en Ondernemen) een enorm succes. We gaan dat nu dus vasthouden. Er volgen er nog een aantal. We gaan mensen ook individueel begeleiden om dat online gebeuren goed uit te bouwen, want het is voor een aantal zaken niet vijf voor twaalf maar bijna vijf na twaalf. U hebt dus zeer terecht opgemerkt dat het een beetje vreemd was dat iemand die hier lokale aankopen moet promoten, andere grote dingen gaat promoten. Maar ik doe dus alles wat in onze mogelijkheden ligt om mensen te begeleiden en bij te staan.

Collega Malfroot, u had het over de evaluatie na een maand. De afspraak die op het Overlegcomité gemaakt werd, is dat de maatregelen tot 13 december blijven gelden en dat er na een maand – dus op het Overlegcomité van volgende vrijdag – een evaluatie komt, ook voor de niet-essentiële winkels. Die is nu bezig. U weet dat er in de exitstrategie heel strenge protocollen waren voor hoe je in een winkel kan shoppen. Die worden nu ook herbekeken, om na te gaan op welke wijze we tot een veilige heropening van niet-essentiële winkels kunnen komen.

Collega De Vreese, u had een vraag over de evenementen. Het is bijzonder, maar morgenochtend om 8 uur hebben we met de kern van de regering een afspraak met een aantal vertegenwoordigers van de professionele evenementensector. Zij zijn ook zeer geïnteresseerd om, bijvoorbeeld als er een opening van de niet-essentiële winkels komt, de begeleiding te doen in drukke winkelstraten. We gaan dus met hen bekijken op welke manier ze daar een toegevoegde waarde kunnen bieden. Maar we houden dit absoluut ook vast.

Collega Vanryckeghem, bedankt dat u deze actuele vraag stelt. Ze leek eigenlijk op de vraag van vorige week, maar het is natuurlijk een mooi signaal dat hier kamerbreed gegeven wordt richting het Overlegcomité van vrijdag. In die zin is ze dus voor mij ook bijzonder actueel en waardevol.

De voorzitter: De heer Vanryckeghem heeft het woord.

Kurt Vanryckeghem (CD&V): Minister, ik ben uitermate blij dat u op kamerbrede steun kunt rekenen om vrijdag naar het Overlegcomité te gaan en ons pleidooi daar te verdedigen. Ik heb er alle vertrouwen in dat u – met inachtnahme van de noodzakelijke maatregelen voor de volksgezondheid – onze ondernemingen maximale kansen zult geven in de toekomst.

In de marge hiervan wil ik u vragen of u vrijdag eventueel ook over de horeca wilt spreken, en eventueel een differentiatie maken tussen de restaurants en cafés. Er zijn ongelooflijk veel restaurants die veel inspanningen hebben gedaan tijdens de eerste lockdown. Misschien kan er een onderscheid worden gemaakt tussen de twee.

De voorzitter: De actuele vraag is afgehandeld.

ACTUELE VRAAG van Mieke Schauvliege aan Zuhal Demir, Vlaams minister van Justitie en Handhaving, Omgeving, Energie en Toerisme, over nieuwe cijfers inzake luchtvervuiling

De voorzitter: Mevrouw Schauvliege heeft het woord.

Mieke Schauvliege (Groen): Voorzitter, minister, collega's, uit een nieuw rapport van het Europees Milieuagentschap blijkt dat er in Europa meer dan 400.000 mensen vroegtijdig sterven ten gevolge van luchtverontreiniging. In België zouden dat er 9000 zijn. Ik veronderstel dat u het ermee eens bent dat elk vroegtijdig overlijden ten gevolge van luchtverontreiniging er één te veel is.

Vandaag werden de resultaten van de invoering van de lage-emissiezones (LEZ's) in Antwerpen en Gent gepresenteerd. De luchtkwaliteit in die twee steden is sterk verbeterd. Het wagenpark is schoner in de LEZ's maar ook daarbuiten. Dat is heel positief. De sociaal kwetsbaren profiteren het meest van die maatregel en hebben het meest gezondheidswinst. Diezelfde mensen hebben ook het meest financiële impact van de invoering van de LEZ's.

Het is dan ook zeer belangrijk dat er sociaal begeleidende maatregelen worden genomen om die zone in te voeren. Dat heeft Antwerpen niet maar Gent wel gedaan. Daar heeft Vlaanderen altijd voor gepleit. In Gent is dat een echt succes, met een slooppremie en mobiliteitsbudget. We hopen natuurlijk dat die positieve resultaten een voorbeeld kunnen zijn voor andere steden.

Minister, zult u die resultaten van het onderzoek en meer bepaald de nood aan en de vraag naar bijkomende sociale maatregelen, verder evalueren en invoeren? Hopelijk kan de luchtkwaliteit in Vlaanderen in haar algemeenheid ten gevolge van die aangepaste maatregelen verbeteren. Hoe en wanneer mogen we daarin we stappen verwachten?

De voorzitter: Minister Demir heeft het woord.

Minister Zuhal Demir: Voorzitter, mevrouw Schauvliege, we zijn het er allemaal over eens: de luchtkwaliteit moet verbeterd worden. Dat is belangrijk voor de volksgezondheid en de leefbaarheid. We hebben een luchtbeleidsplan met heel wat acties, die we aan het uitvoeren zijn. Volgend jaar in juni verwacht ik een eerste voortgangsrapport met telkens de monitoring: Zijn er bijkomende maatregelen nodig, Hoeveel staan we? Ik wil zeker het voortgangsrapport afwachten.

Rond de LEZ's hebben we afgesproken dat er een evaluatie komt door het Departement Omgeving. Die evaluatie is klaar. Het zou mij verbazen mocht daaruit blijken dat de luchtkwaliteit in die zones achteruitgaan, dat zou heel raar zijn. Op zich zit dat goed. De evaluatie zegt ook dat onze regio als een van de beste scoort binnen Europa. We moeten dat in de commissie bespreken om te zien wat we verder gaan doen. Ik heb de evaluatie aan de commissie beloofd.

U verwees naar de stikstofuitstoot. Eén cijfer is belangrijk daarbij. Als we de helft van de nucleaire capaciteit vervangen door gascentrales komt er 1,7 miljoen kilogram extra NOx bij.

De voorzitter: Mevrouw Schauvliege heeft het woord.

Mieke Schauvliege (Groen): Minister, dank u wel voor het antwoord dat u dit verder zult bekijken. U verwijst naar het luchtbeleidsplan. Ik wil u toch nog eens attenderen op de rechtszaak die Greenpeace in 2017 heeft aangespannen om de doelstellingen die Europa voorlegt, te halen. Vlaanderen is tot tweemaal toe al veroordeeld en er hangt een dwangsom boven het hoofd van 1000 euro per dag als we geen extra maatregelen zullen nemen. Het gaat om de maatregelen die

Greenpeace vraagt. Welke maatregelen zou u nemen om die luchtkwaliteit sterk te verbeteren?

We hebben hier vandaag de uitrol en de verfijning van de LEZ's gezien. Dat zal zeker nodig zijn om de luchtkwaliteit te verbeteren en de Europese normen te halen. Welke maatregelen zult u nog nemen om die versnelde uitrol te bewerkstelligen? Bent u volgens de eis van de rechtbank van plan om een ambitieuzer luchtbeleidsplan op tafel te leggen?

De voorzitter: De heer Van Rompuy heeft het woord.

Peter Van Rompuy (CD&V): In het kader van die rechtszaak is het wel belangrijk om te zeggen dat de Vlaamse overheid daartegen in beroep is gegaan. Er is het luchtbeleidsplan 2030, goedgekeurd in april 2019. De Europese Commissie heeft dat onderzocht. Ze bepaalt de doelstellingen en heeft in haar rapport gezegd: als jullie deze maatregelen stipt uitvoeren, dan zouden jullie normaal de doelstellingen moeten bereiken. Minister, ik denk dat het belangrijk is dat we dat luchtbeleidsplan ernstig nemen, dat we het ook stipt uitvoeren en op die manier de doelstellingen die Europa ons stelt en die we ook onszelf stellen, kunnen waarmaken.

De voorzitter: De heer Vandaele heeft het woord.

Wilfried Vandaele (N-VA): Het probleem van de luchtvervuiling is natuurlijk belangrijk en de impact op de volksgezondheid is ook al jarenlang wetenschappelijk gedocumenteerd. Sommige parameters laten wel degelijk een verbetering zien door de jaren heen, maar u hebt natuurlijk gelijk, collega Schauvliege, dat we er nog niet zijn. Ik denk dat we de minister toch een klein beetje tijd moeten geven. Inderdaad, het luchtbeleidsplan is van oktober 2019 en de evaluatie in het vooruitzicht is in juni 2021. Dus van ons krijgt de minister in elk geval nog een beetje tijd. Een beetje, minister.

De voorzitter: De heer Keulen heeft het woord.

Marino Keulen (Open Vld): Minister, ik denk dat de globale vaststelling belangrijk is dat de luchtkwaliteit in gunstige richting evolueert. Dat is een belangrijk beeld. Dat gaat zowat in tegen indrukken die mensen spontaan hebben. Met de luchtkwaliteit gaat het de goede kant uit. Het kan altijd beter: 'plus est en vous, plus est en nous'. Dus dat is een zware verantwoordelijkheid in een dichtbevolkte regio met een industriële traditie. U komt daar ook uzelf tegen, want die industrie staat dan ook weer voor welvaart en jobs.

Wat betreft de productie van fijn stof en stikstofdioxide zitten we in de goede richting. Wat ozon betreft boeren we achteruit. Dat heeft dan ook meer te maken met de opwarming van de aarde en met de hittegolven van de afgelopen zomers. De vraag is alleen: ga je inderdaad wachten en evalueren of heb je al een aantal nieuwe beleidsacties op het programma staan? Want luchtkwaliteit staat uiteraard ook voor gezondheid, en dat staat ook voor het imago van een regio.

De voorzitter: Mevrouw Gennez heeft het woord.

Caroline Gennez (sp.a): Heel kort. Minister, we hebben het over buitenlucht, maar ook onze binnenlucht is een probleem. Als we in tijden van corona ventilatie als een van de vijf gouden tips naar voren schuiven, dan zou ik ook een oproep willen doen om ook in onze publieke gebouwen te investeren in betere binnenlucht, in het meten van de kwaliteit van die binnenlucht en in ventilatiesystemen. De Sociaal-Economische Raad van Vlaanderen (SERV) biedt dat ook aan en biedt perspectief. Het kan ook in de relance helpen om die investeringen te doen en zo de buiten- en de binnenlucht in Vlaanderen te verbeteren.

De voorzitter: Minister Demir heeft het woord.

Minister Zuhal Demir: Het klopt dat de luchtkwaliteit in Vlaanderen vooruitgaat. Ik denk dat we dit moeten onderstrepen. Het luchtbeleidsplan is nog niet zo lang geleden goedgekeurd. Ik denk dat we een jaar verder zijn. Ik heb gezegd dat er in juni 2021 een eerste voortgangsrapport komt. Dat betekent dat we aanklappend werken en daar echt op zitten. Het is dan ook belangrijk. Vlaanderen ligt midden in Europa en is een welvarende regio. Dat we ook op het vlak van de luchtkwaliteit vooruitgang moeten boeken, is de evidentie zelf. In juni 2021 komt er een voortgangsrapport met cijfers en een stand van zaken. Vervolgens zal ik naar de Vlaamse Regering stappen, want heel wat ministers zijn hier met hun maatregelen natuurlijk bij betrokken. Het is volgens mij verstandig dan te beslissen waar we nog wat meer moeten doen.

Wat de uitvoering van het luchtbeleidsplan betreft, is een hele reeks maatregelen al in uitvoering. Ik denk dan aan de green deal voor de houtkachels, de verkeersfiscaliteit, de emissiefraude en de voertuignormering. In juni 2021 volgt het eerste voortgangsrapport. Dat is het moment om al dan niet bij te sturen. Ik vind het goed dat ik het op deze manier aanpak en dit niet tot in 2023 of 2024, het einde van de legislatuur, laat liggen. Als we dan niet voldoende vooruitgang hebben geboekt, denk ik dat geen enkele Vlaamse volksvertegenwoordiger zal zeggen dat we niets zullen doen. Dat ligt niet in mijn aard. Als het rapport er is en als het niet goed genoeg gaat, zullen we de nodige maatregelen moeten nemen.

De voorzitter: Mevrouw Schauvliege heeft het woord.

Mieke Schauvliege (Groen): Minister, laten we duidelijk zijn. Investerings in een goede luchtkwaliteit zijn investeringen in de gezondheid en de productiviteit van alle Vlamingen. U hebt gezegd dat we vooruitgaan en dat klopt, maar we zijn er absoluut nog niet.

We hebben vandaag goed nieuws gekregen. De LEZ's in Antwerpen en Gent zijn positief geëvalueerd. Het heeft heel wat politieke moed gekost dit in te voeren, maar de resultaten zijn bemoedigend. De keuze van de stad Gent om sterk op sociale begeleidende maatregelen in te zetten, is zeer goed geweest. Dat zou meer moeten gebeuren, want als we geen maatregelen nemen, nemen we de meest asociale maatregel. Het zijn natuurlijk de meest kwetsbaren die het meest last hebben van de slechte luchtkwaliteit.

Indien u van plan bent het kaderdecreet inzake de LEZ's verder te verfijnen en ervoor te zorgen dat dit in andere stedelijke gebieden kan worden uitgerold, vindt u in ons zeker en vast een bondgenoot, want dat leidt de goede kant uit.

De voorzitter: De actuele vraag is afgehandeld.

ONTWERP VAN DECREET tot wijziging van het decreet van 19 mei 2006 betreffende de Winwinlening, wat betreft het Vriendenaandeel – 497 (2020-2021) – Nrs. 1 en 2

Algemene bespreking

De voorzitter: Dames en heren, aan de orde is het ontwerp van decreet tot wijziging van het decreet van 19 mei 2006 betreffende de Winwinlening, wat betreft het Vriendenaandeel.

De algemene bespreking is geopend.

De heer Gryffroy heeft het woord.

Andries Gryffroy (N-VA): Voorzitter, dit is een belangrijk ontwerp van decreet, want het is een stukje van de complete puzzel. Er is indertijd over een klavertje-vier gesproken, maar we kunnen het ook over een klavertjedrie hebben.

Ik verklaar me nader. We hebben de coronare lance op drie manieren proberen aan te pakken. Ten eerste hebben we nagekeken wat de Vlaamse overheid voor de bedrijven kan doen. Het gaat dan om de waarborgen en om de achtergestelde leningen. Ten tweede hebben we onderzocht wat de Vlaamse overheid kan organiseren en waar mensen dan zelf kunnen instappen. Dat wordt het toekomstige welvaartsfonds. Ik noem dat fonds hybride omdat de mensen zelf kunnen instappen, maar de Vlaamse overheid het organiseert.

Als derde deel van het klavertje zijn er dan de twee zaken waarmee de mensen zelf hun eigen spaargeld kunnen mobiliseren. Het gaat toch nog altijd over 280 miljoen euro, miljoenen die niet zijn gemobiliseerd. Ze kunnen dat doen via een Winwinlening of via wat nu op tafel ligt, het Vriendenaandeel. Het grote verschil tussen Winwinlening en Vriendenaandeel is dat een Winwinlening een schuld blijft voor een bedrijf die een dergelijke lening aangaat bij de burger. Ook al is dat een achtergestelde schuld, het blijft een schuld, het komt onder het passief te staan. Bij het Vriendenaandeel, zoals dat hier is voorgesteld, gaat men echt instappen in het kapitaal van het bedrijf. Dat is een gigantisch verschil, maar beide zijn het acties die burgers kunnen ondernemen om een bedrijf tijdelijk, voor een bepaalde periode te versterken.

Er zijn inderdaad nog een aantal bekommernissen, zelfs als dit ontwerp van decreet wordt goedgekeurd. Zo moeten we ervoor zorgen dat we dit goed in de markt zetten. Het bewijs daarvan is eigenlijk ook het SERV-advies dat is gemaakt in het kader van dit ontwerp. Spijtig genoeg is men niet tot een eensluidend advies gekomen. De werkgeversorganisaties hebben dat goedgekeurd, de werknemersorganisaties niet, maar als je dat leest, dan is dat omdat men de dingen een klein beetje op een hoopje heeft gegooid. Dat vind ik wel jammer. Men doet alsof het Vriendenaandeel uit dit ontwerp de enige en de beste oplossing is. Neen, het is een van de vele oplossingen. Het is een van de mogelijkheden uit een heel palet om de bedrijven in hun relance te ondersteunen. Dat heeft een kostprijs. De werknemersorganisaties stellen het zo voor dat de overheid zeer goedkoop kan lenen en men dus rechtstreeks kan participeren of waarborgen geven aan bedrijven. Dat heeft ook een kostprijs. Daarin is echter ook al voorzien in het andere luik, zijnde dat van de waarborgen en de achtergestelde leningen. Er is sprake van een drieluik: waarborgen en achtergestelde leningen, gecombineerd met Vriendenaandeel en Winwinlening en met dat hybride welvaartsfonds. Dat geeft een volledig palet waarop bedrijven een beroep kunnen doen. Ofwel doen ze rechtstreeks een beroep op de overheid, ofwel op de burger, die wordt ondersteund als hij dit doet.

We moeten dit dus zeer goed in de markt zetten, zodat de mensen dat heel goed doorhebben. Het gaat hier over een Vriendenaandeel en niet over een Winwinlening. Het gaat niet over waarborgen, maar echt over instappen in kapitaal, wat op zich een bepaald risico kan inhouden.

Een tweede aandachtspunt, en ik denk dat dat ook zo is besproken in de commissie, is dat we natuurlijk ook flexibel moeten durven te zijn en moeten bekijken of dit effectief is. Met andere woorden, als we moeten vaststellen na een bepaalde periode dat deze maatregel totaal geen effect heeft en ook totaal niet wordt gebruikt, dan moeten we die misschien ook in vraag durven te stellen en bekijken waarom dat geen effect en geen succes heeft gehad. Ligt dat aan een te kleine wortel of aan het feit dat het niet bekend is, komt dat omdat de bedragen waarmee kan worden geparticipeerd onvoldoende zijn enzovoort? We moeten dat bekijken. De tweede flexibiliteit die nodig zal zijn, is dat we ook moeten bekijken

wat de federale overheid zal doen. Er is immers ook de federale taxshelter, die andere getallen en andere doelstellingen heeft, maar die iets gelijkaardigs is. We weten niet wat men federaal zal beslissen, of men daar nog meer zal doen, breder zal gaan enzovoort. Het zou een fout signaal zijn dat er dan op twee verschillende niveaus, binnen twee verschillende entiteiten dezelfde methodieken zouden bestaan.

Conclusie: ik ben zeer blij dat dit ontwerp van decreet voorligt. We hebben daar zelf vanaf het begin hard voor gevochten, via de actuele vragen die we hebben gesteld, en ook in de commissie. Minister, u weet dat. We hebben ervoor gevochten dat men niet enkel zou kijken naar waarborgen, achtergestelde leningen of Winwinleningen, omdat dat allemaal gaat over de passieve kant van de balans. Dit is nu echt het versterken van de actieve kant van de balans. Daarom zijn we zeer blij dat dit ontwerp nu op tafel ligt en zo snel mogelijk tot uitvoering kan komen.

De voorzitter: De heer Bothuyne heeft het woord.

Robrecht Bothuyne (CD&V): Voorzitter, uiteraard zal ook onze fractie dit ontwerp van decreet steunen, net zoals we dat in de commissie hebben gedaan. Hiermee wordt weer een klein luikje uit onze relanceresolutie van 7 juni goedgekeurd, collega's, waarbij de uitbreiding van de Winwinlening, ondertussen gerealiseerd en met succes in werking op het terrein, de versterking van de waarborgcapaciteit bij de ParticipatieMaatschappij Vlaanderen (PMV), de oprichting van een welvaartsfonds en het uitbreiden van de capaciteit voor achtergestelde leningen werden vooropgesteld, allemaal heel belangrijke instrumenten. Daarbij is dit voorlopig een sluitstuk van ons financieringsbeleid.

Het is bijzonder belangrijk, minister, omdat ook heel veel van onze bedrijven door de crisis financieel op hun tandvlees zitten en dus wel wat versterking kunnen gebruiken. Het is nu zaak om deze instrumenten goed in de markt te zetten en ruim bekend te maken. U doet al inspanningen met betrekking tot het Vlaams beschermingsmechanisme, dat de acute steun moet verzorgen voor bedrijven in nood. Maar deze meer structurele ondersteuning verdient ook de nodige bekendmaking. Ik hoop dat u daar, eventueel in goed overleg met uw federale collega's, die ook een aantal instrumenten in dezen hebben, een ruime promotie aan kunt geven, zodat we die instrumenten op een zeer snelle manier nuttig gebruikt zien worden in onze Vlaamse economie.

De voorzitter: De heer Vande Reyde heeft het woord.

Maurits Vande Reyde (Open Vld): Collega's, dit is een enorm goed instrument. Het is eigenlijk de missing link, als ik het heel simpel mag uitleggen, tussen twee zaken. Enerzijds heb je onze kmo's, onze kleine ondernemingen, die echt schreeuwen om zuurstof en om financiering, niet omdat ze allemaal in de problemen zitten, want de meeste bedrijven zijn nog altijd gezond bij ons, maar wel omdat ze nood hebben aan financiering om projecten te laten lopen en om te kunnen blijven investeren. En langs de andere kant heb je de Vlamingen, die allemaal samen, samen met de andere Belgen, meer dan 280 miljard euro op de spaarboekjes hebben staan. En die 280 miljard euro verliest eigenlijk elk jaar aan waarde. Dat wordt altijd maar minder en minder waard.

Dat is een heel gekke situatie, dat we met zijn allen blijven sparen, sparen, sparen en daar eigenlijk geld aan verliezen, en ondertussen veel te weinig investeren in onze kmo's. Dat heeft voor een deel te maken met onze cultuur. Investeren wordt vaak als iets risicovols beschouwd. We hebben een aantal trauma's gehad, Lernout & Hauspie en zo. Dat moeten we trachten om te keren. We moeten laten zien dat investeren, vooral in onze kmo's, iets heel positiefs is en dat dat een

voordeel kan geven voor u, maar dat het vooral een voordeel is voor de economie en bij uitbreiding de ganse samenleving. En dat doet dit instrument.

Zoals collega Gryffroy heeft gezegd, is het heel goed dat dit geen schuld is, zoals een Winwinlening, maar dat het echt een deelname is in het kapitaal. Dat wil eigenlijk zeggen dat je als mens zegt: 'Kleine ondernemer van om de hoek, ik geloof in u. Ik wil mee met u risico nemen. Ik wil mee in uw project stappen.' En dat is alles wat ondernemen zo mooi maakt. En het is des te mooier als je daar mensen voor hebt die in jou geloven en je project willen steunen.

Dit is dus een geweldig goed instrument. Je krijgt daar een klein fiscaal voordeel van, 2,5 procent is niet gigantisch, maar het is toch geen waardevermindering zoals op een spaarboekje. We hopen natuurlijk dat dat genoeg mensen kan mobiliseren om onze kmo's mee te financieren.

Minister, zoals de collega's terecht hebben opgemerkt, moeten we dit instrument echt massaal gaan promoten. Ik hoop dat iedereen in deze zaal daarvan gebruik zal maken, onze kmo's volop gaat ondersteunen, mee dat risico delen, mee geloven in die mensen, en dat we beginnen met campagnes om te laten zien dat investeren in onze economie een goede zaak is en dat daar niets slechts of risicovols aan is. Natuurlijk is er altijd wel een risico, maar we kunnen daar de hele samenleving mee helpen. Ik hoop dus op die promocampagne, zodat dat sterk in de verf wordt gezet.

De voorzitter: Mevrouw Gennez heeft het woord.

Caroline Gennez (sp.a): Ik denk dat er in de commissie een kamerbrede stemming was over dit ontwerp van decreet. Het is sowieso een goede zaak, ook in crisistijden, dat er kapitaal gemobiliseerd wordt, heel specifiek voor onze kmo's. Ze kunnen er hun solvabiliteits-, liquiditeits- en vooral hun investeringspositie maar mee versterken, en dat is een goede zaak. U weet ook dat wij vanuit sp.a altijd pleiten voor gerichte maatregelen. We vinden het goed dat in dezen vooral de kmo's begunstigd zouden zijn.

Het enige voorbehoud dat wij hebben, is dat we moeten opletten dat er niet te veel overlap is met andere, bestaande maatregelen. Vanuit het voorzorgsprincipe en in het belang van onze overheidsfinanciën, waar collega Parys eerder ook aan appelleerde, is dat belangrijk.

Daarnaast is het voor een duurzame relance ook belangrijk dat de Vlaamse Regering de optie onderzoekt om met de lage rente op de kapitaalmarkten in te zetten op de strategische kmo-behoefte door de coronacrisis en daar dus veel gerichtere investeringen samen met de mobilisatie van dit private kapitaal hand in hand te laten gaan.

De voorzitter: Minister Crevits heeft het woord.

Minister Hilde Crevits: Collega's, vorige vrijdag hebben we de Dag van de Ondernemer gevierd en dat was niet het feest dat het eigenlijk zou moeten zijn. De goedkeuring van dit decreet – die straks hopelijk door jullie gebeurt – zal meer dan ooit een aanmoediging zijn om te durven, om mensen te vragen mee te stappen in het project van hun zoon, hun dochter, hun vriend of hun vriendin, om hun dromen mee te realiseren. Collega's, dat is exact wat we met dit Vriendenaandeel willen doen. We moedigen ondernemerschap aan. Het is veel meer dan zomaar een financiële incentive. De Vriendenaandeelhouder investeert omdat hij of zij gelooft in het project en in de ondernemer die erachter zit. Op die manier willen we een groter deel van onze bevolking betrekken bij wat ondernemen is en bij wat het betekent om een eigen zaak uit de grond te stampen.

Collega's, sommigen onder jullie hebben er al naar verwezen: uit de eerste cijfers is gebleken dat de uitbreiding en de versoepeling van de Winwinlening, die in deze vergadering nog maar op 30 september werd goedgekeurd, een echt schot in de roos is. Oktober 2020 was een recordmaand bij PMV/Z. Er zijn 375 kredieten verleend voor een totaalbedrag van meer dan 10 miljoen euro. Dat is een stijging van maar liefst 84 procent ten opzichte van oktober 2019.

Zoals collega Gryffroy zei, vervolledigen we met het Vriendenaandeel het plaatje en bieden we zo bijkomende mogelijkheden aan onze Vlaamse kmo's om hun solvabiliteit te versterken en zich door de crisis te slaan. Het Vriendenaandeel en de Winwinlening zijn daarvoor de perfecte tandem of, collega Gryffroy, investeringskroonjuwelen.

Het Vriendenaandeel is maar één radertje in het geheel van de relance. Maar zo gaat dat met radertjes: ze zijn allemaal erg belangrijk om het geheel te doen werken. En ik geloof heel sterk in die complementaire aanpak die op een aantal fronten werkt. Je zou hier een metafoor uit het wielrennen kunnen gebruiken: 'the marginal gains'. Je kunt maar winnen als je op alle vlakken tot het uiterste gaat en als je overal nog wat marge zoekt voor verbetering en die ook als rendement gaat benutten.

En dat is ook weer precies, collega's, wat we met het Vriendenaandeel doen. We voegen een extra element toe aan het bestaande succes van de Winwinlening om onze ondernemingen met het Vriendenaandeel nog beter te ondersteunen, zodat ze zich door die moeilijke periode heen kunnen slaan.

Met de Winwinlening, het Vriendenaandeel en de coronaleningen bij Participatie-Maatschappij Vlaanderen (PMV) hebben we daarvoor een aantal performante en complementaire maatregelen in stelling gebracht.

Collega Bothuyne, u verwees zeer, zeer terecht naar de resolutie die werd goedgekeurd en die we stapsgewijs uitvoeren. Dit ontwerp van decreet is een van die elementen.

Een aantal collega's vroegen hoe het zit met de communicatie daarrond. Er zal een grote communicatiecampagne nodig zijn. We hebben nu nog een besluit van de Vlaamse Regering te gaan. Ik heb het jullie toegelicht bij de bespreking in de commissie. Het kan dus heel snel worden goedgekeurd, maar daarna zullen we sowieso een grote communicatiecampagne doen, omdat we ook zien dat, verspreid over Vlaanderen, de interesse voor de Winwinlening groter of minder groot is. En als we bevragingen doen bij mensen zijn er velen die zelfs niet afweten van het bestaan van de mogelijkheid om te investeren in een Winwinlening of een Vriendenaandeel.

Sowieso ga ik akkoord met de opmerkingen van de collega's, waaronder collega's Gennez en Vande Reyde, dat we complementair moeten gaan, de Vlaamse én de federale overheid. In tijden zoals nu, moet je zeker niet tegen elkaar opbieden, maar zoeken naar instrumenten die elkaar aanvullen. We hebben dat gedaan tijdens de eerste coronaperiode en willen dat nu opnieuw doen met onze instrumenten.

Ik ben dus bijzonder gelukkig en ook fier dat we dit kunnen realiseren. Er was in de commissie kamerbrede steun voor dit voorstel. Ik hoop dat dit straks bij de stemming ook tot unanimiteit zal leiden. Het is dus een beetje spannend.

De voorzitter: Vraagt nog iemand het woord? *(Nee)*

De algemene bespreking is gesloten.

Artikelsgewijze bespreking

De voorzitter: Dames en heren, aan de orde is de artikelsgewijze bespreking van het ontwerp van decreet. (Zie *Parl.St.* VI.Parl. 2020-21, nr. 497/1)

– Er zijn geen opmerkingen bij de artikelen 1 tot en met 14.

De artikelsgewijze bespreking is gesloten.

We zullen straks de hoofdelijke stemmingen over de artikelen en over het ontwerp van decreet houden.

REGELING VAN DE WERKZAAMHEDEN

De voorzitter: Dames en heren, gelieve u nu aan te melden in de stemtoepassing.

De plenaire vergadering wordt gedurende vijftien minuten geschorst om iedereen daarvoor de tijd te geven.

– De vergadering wordt geschorst om 18.47 uur.

– De vergadering wordt hervat om 19.06 uur.

De voorzitter: Dames en heren, we hebben zowaar een unicum: iedereen die niet verontschuldigd is, is intussen ook ingelogd. Dat is nog nooit gebeurd.

Voor we met de eigenlijke stemmingen beginnen, voeren we een teststemming uit.

– De Vlaamse volksvertegenwoordigers voeren een teststemming uit.

Deze test is goed verlopen.

VOORSTEL VAN DECREET van Peter Van Rompuy, Wilfried Vandaele en Willem-Frederik Schiltz tot toekenning van een eenmalige toeslag in het kader van het gezinsbeleid naar aanleiding van de coronacrisis – 557 (2020-2021) – Nr. 1

Voorstel tot spoedbehandeling

De voorzitter: Dames en heren, vanmiddag heeft de heer Peter Van Rompuy bij motie van orde een voorstel tot spoedbehandeling gedaan van het voorstel van decreet van Peter Van Rompuy, Wilfried Vandaele en Willem-Frederik Schiltz tot toekenning van een eenmalige toeslag in het kader van het gezinsbeleid naar aanleiding van de coronacrisis.

Mevrouw Schryvers heeft het woord.

Katrien Schryvers (CD&V): Voorzitter, wij vragen de spoedbehandeling van dit voorstel van decreet omdat we het belangrijk vinden dat de eenmalige toeslag van 35 euro door de uitbetalingsactoren nog wordt uitbetaald in de maand december. Daarvoor is het nodig dat dit voorstel van decreet vandaag wordt goedgekeurd.

De voorzitter: Vraagt nog iemand het woord? (*Neen*)

Dan stemmen we nu bij zitten en opstaan over het voorstel tot spoedbehandeling.

De volksvertegenwoordigers die het voorstel tot spoedbehandeling wensen aan te nemen, drukken op 'Ik sta op'.

De volksvertegenwoordigers die het voorstel tot spoedbehandeling niet wensen aan te nemen, drukken op 'Ik blijf zitten'.

Het voorstel tot spoedbehandeling is aangenomen. Dan stel ik voor dat het voorstel van decreet van Peter Van Rompuy, Wilfried Vandaele en Willem-Frederik Schiltz tot toekenning van een eenmalige toeslag in het kader van het gezinsbeleid naar aanleiding van de coronacrisis onmiddellijk wordt behandeld.

Is het parlement het daarmee eens? (*Instemming*)

Het incident is gesloten.

Algemene bespreking

De voorzitter: Dames en heren, aan de orde is het voorstel van decreet van Peter Van Rompuy, Wilfried Vandaele en Willem-Frederik Schiltz tot toekenning van een eenmalige toeslag in het kader van het gezinsbeleid naar aanleiding van de coronacrisis.

De algemene bespreking is geopend.

Mevrouw Schryvers heeft het woord.

Katrien Schryvers (CD&V): Collega's, kwetsbare gezinnen hebben het in deze coronaperiode zeer moeilijk. Om hen te ondersteunen hebben we in dit parlement op 20 mei 2020 een resolutie goedgekeurd. Die bestond uit drie elementen. Een ervan was dat er een financiële tegemoetkoming zou gebeuren voor kwetsbare gezinnen met kinderen, via een toeslag in het kader van het gezinsbeleid en via het Groeipakket. Daartoe is een maatregel getroffen bij decreet van 19 juni 2020. Daarbij werd een toeslag ten bedrage van 120 euro toegekend, uitbetaald in driemaandelijks schijven. Deze toeslag werd voorzien voor kinderen van gezinnen waarvan het inkomen met meer dan 10 procent daalde en minder dan 2213,30 euro bedroeg.

Aanvragen konden gebeuren tot 31 oktober 2020. Op 1 november was er aan 16.670 kinderen een COVID-19-toeslag toegekend, wat overeenkomt met een totaalbedrag van 2,4 miljoen euro. Van dat bedrag is al 1.654.846,49 euro uitbetaald. Er zijn natuurlijk nog aanvragen die moeten worden beoordeeld omdat een aantal mensen hun dossier nog moeten vervolledigen. Naar schatting zal 12 miljoen euro van de initieel voorziene 15 miljoen euro niet worden benut.

In de resolutie die werd aangenomen naar aanleiding van de debatten in de Coronacommissie over het tweede deel van Welzijn staat een aanbeveling, namelijk dat op basis van de evaluatie van de COVID-19-toeslag een specifieke en tijdelijke financiële ondersteuning wordt uitgetrokken voor gezinnen met kinderen die over een laag inkomen beschikken. In uitvoering daarvan, collega's, leggen wij hier vandaag dit voorstel van decreet voor, dat bepaalt dat bovenop de sociale toeslag voor elk kind dat sociale toeslag krijgt of dat recht heeft op een sociale toeslag in de maand november een bedrag van 35 euro zal worden bijbetaald, als eenmalige COVID-toeslag in de maand december. De toekenning gebeurt automatisch en de uitbetaling gebeurt via de gewone uitbetalingsactoren in de maand december van 2020.

De voorzitter: De heer Daniëls heeft het woord.

Koen Daniëls (N-VA): De N-VA-fractie zal uiteraard dit voorstel van decreet steunen. In de afgelopen commissievergadering hebben we daarover een vraag

gesteld. Het zou niet wijs zijn die 12 miljoen euro die momenteel nog niet besteed is aan die kwetsbare gezinnen in het ongewisse te laten of, meer zelfs, niet in te zetten met dat doel.

Ik moet wel toegeven dat we gehoopt hadden om dat ook langs de OCMW's specifiek te kunnen toekennen. Maar helaas, collega's, de General Data Protection Regulation (GDPR) is een interessante regelgeving om de privacy van de mensen te beschermen, maar soms staat ze ook een doelgerichte specifieke werking in de weg. Dat is in dit geval gebleken want omdat de Vlaamse overheid niet met elke gemeente apart GDPR-overeenkomsten heeft, is het blijkbaar niet mogelijk om aan de OCMW's die gegevens door te geven van gezinnen die in een precarie situatie verkeren, om op die manier gericht te kunnen werken. Dat is ook de reden waarom bij de eerste maatregelen de mensen het zelf moesten aanvragen en moesten aantonen dat ze effectief een inkomensvermindering door toedoen van corona hadden.

Om ervoor te zorgen dat we zelf voldoen aan ons eigen resolutieonderdeel 95, waar we zeggen dat we het specifiek inzetten voor die gezinnen, denken we dat het goed is om dat op deze manier toch nog aan te brengen.

Vanuit onze fractie willen we er verder over waken – collega Verheyen heeft er al op gewezen – dat we een goede overeenstemming krijgen tussen het Vlaamse niveau en het lokale niveau enerzijds, en ook tussen de verschillende agent-schappen anderzijds, om de mensen die toch nog tussen de mazen van het net zouden vallen zelf actief te kunnen benaderen.

De voorzitter: Mevrouw Saeys heeft het woord.

Freya Saeys (Open Vld): Ik ga niet herhalen wat de collega's al gezegd hebben, maar wij waren ook altijd grote voorstander om een bijkomende inspanning te doen, zeker nu we geconfronteerd worden met die tweede golf. Er is inderdaad nog budget beschikbaar vanuit die eerste golf en wij vonden het heel belangrijk dat dat ook ging naar de kwetsbare gezinnen met kinderen. Vandaar die eenmalige premie van 35 euro. Die wordt inderdaad automatisch toegekend voor die groep met de laagste inkomens. Daarom is het heel belangrijk dat we nu opnieuw, door de tweede golf, de mensen ondersteunen die het nu het moeilijkst hebben. Wij gaan dit dus zeker en vast goedkeuren.

De voorzitter: Mevrouw Wouters heeft het woord.

Suzy Wouters (Vlaams Belang): Onze fractie is erg tevreden met die 15 miljoen euro die extra werd geïnvesteerd in het Vlaams groeipakket, om 126.000 kinderen in armoede een eenmalige COVID-19-toeslag toe te kennen. Deze toeslag van 120 euro per kind is een essentiële ondersteuning in een periode van financiële crisis.

Jammer genoeg zien we een forse onderbenutting van de voorziene budgetten voor de COVID-19-toeslag. Er zijn heel wat kwetsbare gezinnen die drempels ondervinden in de aanvraag van de toeslag. En daarom zijn we blij dat die eenmalige coronatoeslag van 35 euro per kind voor kwetsbare kinderen nu automatisch wordt toegekend.

Omdat de budgetten voor de COVID-19-toeslag in het groeipakket ter ondersteuning van kwetsbare gezinnen met kinderen reeds ter beschikking werden gesteld, is het een goed idee om er alsnog voor te zorgen dat deze bedragen ook daadwerkelijk bij gezinnen met kinderen terechtkomen die moeten rondkomen met een inkomen tegen de armoedegrens.

Onze fractie gaat dit voorstel van decreet uiteraard steunen.

De voorzitter: Mevrouw De Martelaer heeft het woord.

Ann De Martelaer (Groen): Beste collega's, ik moet zeggen dat ik eigenlijk wel een beetje schrok van de hoogdringendheid, omdat ik zelf namens mijn fractie ook een voorstel van decreet met dezelfde inhoud had ingediend op 15 oktober, met stuknummer 491. Toen ik aan het voorstel van decreet aan het werken was, heb ik dat ook doorgestuurd naar alle fracties. En ik heb daar eigenlijk weinig of geen reactie op gekregen.

Nu, ik had al lang door dat we met een groot restbedrag zouden zitten van de COVID-19-toeslag. Ik was dan ook heel erg bezorgd over wat er met die middelen zou gebeuren. Diegenen die mijn voorstel hebben bestudeerd, zullen zien dat mijn berekeningen vrij juist waren, behalve dat de optie anders was. Ik zag het dus veel meer als een maandelijks indexering van de sociale toeslag met 6 procent. Als je dat allemaal optelt, kwam je eigenlijk ook bij die eenmalige premie van 35 euro.

Misschien is jullie voorstel gemakkelijker, het is alleszins een andere optie. Maar het zou eigenlijk wel fijn geweest zijn mochten we daar samen hebben aan kunnen werken, aangezien het voorstel hetzelfde was: om met die 12 miljoen euro toch iets extra's te doen voor gezinnen die het nu moeilijk hebben.

Onze optie was ook om het automatisch toe te kennen. We hebben gezien dat het een groot probleem is als mensen dat zelf moeten aanvragen. Onze fractie zal dit voorstel wel steunen, maar ik denk dat we nog niet tevreden mogen zijn en niet mogen zeggen dat ons werk nu af is. We moeten zeker de evaluatie van het groeipakket op tafel leggen, en dan denk ik dat we er ook voor moeten zorgen dat we de inkomensgrens eventueel durven te verhogen, die nu rond de 30.000 euro ligt. We moeten ook bepaalde bedragen voor de sociale toeslag in de toekomst evalueren, en kijken of we dat niet kunnen verhogen. Zo kunnen we er toch voor zorgen dat arme gezinnen een structurele oplossing krijgen via het groeipakket.

De voorzitter: De heer Anaf heeft het woord.

Hannes Anaf (sp.a): Collega's, jullie herinneren zich wellicht dat we in juni al een amendement hadden ingediend op het vorige decreet, om iedereen met een laag inkomen een toeslag te geven, ongeacht of ze nu inkomensverlies zouden lijden door de covidcrisis of niet. En dat had twee redenen. Ten eerste worden de meest kwetsbaren het hardst getroffen in deze crisis, of ze nu inkomstenverlies hebben of niet. Ten tweede weet iedereen dat een ingewikkelde aanvraagprocedure met allerhande bewijsstukken bij een zeer kwetsbaar publiek sowieso leidt tot weinig opname. Dat zeiden wij niet alleen, ook de experts die deze regering advies hebben verleend, gaven aan om dat aan iedereen te geven in die kwetsbare doelgroep. Toch gingen jullie door met de optie om het enkel te doen voor mensen die een inkomstenverlies hadden, met het verwachte resultaat: nog geen 15 procent bereik.

Nu stellen jullie voor om dat onbenutte budget van 12 miljoen euro alsnog via sociale toeslagen toe te kennen. Ik heb het al gezegd daarstraks in het debat: dat is een goed voorstel, het komt alleen een beetje laat. Het is jammer dat we dat in juni al niet op deze manier hebben kunnen doen. Nu zijn maandenlang een aantal gezinnen verstoken geweest van steun die ze echt kunnen gebruiken. Maar goed, er is me daarstraks gezegd dat ik positiever moet zijn. Ik wil dan ook zeggen dat wij dit voorstel van decreet onder het motto 'beter laat dan nooit' uiteraard zullen steunen. Jullie hebben er daarstraks heel hard op gewezen, en terecht trouwens, dat we vooral voor structurele maatregelen moeten gaan. Wel, ik ga jullie daaraan houden. Dit is een belangrijke eenmalige toeslag om mensen

in armoede te helpen, maar laat ons ook hier kijken naar structurele verbeteringen voor mensen in armoede via het groeipakket.

De voorzitter: Mevrouw Schryvers heeft het woord.

Katrien Schryvers (CD&V): Ik wil graag even reageren op wat de collega's zeggen. Collega's, dank voor jullie steun en dat jullie dit voorstel van decreet mee willen goedkeuren, waardoor die 35 euro nog in de maand december automatisch kan toekomen bij alle kwetsbare gezinnen met kinderen. Dat zijn er in totaal naar schatting 341.202. Het gaat dus echt wel over een heel grote groep die in aanmerking zal komen.

We hebben de eerste beslissing genomen in juni, dat is waar. Er is in verhouding maar een relatief beperkt aantal kinderen dat die toeslag heeft gekregen. De minister heeft al gezegd dat dit misschien niet is omdat er geen aanvragen werden gedaan maar wel wegens het feit dat werd vastgesteld dat de inkomensvermindering van 10 percent die werd voorzien, er voor heel veel gezinnen niet was. Dat is op zich natuurlijk geen slecht nieuws, want dat betekent dat via tijdelijke werkloosheid of via een bijpassing van de werkgever enzovoort een stuk inkomensverlies toch werd ondervangen. Wij hebben ons wel geëngageerd om de resterende middelen alsnog te laten toekomen aan die kwetsbare gezinnen. Dat is wat we met dit voorstel van decreet doen. We hebben het voorstel van resolutie in mei goedgekeurd. Daar zijn middelen voor voorzien door de Vlaamse Regering in juni. Ik denk dat het niet meer dan terecht is dat we die daaraan besteden.

Mevrouw De Martelaer, u hebt inderdaad eerder al eens een voorstel van decreet ingediend. Ik wil u toch wel graag wijzen op enkele verschillen. U kende geen eenmalig bedrag toe van 35 euro, maar het ging over 5 euro per maand over een aantal maanden. U hebt dan zelf laten weten dat er nog een aantal rekenfouten in het voorstel van decreet zaten. Het is natuurlijk van belang dat we eerst hebben afgewacht hoeveel gezinnen uiteindelijk een beroep hebben gedaan of kunnen doen op de eerste toeslag, zodat we weten wat het overblijvende bedrag is. We hebben er nu wel een heel goed zicht op dat we nog 12 miljoen euro zullen kunnen gebruiken. Ik denk dat die 35 euro per kind, uit te betalen in de maand december, echt wel een heel welkom steuntje in de rug is van heel kwetsbare gezinnen met kinderen.

Wat betreft de toekomst, weten jullie natuurlijk dat de evaluatie van het groeipakket eraan komt. Die zullen we vanzelfsprekend samen uitvoerig kunnen doen in de commissie.

De voorzitter: Vraagt nog iemand het woord? *(Neen)*

De algemene bespreking is gesloten.

Artikelsgewijze bespreking

De voorzitter: Dames en heren, aan de orde is de artikelsgewijze bespreking van het voorstel van decreet. (Zie *Parl.St.* VI.Parl. 2020-21, nr. 557/1)

– *Er zijn geen opmerkingen bij de artikelen 1 tot en met 7.*

De artikelsgewijze bespreking is gesloten.

We zullen straks de hoofdelijke stemmingen over de artikelen en over het voorstel van decreet houden.

VOORSTEL VAN DECREET van Tom Ongena, Nadia Sminate, Brecht Warnez, Paul Van Miert, Katrien Schryvers en Kris Van Dijck tot wijziging van deel 3, titel 4, hoofdstuk 1 en 2, van het decreet van 22 december 2017 over het lokaal bestuur
– 558 (2020-2021) – Nr. 1

Voorstel tot spoedbehandeling

De voorzitter: Dames en heren, vanmiddag heeft de heer Marino Keulen bij motie van orde een voorstel tot spoedbehandeling gedaan van het voorstel van decreet van Tom Ongena, Nadia Sminate, Brecht Warnez, Paul Van Miert, Katrien Schryvers en Kris Van Dijck tot wijziging van deel 3, titel 4, hoofdstuk 1 en 2, van het decreet van 22 december 2017 over het lokaal bestuur.

De heer Ongena heeft het woord.

Tom Ongena (Open Vld): Voorzitter, collega's, we hebben daarstraks een lang debat gehad over de situatie in de woonzorgcentra. Ik heb uit het debat vooral het kamerbreed enthousiasme over het sociaal akkoord en de financiële middelen die richting de sector gaan, onthouden. Maar de vraag in de sector is ruimer dan dat. Het gaat niet enkel over meer financiële middelen, het gaat ook over meer juridische mogelijkheden en dan specifiek voor de publiekrechtelijke welzijnsverenigingen. Met dit voorstel van decreet willen we daaraan tegemoetkomen, om op die manier een antwoord te geven aan een dringende vraag. Ik denk dat dat samen met de uitvoering van het sociaal akkoord een belangrijke stap is om in de sector stappen vooruit te kunnen zetten.

De voorzitter: Mevrouw Goeman heeft het woord.

Hannelore Goeman (sp.a): Voorzitter, ik vind het eigenlijk onbehoorlijk om een dergelijk voorstel van decreet met toch vergaande implicaties voor de lokale besturen hier zomaar op een drafje door het parlement te jagen en dan corona te gebruiken als excuus. Wij zien de spoedeisendheid van dit voorstel van decreet absoluut niet en wensen dat daarover in de commissie kan worden gediscussieerd.

De voorzitter: Mevrouw Vandecasteele heeft het woord.

Lise Vandecasteele (PVDA): Voorzitter, tijdens de coronacommissie zijn wij zeer meegaand geweest met voorstellen van resolutie en besluiten waarover zeer snel moest worden gestemd maar hier is er werkelijk geen enkele reden waarom dit niet in de commissie zou moeten passeren. Er zijn vier redenen waarom dat volgens ons niet het geval is.

De voorzitter: Mevrouw Vandecasteele, dit gaat niet over de inhoud maar over de spoed.

Lise Vandecasteele (PVDA): Dit voorstel van decreet grijpt significant in in het organieke kader.

De voorzitter: U hebt het over de inhoud. Mevrouw Goeman heeft heel goed verwoord waarom ze tegen de spoedbehandeling is.

Lise Vandecasteele (PVDA): Het is ingrijpend, dat is dus niet iets wat men door het parlement jaagt. Daarnaast is voor een dergelijk belangrijke aanpassing op zijn minst het advies van de Raad van State nodig maar dat is niet gevraagd. Verder is het een zeer technisch voorstel van decreet dat net voor de start van de zitting is ingediend en dat is echt geen serieuze manier van werken en dat heeft voor alle duidelijkheid helemaal niets met corona te maken. Ik hoop dan

ook dat ook mensen uit de meerderheid niet zomaar de spoedbehandeling of het voorstel van decreet zelf zullen goedkeuren.

De voorzitter: De heer Rzoska heeft het woord.

Björn Rzoska (Groen): Voorzitter, ik sluit me aan bij al die argumenten. Collega's, het is belangrijk dat het parlement, zeker wanneer er een structurele wijziging gebeurt en dat is toch wat op tafel ligt, behoorlijk werk aflevert. En dan vind ik het niet kunnen dat op een moment dat de spoedbehandeling wordt gevraagd, namelijk deze namiddag, het voorstel van decreet er zelfs nog niet lag en dat wij nu over een dergelijk belangrijke materie moeten discussiëren zonder dat we daarvan de implicaties zien op het terrein. Ik vind dit echt geen behoorlijke manier van werken en mijn fractie zal zich dan ook verzetten tegen de spoedbehandeling. Dit is iets wat perfect in de commissie kan gebeuren.

De voorzitter: De heer Janssens heeft het woord.

Chris Janssens (Vlaams Belang): Voorzitter, het kan geen kwaad dat uitzonderlijk zelfs de oppositie eens eensgezind is, maar ik heb gelijkaardige bedenkingen. Noch uit de lezing van dit voorstel van decreet, noch uit de toegelichte hoogdringendheid blijkt volgens mij de noodzaak om dit hier vandaag in de plenaire vergadering bij hoogdringendheid te behandelen. Ik denk dat we daar zeer omzichtig mee moeten omspringen en dat we het instrument van hoogdringendheid moeten gebruiken wanneer het voorstel ook echt aan die voorwaarde voldoet, en vandaag dus echt moet passeren omdat we anders in een crisissituatie terecht zouden komen, in welke materie dan ook. Ik zie die hoogdringendheid in dezen niet en ik denk dan ook dat dit voorstel van decreet perfect de gewone reglementaire commissieweg kan volgen.

De voorzitter: Vraagt nog iemand het woord? *(Nee)*

Dan stemmen we nu bij zitten en opstaan over het voorstel tot spoedbehandeling.

De volksvertegenwoordigers die het voorstel tot spoedbehandeling wensen aan te nemen, drukken op 'Ik sta op'.

De volksvertegenwoordigers die het voorstel tot spoedbehandeling niet wensen aan te nemen, drukken op 'Ik blijf zitten'.

Het voorstel tot spoedbehandeling is aangenomen. Dan stel ik voor dat het voorstel van decreet van Tom Ongena, Nadia Sminate, Brecht Warnez, Paul Van Miert, Katrien Schryvers en Kris Van Dijck tot wijziging van deel 3, titel 4, hoofdstuk 1 en 2, van het decreet van 22 december 2017 over het lokaal bestuur onmiddellijk wordt behandeld.

Is het parlement het daarmee eens? *(Instemming)*

Het incident is gesloten.

Algemene bespreking

De voorzitter: Dames en heren, aan de orde is het voorstel van decreet van Tom Ongena, Nadia Sminate, Brecht Warnez, Paul Van Miert, Katrien Schryvers en Kris Van Dijck tot wijziging van deel 3, titel 4, hoofdstuk 1 en 2, van het decreet van 22 december 2017 over het lokaal bestuur.

De algemene bespreking is geopend.

De heer Ongena heeft het woord.

Tom Ongena (Open Vld): Collega's, met het voorstel van decreet dat voorligt, willen we een probleem oplossen waarmee heel wat publieke welzijnsinstellingen kampen. Wat is dat probleem?

Zoals jullie misschien weten, hebben we de voorbije jaren heel wat juridische mogelijkheden gegeven aan welzijnsinstellingen en aan lokale besturen om meer te gaan samenwerken, onder andere met de private sector, maar bijvoorbeeld ook te kiezen voor verzelfstandiging van hun welzijnstaken. Maar we moeten vaststellen dat de mogelijkheden die vandaag bestaan, niet volstaan. Daarom willen we met dit voorstel van decreet dat verhelpen. Veel lokale besturen en welzijnsverenigingen zijn namelijk op zoek naar nog betere manieren om zich efficiënter en performanter te kunnen organiseren, zodat ze de enorme uitdagingen van de vergrijzing – er is al naar verwezen in het debat daarstraks – kunnen aangaan, natuurlijk op een manier waarbij men de lokale financiën niet zwaar gaat belasten en ook op een manier waarmee men concurrentieel kan blijven in de sector waarover het gaat, een sector waar steeds meer louter private spelers in de markt zijn. Met dit voorstel van decreet komen we daaraan tegemoet.

Heel concreet geven we een rechtsgrond aan publieke welzijnsverenigingen om op eigen initiatief toe te treden tot een vereniging of vennootschap of om zelf zo'n vereniging of vennootschap op te richten, waarbij ze ook de kans krijgen om personeel over te dragen, ter beschikking te stellen, ook erkenningen, subsidies, infrastructuur over te dragen, met de garantie – dat is heel belangrijk – dat de publieke overheid het strategisch zeggenschap op elk moment behoudt. Die garantie kunt u lezen in de verschillende artikelen die in het voorstel van decreet staan. Een en ander is in detail uitgewerkt. In totaal zijn er een elftal artikelen. Ik verwijs naar de tekst en naar de artikelsgewijze toelichting die daarin staat.

Collega's, zoals ik daarnet al zei, hebben we een grondig debat gevoerd over de situatie in onze woonzorgcentra. De vraag naar financiële middelen voor het personeel in eerste instantie is zeer terecht. Het is ook goed dat die er komen. Maar de vraag gaat verder in de sector, en zeker in de publieke sector van de welzijnsverenigingen. De vraag gaat ook naar meer juridische mogelijkheden om niet alleen overeind te blijven in de huidige organisatie van het welzijnslandschap, maar ook om zichzelf te kunnen versterken, om de eigen structuren te verbeteren, om meer te kunnen kiezen voor samenwerken, zodat we ook van alle overheidsmiddelen die we in die sector steken, overtuigd zijn dat ze op een zo efficiënt mogelijke manier ingezet worden. Elke euro die we moeten geven aan onnodige structuren en organisaties, is een euro die we minder kunnen geven aan personeelsleden, aan omkadering van personeelsleden. Als we op een moderne manier hun de mogelijkheden kunnen geven om juridisch samen te werken, om hun organisatie beter op punt te zetten, is dat in het belang van iedereen, en is dat een goede zaak, ook voor de werknemers in de sector die daarnaar vragen.

Daarom, collega's, mag ik toch hopen op jullie steun voor dit voorstel van decreet. Het is echt de manier om de publieke welzijnssector meer armslag te geven om zijn zorgtaken kwaliteitsvol te kunnen uitoefenen.

De voorzitter: De heer Van Miert heeft het woord.

Paul Van Miert (N-VA): Zoals collega Ongena al meldt, is het voorstel van decreet wel een belangrijke stap in die gestage ontwikkeling in de regelgeving van de verzelfstandiging van de taken die binnen het OCMW zijn afgebakend. Dit voorstel van decreet maakt het namelijk mogelijk dat die welzijnsverenigingen een performanter optreden kunnen doen en in een heel concurrentiële markt-omgeving kunnen werken, een positie waar zij een prijszetting kunnen doen die het mogelijk maakt dat zij hun positie op die markt kunnen verdedigen. De grond daar moet dan natuurlijk een gedegen rechtsgrond zijn, een goede juridische

basis wanneer er opportuniteiten zijn voor die verenigingen om in een bestaande constellatie te stappen of eventueel een nieuwe vennootschap, een nieuwe rechtspersoon op te richten.

Het gaat dan vaak over de overdracht van personeel, het ter beschikking stellen van personeelsleden, de overdracht van infrastructuur, erkenning en subsidies ... Een degelijke rechtsgrond en een juridisch kader zijn dan wel gewenst. Ik denk ook dat er genoeg grendels zijn ingebouwd om controle vanuit het openbaar bestuur, vanuit het OCMW, mogelijk te maken en demarches, filialisering – ik weet niet of dat een goed Nederlands woord is, ik bedoel het opbouwen van filialen – of het overdragen van infrastructuur en dergelijke aan derden aan banden te leggen en onmogelijk te maken. Maar het moet wel duidelijk zijn dat er vanuit de sector vragen zijn om hier snel aan door te werken en te zorgen voor een level playing field. Dat gelijk speelveld moet het mogelijk maken om een eerlijke kans te krijgen ten opzichte van bepaalde fiscale voordelen die een private rechtsvorm, een private inrichter, wel heeft. Het moet daarnaast ook wel duidelijk zijn dat er geen afbreuk gedaan mag worden aan het openbare karakter van de vereniging zelf. Ik denk dat dat ook duidelijk is.

De vraag vanuit de sector lag er al geruime tijd. Met dit voorstel van decreet wordt daar duidelijk op ingegaan.

Collega's, ik denk – collega Ongena heeft er ook al naar verwezen – dat wij niet hoeven te duiden dat er alle belang bij is om een sterke publieke sector in ons zorglandschap te hebben. We hebben daar alle baat bij. We moeten dus ook in een goede concurrentiële positie voorzien. Dat is een must opdat die mensen zich staande kunnen houden, vooral in de toekomst.

De voorzitter: Mevrouw Goeman heeft het woord.

Hannelore Goeman (sp-a): Voorzitter, na het aanhoren van de collega's van de N-VA en Open Vld, ben ik er zo mogelijk nog meer van overtuigd dat het toch onbehoorlijk is om hier op een drafje een voorstel van decreet af te haspelen met dergelijke verregaande implicaties voor onze lokale besturen. We hebben de tekst nog maar net gekregen. Op die manier kunnen wij geen grondig debat voeren. Bovendien is er ook helemaal geen advies van de Raad van State. Daarom, conform artikel 72, punt 2, vraag ik bij mondeling verzoek een beredeneerd advies van de afdeling Wetgeving van de Raad van State bij dit voorstel van decreet.

Verzoek tot raadpleging van de Raad van State

De voorzitter: Collega's, ingevolge het verzoek dat zonet door mevrouw Goeman is geformuleerd tot raadpleging van de Raad van State, wordt de be-raadslaging van dit voorstel van decreet geschorst en ga ik na of het verzoek gesteund kan worden door ten minste een derde van de Vlaamse volksvertegenwoordigers.

We gebruiken daarvoor de stemtoepassing.

De parlementsleden die het verzoek tot advies van de Raad van State steunen, drukken op de groene knop. Diegenen die het niet steunen, drukken op de rode knop. Diegenen die zich willen onthouden, drukken op de gele knop.

Stemming nr. 1

Collega's, ik kan de stemverrichtingen stoppen, want een verzoek tot advies van de Raad van State moet worden gesteund door ten minste een derde van de

Vlaamse volksvertegenwoordigers, zijnde 42 parlementsleden. Er hebben al 49 parlementsleden voor gestemd.

Dientengevolge zal ik het advies van de Raad van State over het voorstel van decreet vragen en is de beraadslaging zolang geschorst.

VOORSTEL VAN RESOLUTIE van Orry Van de Wauwer, Björn Rzoska, Joris Nachtergaele, Gwendolyn Rutten en Katia Segers over de nakende uitvoering van de doodstraf tegen professor Ahmadreza Djalali in Iran – 559 (2020-2021) – Nr. 1

Voorstel tot spoedbehandeling

De voorzitter: Dames en heren, vanmiddag heeft de heer Peter Van Rompuy bij motie van orde een voorstel tot spoedbehandeling gedaan van het voorstel van resolutie van Orry Van de Wauwer, Björn Rzoska, Joris Nachtergaele, Gwendolyn Rutten en Katia Segers over de nakende uitvoering van de doodstraf tegen professor Ahmadreza Djalali in Iran.

De heer Van de Wauwer heeft het woord.

Orry Van de Wauwer (CD&V): Voorzitter, de situatie van professor Djalali is bekend. We hebben er al resoluties over. Wat dit voorstel van resolutie hoogdringend maakt, is de waarschuwing van Amnesty International en de echtgenote van de professor, Vida Mehrannia, gisteren, dat de executie binnen de week zou kunnen plaatsvinden. De professor is naar de gevangenis van Karaj gebracht waar executies worden uitgevoerd. Ik denk dat daarmee de spoed en hoogdringendheid wel duidelijk zijn.

De voorzitter: Vraagt nog iemand het woord? *(Neen)*

Dan stemmen we nu bij zitten en opstaan over het voorstel tot spoedbehandeling.

De volksvertegenwoordigers die het voorstel tot spoedbehandeling wensen aan te nemen, drukken op 'Ik sta op'.

De volksvertegenwoordigers die het voorstel tot spoedbehandeling niet wensen aan te nemen, drukken op 'Ik blijf zitten'.

Het voorstel tot spoedbehandeling is aangenomen. Dan stel ik voor dat het voorstel van resolutie van Orry Van de Wauwer, Björn Rzoska, Joris Nachtergaele, Gwendolyn Rutten en Katia Segers over de nakende uitvoering van de doodstraf tegen professor Ahmadreza Djalali in Iran onmiddellijk wordt behandeld.

Is het parlement het daarmee eens? *(Instemming)*

Het incident is gesloten.

Bespreking

De voorzitter: Dames en heren, aan de orde is het voorstel van resolutie van Orry Van de Wauwer, Björn Rzoska, Joris Nachtergaele, Gwendolyn Rutten en Katia Segers over de nakende uitvoering van de doodstraf tegen professor Ahmadreza Djalali in Iran.

De bespreking is geopend.

De heer Van de Wauwer heeft het woord.

Orry Van de Wauwer (CD&V): Collega's, de situatie van professor Djalali is ons allemaal jammer genoeg bekend. Hij zit al vier jaar vast in een Iraanse gevangenis. Hij is in oktober 2017 ter dood veroordeeld, en dat zonder een eerlijk proces. In 2018 heeft het hoogste gerechtshof van Iran ook nog uitgeroepen dat het vonnis onherroepelijk is. Daarmee zijn alle beroepsmogelijkheden uitgeput.

We hebben er hier in het Vlaams Parlement al meerdere voorstellen van resolutie over goedgekeurd, en de vrouw van Djalali ontvangen. Ook het federale en Europese niveau en andere landen, in het bijzonder Zweden, hebben voorstellen van resolutie aangenomen, en er is vanuit die overheden bij de Iraanse autoriteiten op aangedrongen om die doodstraf niet uit te voeren. Dat had tot nu toe weinig succes. Ze hebben gratie gevraagd en een eerlijk proces. Het enige resultaat was dat de doodstraf nog niet is uitgevoerd. Vandaag ziet het ernaar uit dat de doodstraf elk moment kan worden uitgevoerd. Professor Djalali is naar de gevangenis van Karaj gebracht waar de executies worden uitgevoerd.

Daarom willen CD&V, Groen, N-VA, sp.a en Open Vld nogmaals een voorstel van resolutie indienen om nogmaals die internationale druk uit te oefenen. We moeten de invloed van een resolutie niet overschatten, maar zwijgen is ook geen optie. Internationale druk kan het laatste redmiddel zijn.

We vragen in dit voorstel van resolutie dat Iran in geen enkel geval overgaat tot de uitvoering van de doodstraf, en professor Djalali gratie verleent, of minstens een eerlijk proces geeft.

Zweden heeft vandaag opnieuw de Iraanse autoriteiten gecontacteerd. In een reactie stelde Iran dat het geen enkele inmenging duldt, maar wij laten ons daar niet door afschrikken. De doodstraf is absoluut onmenselijk en hiervoor kan geen enkele morele, juridische of religieuze verantwoording worden ingeroepen. Vandaag heeft ook onze minister-president – dat is positief – al laten weten dat hij de Iraanse overheid ook zal contacteren en de boodschap tegen de uitvoering van de doodstraf en voor een eerlijk proces zal brengen.

Het is onaanvaardbaar dat het lot van professor Djalali zou verbonden worden aan politieke objectieven of aan de rechtsgang in andere processen, waarvoor de schijn vandaag bestaat, met het proces tegen een Iraanse diplomaat die hier in België in de cel zit en wiens proces vrijdag start, of aan eventuele drukmiddelen tegen bijvoorbeeld economische deals.

Ik hoop dat dit voorstel van resolutie kamerbreed aangenomen wordt en dat we zo een zeer duidelijk signaal kunnen geven en kunnen oproepen voor de vrijlating van professor Djalali. Hij was gastdocent hier aan de VUB en daarom is het onze taak om als Vlaanderen internationaal, samen met Zweden, het voortouw te blijven nemen.

De voorzitter: De heer Vanlouwe heeft het woord.

Karl Vanlouwe (N-VA): Voorzitter, mijn fractie steunt dit voorstel van resolutie uiteraard. Het is een initiatief van de heer Van de Wauwer en van de heer Nachtergaele, die dit dossier namens mijn fractie opvolgt.

We hebben de situatie van professor Djalali in de commissie al meermaals besproken. We weten hoe moeilijk en penibel die situatie is. Nadat hij in 2017 na een onrechtvaardige procedure ter dood is veroordeeld, hebben we al het mogelijke gedaan. Het Vlaams Parlement heeft resoluties goedgekeurd en voormalig minister-president Bourgeois, ere wie ere toekomt, heeft de nodige diplomatieke druk uitgeoefend. Hij heeft de Iraanse ambassadeur ontvangen. Hij heeft brieven naar de Europese Commissie gestuurd. De voorzitter van het Vlaams Parlement heeft tegelijkertijd de echtgenote van professor Djalali en de Iraanse

ambassadeur ontvangen. Er zijn brieven verstuurd naar de EU en naar de hoge vertegenwoordiger van de Unie voor buitenlandse zaken en veiligheidsbeleid. We moeten vaststellen dat dit tot nu toe weinig succes heeft gehad. We kunnen noch-
tans niet blijven zwijgen. We stellen vast dat er een link is met het terrorisme-
proces dat overmorgen in Antwerpen zal starten. Iran probeert ons land te chan-
teren door beide dossiers aan elkaar te koppelen.

We hopen dat dit voorstel van resolutie kamerbreed kan worden goedgekeurd en dat tegelijkertijd aan professor Djalali gratie kan worden verleend, in de hoop dat hij kan vrijkomen en dat zijn executie niet wordt uitgevoerd.

De voorzitter: De heer Keulen heeft het woord.

Marino Keulen (Open Vld): Voorzitter, we moeten de dingen gewoon bij naam noemen. Ik denk dat we een krachtig signaal moeten geven om deze weten-
schapper, de heer Ahmadreza Djalali, uit de handen van het beulsregime in Tehe-
ran te redden. We zitten op dit ogenblik, om het in beeldtaal uit te drukken, op
een minuut voor twaalf. Het regime maalt er niet om een zoveelste medeburger
naar een andere wereld te helpen. Hij wordt beschuldigd van spionage. Dat is net
de dekmantel en de drogreden waarmee dictators in de geschiedenis op alle
plaatsen van de wereld kritische medeburgers of opposanten om het leven heb-
ben gebracht. Feiten worden daarbij helemaal niet getoond of aangebracht.

Het gaat hier bovendien om een mede-Europeaan en dat is belangrijk. Deze spe-
cialist in de rampengeneeskunde heeft zowel de Iraanse als de Zweedse nationa-
liteit. Ik denk dat we met alle mogelijke middelen en op de meest krachtigste
wijze druk moeten uitoefenen op de Iraanse autoriteiten en op hun vertegen-
woordigers in de EU, wie dat ook mogen zijn. We moeten bilaterale druk blijven
uitoefenen om deze medeburger het leven te redden.

De voorzitter: De heer Janssens heeft het woord.

Chris Janssens (Vlaams Belang): Voorzitter, we uiten hier ondertussen al
enkele jaren onze bezorgdheid om de verschrikkelijke situatie waarin professor
Djalali verkeert, maar de bittere vaststelling is dat er tot nu toe op geen enkele
manier vooruitgang is geboekt.

Naar verluidt, heeft de echtgenote van professor Djalali gisteren telefoon gekre-
gen en eigenlijk afscheid genomen. Er is aangekondigd dat professor Djalali in
isolatie is geplaatst, wat vaak de laatste stap is alvorens een gevangene wordt
geëxecuteerd.

Ik denk dat het wel hoopgevend is dat het Vlaams Parlement zich unaniem uit-
spreekt tegen de verschrikkelijke mensenrechtenschendingen die in Iran dage-
lijks plaatsvinden, maar met betrekking tot professor Djalali lijken we wel in een
laatste, tragische fase te zijn aanbeland. Als we het verschrikkelijke en onrecht-
vaardige lot van professor Djalali nog willen afwenden, is dit het moment om alle
mogelijke stappen te zetten. We hebben opgeroepen om onmiddellijk een eind te
maken aan de onrechtvaardige en mensonterende behandeling van professor
Djalali. Dit is het moment om zo veel mogelijk druk te creëren en om de schijn-
werpers zo veel mogelijk op zijn dramatische situatie te laten schijnen.

De internationale druk moet zo veel mogelijk worden opgevoerd om een onschul-
dig mensenleven te kunnen redden. Wat ons betreft, moeten er ook sancties
worden overwogen tegen dat Iraanse regime, als drukkmiddel. Het is onder-
tussen namelijk wel duidelijk dat dat barbaarse islamitische regime in Iran enkel
krachtige taal wil verstaan. Wij zullen dit voorstel van resolutie dus uiteraard met
overtuiging steunen. Ook al zal men zich in Iran afvragen waarom niet alle
fracties in het Vlaams Parlement dit voorstel van resolutie hebben ondertekend,

wij zullen in elk geval met onze goedkeuring een unaniem en duidelijk signaal de wereld in sturen richting het misdadige Iraanse regime.

De voorzitter: Mijnheer Rzoska, excuus, ik had u eigenlijk eerst het woord moeten geven omdat u ook een van de indieners bent.

De heer Rzoska heeft het woord.

Björn Rzoska (Groen): Voorzitter, het is u vergeven. Ik denk dat het belangrijkste vandaag is dat we opnieuw een unaniem signaal kunnen geven, en niet zozeer de volgorde waarin iedereen aan het woord komt.

De collega's die voor mij hebben gesproken, hebben heel duidelijk aangetoond, en ik kan daar weinig aan toevoegen, dat de situatie waarin professor Djalali zich op dit moment bevindt, uiterst penibel is. Collega's, we hebben dit in het verleden nog al gedaan, maar dat mag ons niet van de verantwoordelijkheid ontslaan, zelfs al ziet het er uitzichtloos uit, om te blijven vragen aan de Iraanse autoriteiten om deze farce te stoppen. Mijnheer Vanlouwe, ik erken dat ook minister-president Bourgeois in de vorige legislatuur wel degelijk stappen heeft gezet, en dat ook aanhoudend heeft gedaan. Ook heeft de voorzitter van dit parlement de echtgenote ontvangen. Ik vond dat een heel belangrijk signaal. Ik ga er ook van uit dat minister-president Jambon die inspanning tot op vandaag zal volhouden, in de hoop, en ik hoop echt dat het geen ijdele hoop is, dat we dit toch nog op een of andere manier gekeerd krijgen. Mijn fractie zal, in die strijd voor mensenrechten, waarbij elke stem telt, dit voorstel van resolutie dan ook ten volle steunen.

De voorzitter: Mevrouw Goeman heeft het woord.

Hannelore Goeman (sp.a): Collega's, het is helaas niet de eerste keer dat dit parlement zich verzet tegen die wrede, onrechtvaardige doodstraf voor dokter Ahmadreza Djalali, die inderdaad ook gastdocent aan de VUB is, na een onrechtvaardig proces in handen van de autoriteiten in Teheran. Ik vrees dat de situatie vandaag inderdaad bijzonder penibel is en dat het leven van dokter Djalali in acuut gevaar is. Daarom vind ik dat we ons hier vandaag als parlement opnieuw op alle mogelijke manieren moeten verzetten tegen de doodstraf van dokter Djalali, dat we moeten aandringen op zijn vrijlating, vanuit Vlaanderen, maar ook nationaal en internationaal. Ik wil alle collega's ook nog eens bedanken voor deze samenwerking, maar ook vandaag sturen we vanuit sp.a het zeer luide en duidelijke signaal: free Ahmadreza!

De voorzitter: Mevrouw Vandecasteele heeft het woord.

Lise Vandecasteele (PVDA): Ik wil de indieners van het voorstel ten zeerste bedanken omdat ze dit vandaag op tafel leggen. Ik denk dat het een zeer belangrijk signaal is, en ik hoop inderdaad, zoals de collega's ook hebben gezegd, dat de diverse overheden alle mogelijke manieren aanwenden om dit nog te voorkomen. Het is jammer dat dit hier inderdaad al een paar keer is gepasseerd en dat het vandaag blijkbaar zeer problematisch, zeer penibel is. Ik hoop dus dat we dit echt kunnen voorkomen. We moeten een duidelijk signaal uitsturen.

De voorzitter: Vraagt nog iemand het woord? *(Nee)*

De bespreking is gesloten.

We zullen straks de hoofdelijke stemming over het voorstel van resolutie houden.

MOTIE betreffende een belangenconflict van Jan Laeremans, Roosmarijn Beckers, Kristof Slagmulder, Leo Pieters en Chris Janssens over de ongrondwettelijke financiering van Franstalig basisonderwijs in de Vlaamse gemeente Voeren door de Franse Gemeenschap, die blijkt uit de uitgavenbegroting van de Franse Gemeenschap
– 560 (2020-2021) – Nr. 1

Voorstel tot aanvulling van de agenda

De voorzitter: Dames en heren, vanmiddag heeft de heer Chris Janssens bij motie van orde een voorstel gedaan tot aanvulling van de agenda met de motie van Jan Laeremans, Roosmarijn Beckers, Kristof Slagmulder, Leo Pieters en Chris Janssens betreffende een belangenconflict over de ongrondwettelijke financiering van Franstalig basisonderwijs in de Vlaamse gemeente Voeren door de Franse Gemeenschap, die blijkt uit de uitgavenbegroting van de Franse Gemeenschap.

De heer Janssens heeft het woord.

Chris Janssens (Vlaams Belang): Voorzitter, ik heb na overleg met een aantal collega's, maar ook ter verificatie van een aantal elementen die in de motie zijn opgenomen, besloten om deze motie met een week uit te stellen, naar volgende week, zodat we allen tijdig onze agenda kunnen beëindigen en om 20.40 uur voor de televisie klaar kunnen zitten voor het tv-programma 'Over 5 jaar', dat op Eén wordt uitgezonden en altijd zeer boeiende gasten heeft.

De voorzitter: Als u nog naar het verre Limburg moet, dan gaat u dat niet meer halen.

Dat is bij dezen genoteerd.

Het incident is gesloten.

ROUWHULDE voor de heer Willy Kuijpers, ere-Vlaams volksvertegenwoordiger

De voorzitter: Dames en heren, op 17 november laatstleden is op 83-jarige leeftijd Willy Kuijpers, erelid van dit Vlaams Parlement, overleden. Ik geef bij dezen graag het woord aan Wilfried Vandaele, fractieleider van de N-VA.

Wilfried Vandaele (N-VA): Voorzitter, collega's, eind jaren 70, begin jaren 80, mijn eerste stappen in de politiek, de Volksunie. Daar hadden figuren een onderkomen gevonden die de partij bijzonder aantrekkelijk maakten voor jonge mensen als ik toen. Vader Schiltz, Hugo, de intellectueel, de strateeg. Vader Anciaux, Vic, de verzoener. En Willy Kuijpers, de internationale nationalist.

Willy Kuijpers was het non-conformistische icoon van de Volksunie, de man met de rolkraag, met de sandalen, ook bij zijn intrede in de Kamer in 1971. Zoals voor zovelen van mijn generatie was Willy hét politieke voorbeeld waar ik naar opkeek. Ook buiten de partijpolitiek heb ik trouwens jarenlang met hem samengewerkt. Als zoon van een Nederlandse vader was hij een pleitbezorger voor de samenwerking tussen Nederland en Vlaanderen. Op een bepaald moment verhuisde hij zelfs symbolisch een grenspaal naar Bokrijk.

Willy was een overtuigd pacifist en was bezorgd om het leefmilieu. Ik zie hem nog vastgeketend aan een trein met kernafval in Zeebrugge. En als hij op een betoging niet zelf was opgepakt, wat doorgaans wel het geval was, dan maakte hij er een erezaak van om niet naar huis te gaan voor de laatste betoging door de rijkswacht op vrije voeten was gesteld.

Willy Kuijpers was een man van het volk en was een man van de volkeren. Een man van het volk: hij had een groot rechtvaardigheidsgevoel en was sociaal in woord en in daad. Zijn huis in Herent stond open voor al wie het moeilijk had, van daklozen over vluchtelingen uit Somalië tot Roemeense weeskinderen. Hij stond altijd paraat. Hij vertelde mij ooit eens een hilarisch verhaal van hoe hij midden in de nacht in een onweer werd opgebeld om tussen te komen in een echtelijke ruzie en hoe hij dan druipnat en met beslijkte voeten relatietherapeut speelde. Hij had vele van die verhalen. Willy kende zowat de halve wereld bij de voornaam. Een man van het volk, dus.

Maar hij was ook een man van de volkeren. Hij trok zich het lot aan van volksgemeenschappen die werden verdrukt of die de armslag niet kregen die zij verdienden, en hij spande zich in voor hun culturele en politieke rechten: de Basken, de Catalanen, de Schotten, de Frans-Vlamingen, de Noord-Ieren, de Koerden, de Armeniërs, de Kosovaren. Zelfs vandaag, collega's, kom je in die buitenlandse landen nog mensen tegen die vol lof over Willy Kuijpers spreken. Ik maakte het een tijd geleden zelf nog mee in Wales. Zijn actie voor de kathedraal in Guernica was slechts een van de vele heldendaden die hem in een buitenlandse gevangenis deden belanden. Hij geloofde rotsvast in het Europa van de volkeren, in het Europa van de regio's.

Willy had een groot netwerk en hij schreef ellenlange brieven, met bijlagen erbij, met kopies en afschriften, die hij dan stuurde naar mensen die dezelfde thema's behartigden. Met een maximum van 140 tekens, collega's, zou Willy nooit vrede hebben genomen.

Het politieke curriculum van Willy Kuijpers is indrukwekkend. Hij was 26 jaar lang parlementslid, federaal, Vlaams, Europees, Kamer, Vlaams Parlement, Europees Parlement, Senaat. Hij was ook eerste schepen en burgemeester van Herent. Het gemeentepersoneel kreeg er voor de middag soep, collega's. Hij had dat ingevoerd. Voordien durfden sommigen wel eens te aperitieven, en Willy wou daarvan af. Het werd soep.

Hij stond mee aan de wieg van de Cultuurraad, later Vlaamse Raad, en behoorde met Kris Van Dijck, als enige overblijver in onze fractie, tot de eerste leden van het rechtstreeks verkozen Vlaams Parlement. Dit huis bood volgens hem ruimte voor verbondenheid en dialoog en voor natievorming. Bij zijn afscheid hier in 1997 beklemtoonde hij dat mensen een identiteit nodig hebben. 'Want', zo verwoordde Willy dat, 'mensen komen graag thuis.'

Als parlementslid was hij vooral bezig met thema's als onderwijs, armoede, de taalgrens, milieuzorg, mensen- en volkerenrechten. Ontelbaar zijn de vragen en interpellaties die hij over deze en andere kwesties stelde. Want wat betreft het aantal parlementaire vragen stak hij met kop en schouders uit boven zijn collega's. Vriend en tegenstrever bestempelden hem als een bescheiden, hardwerkend en onbaatzuchtig parlementslid – zoals die vandaag niet meer bestaan –, een verdraagzaam en breeddenkend politicus die de partijgrenzen graag en vaak overschreed.

De talrijke verhalen over Willy Kuijpers, zijn schalkse fratsen, zijn sympathieke schelmenstreken vormen stof voor een dik boekdeel, collega's. Er hier een bloemlezing van geven, past niet echt in een rouwhulde. Maar eentje wil ik toch kwijt, omdat iedereen die Willy heeft gekend, hem daar meteen in zal herkennen.

Ergens in de jaren 80 organiseerden we aan de kust een hulde voor Jaak Vandemeulebroucke, jarenlang Europees Parlementslid. En op het einde van het programma beklimt Willy het podium – uiteraard onaangekondigd. "Dames en heren", zegt Willy, "we zijn hier om Jaak te huldigen. Er is al heel veel gezegd, maar ik wil toch nog één element toevoegen aan deze hulde." En hij roept Jaak

Vandemeulebroucke bij hem op het podium. Hij zegt: "Jaak is in het buitenland eigenlijk een nog veel grotere mijnheer dan jullie hier in West-Vlaanderen ooit zouden kunnen bevroeden." Hij zegt: "Jullie weten dat natuurlijk niet, vanwege Jaaks aangeboren bescheidenheid. Maar hij is toch een heel belangrijk man in het buitenland." Jaak stond daar onwennig en schaapachtig bij en besepte natuurlijk ook dat je vooral moet blijven stilzitten als je geschoren wordt. "En", zegt Willy, "kijk, deze week bijvoorbeeld, dames en heren, is Jaak nog in het Baskenland gehuldigd. Hij heeft daar een van de allergrootste onderscheidingen gekregen. Meer zelfs, een onderscheiding die nog nooit een buitenlander te beurt is gevallen. Hij is ridder geworden in de Orde van de Barrabilak. Dames en heren, ik zou willen dat u onze Jaak Vandemeulebroucke daarvoor een oorverdovend applaus geeft." Die zaal veert recht en geeft hem een staande ovatie. Jaak heeft het schaamrood op de wangen en Willy glundert, want hij had die onderscheiding ter plaatse verzonnen. En wie wil weten wat 'barrabilak' echt betekent in het Baskisch, kan dat zo meteen eens opzoeken.

Dames en heren, we nemen afscheid van een monument van het volksnationalisme, een monument ook van dit parlement. Vaarwel, Willy, en bedankt namens zovelen die door jou werden geïnspireerd. Veel sterkte aan Lieve, zijn vrouw, en altijd zijn rots in de branding. En veel sterkte aan het grote gezin, de grote familie van Willy en aan de velen die hem omringden. Dank u wel.

De voorzitter: Collega Vandaele, ik wil u bij dezen bedanken voor de zeer lovende en mooie woorden die u hebt uitgesproken over Willy Kuijpers.

Ik kan u ook meedelen dat ik namens het Uitgebreid Bureau en het voltallige Vlaams Parlement onze oprechte en innige deelneming heb overgemaakt aan de naaste familie van de heer Willy Kuijpers.

Mag ik u vragen enkele ogenblikken van stilte in acht te willen nemen?

– De Vlaamse volksvertegenwoordigers nemen enkele ogenblikken van stilte in acht.

ONTWERP VAN DECREET tot wijziging van het decreet van 19 mei 2006 betreffende de Winwinlening, wat betreft het Vriendenaandeel – 497 (2020-2021) – Nrs. 1 en 2

Artikelsgewijze stemming

De voorzitter: Dames en heren, aan de orde is de hoofdelijke stemming over de artikelen 1 tot en met 14.

Stemming nr. 2

Ziehier het resultaat:

113 leden hebben aan de stemming deelgenomen;
109 leden hebben ja geantwoord;
4 leden hebben zich onthouden.

De artikelen 1 tot en met 14 zijn aangenomen.

Hoofdelijke stemming

De voorzitter: Dames en heren, aan de orde is de hoofdelijke stemming over het ontwerp van decreet.

Stemming nr. 3

Ziehier het resultaat:

113 leden hebben aan de stemming deelgenomen;
109 leden hebben ja geantwoord;
4 leden hebben zich onthouden.

Dientengevolge neemt het Vlaams Parlement het ontwerp van decreet aan. Het zal aan de Vlaamse Regering ter bekrachtiging worden overgezonden.

Collega's, het is voor mij heel moeilijk om hier de stemming te leiden en tegelijkertijd sms'en te beantwoorden van parlementsleden die mij laten weten dat ze niet hebben kunnen deelnemen aan de stemming. Ik denk dat de diensten heel duidelijk hebben gecommuniceerd dat u in dat geval contact moet opnemen met Gerit Vermeylen.

VOORSTEL VAN DECREET van Peter Van Rompuy, Wilfried Vandaele en Willem-Frederik Schiltz tot toekenning van een eenmalige toeslag in het kader van het gezinsbeleid naar aanleiding van de coronacrisis – 557 (2020-2021) – Nr. 1

Artikelsgewijze stemming

De voorzitter: Dames en heren, aan de orde is de hoofdelijke stemming over de artikelen 1 tot en met 7.

Stemming nr. 4

Ziehier het resultaat:

121 leden hebben aan de stemming deelgenomen;
121 leden hebben ja geantwoord.

De artikelen 1 tot en met 7 zijn aangenomen.

Hoofdelijke stemming

De voorzitter: Dames en heren, aan de orde is de hoofdelijke stemming over het voorstel van decreet.

Stemming nr. 5

Ziehier het resultaat:

120 leden hebben aan de stemming deelgenomen;
120 leden hebben ja geantwoord.

Dientengevolge neemt het Vlaams Parlement het voorstel van decreet aan. Het zal aan de Vlaamse Regering ter bekrachtiging worden overgezonden.

VOORSTEL VAN RESOLUTIE van Orry Van de Wauwer, Björn Rzoska, Joris Nachtergaele, Gwendolyn Rutten en Katia Segers over de nakende uitvoering van de doodstraf tegen professor Ahmadreza Djalali in Iran – 559 (2020-2021) – Nr. 1

Hoofdelijke stemming

De voorzitter: Dames en heren, aan de orde is de hoofdelijke stemming over het voorstel van resolutie.

Stemming nr. 6

Ziehier het resultaat:

120 leden hebben aan de stemming deelgenomen;
120 leden hebben ja geantwoord.

Dientengevolge neemt het Vlaams Parlement het voorstel van resolutie aan. De resolutie zal aan de Vlaamse Regering worden overgezonden.

MOTIE van Lise Vandecasteele, Tom De Meester, Kim De Witte en Jos D'Haese tot besluit van het op 25 november 2020 in plenaire vergadering gehouden actualiteitsdebat over de personeelsuitval in de woonzorgcentra door de coronacrisis

– 561 (2020-2021) – Nr. 1

Hoofdelijke stemming

De voorzitter: Dames en heren, aan de orde is de hoofdelijke stemming over de motie.

Mevrouw Vandecasteele heeft het woord.

Lise Vandecasteele (PVDA): We hebben een motie ingediend, en dat gaat over het platform Help in de zorg!, waarvan we weten dat er 17.000 kandidaten zijn, waarvan er vandaag slechts 70 mensen ingeschakeld zijn. Collega Parys heeft dat ook net uitgelegd.

We denken dat het heel goed zou zijn mocht er omkadering worden voorzien voor dat platform, en mochten de mensen die zich kandidaat stellen ook opleidingen en omkadering krijgen van buitenaf, van buiten de woonzorgcentra. Daardoor kunnen we wel bewerkstelligen dat die mensen effectief in de zorg kunnen worden ingeschakeld, en het werk op de vloer kunnen verlichten voor de mensen die vandaag heel erg hard aan het werken zijn, en elke steun kunnen gebruiken. Momenteel hebben zij zelfs niet de krachten om die vrijwilligers te omkaderen.

De voorzitter: De stemming is ondertussen al aan het lopen.

Stemming nr. 7

Ziehier het resultaat:

116 leden hebben aan de stemming deelgenomen;
48 leden hebben ja geantwoord;
68 leden hebben neen geantwoord.

Dientengevolge neemt het Vlaams Parlement de motie niet aan.

REGELING VAN DE WERKZAAMHEDEN

De voorzitter: Dames en heren, hiermee zijn we aan het einde gekomen van onze werkzaamheden voor vandaag.

We komen opnieuw bijeen op woensdag 2 december 2020 om 14 uur.

De vergadering is gesloten.

– De vergadering wordt gesloten om 20.13 uur.

BIJLAGEN

Aanwezigheden**Aanwezig**

Meyrem Almaci, Els Ampe, Hannes Anaf, Imade Annouri, Roosmarijn Beckers, Stijn Bex, Adeline Blancquaert, Robrecht Bothuyne, Jo Brouns, Karin Brouwers, Filip Brusselmans, Yves Buysse, Lode Ceyssens, Allessia Claes, Bart Claes, Arnout Coel, Steven Coenegrachts, Cathy Coudyser, Jos D'Haese, Guy D'haeseleer, Stephanie D'Hose, Johan Danen, Koen Daniëls, Piet De Bruyn, Johan Deckmyn, Inez De Coninck, Jean-Jacques De Gucht, Kurt De Loor, Ann De Martelaer, Tom De Meester, Immanuel De Reuse, Annick De Ridder, Stijn De Roo, Maaïke De Rudder, Maarten De Veuster, Maaïke De Vreese, Gwenny De Vroe, Bart De Wever, Filip Dewinter, Kim De Witte, Bart Dochy, Sihame El Kaouakibi, Martine Fournier, Caroline Gennez, Hannelore Goeman, Celia Groothedde, Karolien Grosemans, Andries Gryffroy, Liesbeth Homans, Vera Jans, Chris Janssens, Sofie Joosen, Marino Keulen, Kathleen Krekels, Jan Laeremans, Annick Lambrecht, Bert Maertens, Ilse Malfroot, Marius Meremans, Elisabeth Meuleman, An Moerenhout, Rita Moors, Philippe Muyters, Joris Nachtergaele, Tom Ongena, Katrien Partyka, Lorin Parys, Freya Perdaens, Leo Pieters, Els Robeyns, Tinne Rombouts, Axel Ronse, Gwendolyn Rutten, Carmen Ryheul, Björn Rzoska, Freya Saeys, Joke Schauvliege, Mieke Schauvliege, Willem-Frederik Schiltz, Katrien Schryvers, Katia Segers, Stefaan Sintobin, Kristof Slagmulder, Elke Sleurs, Klaas Sootmans, Sarah Smeyers, Nadia Sminate, Chris Steenwegen, Els Sterckx, Emmily Talpe, Annabel Tavernier, Bruno Tobback, Bart Tommelein, Wilfried Vandaele, Lise Vandecasteele, Steve Vandenberghe, Freya Van den Bossche, Koen Van den Heuvel, Ludwig Vandenhove, Steven Vandeput, Maurits Vande Reyde, Anke Van dermeersch, Tine van der Vloet, Orry Van de Wauwer, Kris Van Dijck, Loes Vandromme, Jeremie Vaneeckhout, Bart Van Hulle, Karl Vanlouwe, Paul Van Miert, Peter Van Rompuy, Sam Van Rooy, Kurt Vanryckeghem, Mercedes Van Volcem, Manuela Van Werde, Wim Verheyden, Katja Verheyen, Frieda Verougstraete-Deschacht, Maxim Veys, Brecht Warnez, Suzy Wouters

Afwezig met kennisgeving

Gustaaf Pelckmans, Conner Rousseau, Tine Van den Brande: gezondheidsredenen.

Individuele stemmingen Vlaamse Volksvertegenwoordigers**Stemming nr.1:****JA-stemmen:**

Meyrem Almaci, Hannes Anaf, Imade Annouri, Roosmarijn Beckers, Stijn Bex, Adeline Blancquaert, Filip Brusselmans, Yves Buysse, Bart Claes, Jos D'Haese, Guy D'haeseleer, Johan Danen, Kurt De Loor, Ann De Martelaer, Tom De Meester, Immanuel De Reuse, Kim De Witte, Johan Deckmyn, Filip Dewinter, Caroline Gennez, Hannelore Goeman, Celia Groothedde, Chris Janssens, Jan Laeremans, Annick Lambrecht, Elisabeth Meuleman, An Moerenhout, Leo Pieters, Els Robeyns, Carmen Ryheul, Björn Rzoska, Mieke Schauvliege, Katia Segers, Stefaan Sintobin, Kristof Slagmulder, Klaas Sootmans, Chris Steenwegen, Els Sterckx, Bruno Tobback, Freya Van den Bossche, Sam Van Rooy, Lise Vandecasteele, Steve Vandenberghe, Ludwig Vandenhove, Jeremie Vaneeckhout, Wim Verheyden, Frieda Verougstraete-Deschacht, Maxim Veys, Suzy Wouters

Stemming nr.2:

JA-stemmen:

Meyrem Almaci, Hannes Anaf, Imade Annouri, Roosmarijn Beckers, Adeline Blancquaert, Robrecht Bothuyne, Jo Brouns, Karin Brouwers, Filip Brusselmans, Yves Buysse, Lode Ceyssens, Allessia Claes, Bart Claes, Arnout Coel, Steven Coenegrachts, Cathy Coudyser, Guy D'haeseleer, Stephanie D'Hose, Johan Danen, Koen Daniëls, Piet De Bruyn, Inez De Coninck, Jean-Jacques De Gucht, Kurt De Loor, Ann De Martelaer, Immanuel De Reuse, Annick De Ridder, Stijn De Roo, Maaïke De Rudder, Maarten De Veuster, Maaïke De Vreese, Gwenny De Vroe, Bart De Wever, Johan Deckmyn, Filip Dewinter, Bart Dochy, Sihame El Kaouakibi, Martine Fournier, Caroline Gennez, Karolien Grosemans, Andries Gryffroy, Liesbeth Homans, Vera Jans, Chris Janssens, Sofie Joosen, Marino Keulen, Kathleen Krekels, Jan Laeremans, Annick Lambrecht, Bert Maertens, Marius Meremans, Elisabeth Meuleman, An Moerenhout, Rita Moors, Philippe Muyters, Joris Nachtergaele, Tom Ongena, Katrien Partyka, Lorin Parys, Freya Perdaens, Leo Pieters, Els Robeyns, Tinne Rombouts, Axel Ronse, Gwendolyn Rutten, Carmen Ryheul, Björn Rzoska, Freya Saeys, Joke Schauvliege, Mieke Schauvliege, Willem-Frederik Schiltz, Katrien Schryvers, Katia Segers, Stefaan Sintobin, Kristof Slagmulder, Elke Sleurs, Klaas Slootmans, Sarah Smeyers, Nadia Sminate, Chris Steenwegen, Els Sterckx, Emmily Talpe, Bruno Tobback, Bart Tommelein, Orry Van de Wauwer, Freya Van den Bossche, Koen Van den Heuvel, Tine van der Vloet, Anke Van dermeersch, Kris Van Dijck, Bart Van Hulle, Paul Van Miert, Peter Van Rompuy, Sam Van Rooy, Manuela Van Werde, Wilfried Vandaele, Maurits Vande Reyde, Steve Vandenbergh, Ludwig Vandenhove, Steven Vandeput, Loes Vandromme, Jeremie Vaneeckhout, Kurt Vanryckeghem, Wim Verheyden, Katja Verheyen, Frieda Verougstraete-Deschacht, Maxim Veys, Brecht Warnez, Suzy Wouters

ONTHOUDINGEN:

Jos D'Haese, Tom De Meester, Kim De Witte, Lise Vandecasteele

Stemming nr.3:

JA-stemmen:

Meyrem Almaci, Hannes Anaf, Imade Annouri, Roosmarijn Beckers, Adeline Blancquaert, Robrecht Bothuyne, Jo Brouns, Karin Brouwers, Filip Brusselmans, Yves Buysse, Lode Ceyssens, Allessia Claes, Bart Claes, Arnout Coel, Steven Coenegrachts, Cathy Coudyser, Guy D'haeseleer, Stephanie D'Hose, Johan Danen, Koen Daniëls, Piet De Bruyn, Inez De Coninck, Jean-Jacques De Gucht, Kurt De Loor, Ann De Martelaer, Immanuel De Reuse, Annick De Ridder, Stijn De Roo, Maaïke De Rudder, Maarten De Veuster, Maaïke De Vreese, Gwenny De Vroe, Bart De Wever, Johan Deckmyn, Filip Dewinter, Bart Dochy, Sihame El Kaouakibi, Martine Fournier, Caroline Gennez, Karolien Grosemans, Andries Gryffroy, Liesbeth Homans, Vera Jans, Chris Janssens, Sofie Joosen, Marino Keulen, Kathleen Krekels, Jan Laeremans, Annick Lambrecht, Bert Maertens, Ilse Malfroot, Marius Meremans, Elisabeth Meuleman, An Moerenhout, Rita Moors, Philippe Muyters, Joris Nachtergaele, Tom Ongena, Katrien Partyka, Lorin Parys, Freya Perdaens, Leo Pieters, Els Robeyns, Tinne Rombouts, Axel Ronse, Gwendolyn Rutten, Carmen Ryheul, Björn Rzoska, Freya Saeys, Joke Schauvliege, Mieke Schauvliege, Willem-Frederik Schiltz, Katrien Schryvers, Katia Segers, Stefaan Sintobin, Kristof Slagmulder, Elke Sleurs, Klaas Slootmans, Sarah Smeyers, Nadia Sminate, Chris Steenwegen, Els Sterckx, Emmily Talpe, Bruno Tobback, Bart Tommelein, Orry Van de Wauwer, Freya Van den Bossche, Koen Van den Heuvel, Tine van der Vloet, Kris Van Dijck, Bart Van Hulle, Paul Van Miert, Peter Van Rompuy, Sam Van Rooy, Manuela Van Werde, Wilfried

Vandaele, Maurits Vande Reyde, Steve Vandenberghe, Ludwig Vandenhove, Steven Vandeput, Loes Vandromme, Jeremie Vaneeckhout, Kurt Vanryckeghem, Wim Verheyden, Katja Verheyen, Frieda Verougstraete-Deschacht, Maxim Veys, Brecht Warnez, Suzy Wouters

ONTHOUDINGEN:

Jos D'Haese, Tom De Meester, Kim De Witte, Lise Vandecasteele

Stemming nr.4:

JA-stemmen:

Meyrem Almaci, Els Ampe, Hannes Anaf, Imade Annouri, Roosmarijn Beckers, Stijn Bex, Adeline Blancquaert, Robrecht Bothuyne, Jo Brouns, Karin Brouwers, Filip Brusselmans, Yves Buysse, Lode Ceyssens, Allessia Claes, Bart Claes, Arnout Coel, Steven Coenegrachts, Cathy Coudyser, Jos D'Haese, Guy D'haeseleer, Stephanie D'Hose, Johan Danen, Koen Daniëls, Piet De Bruyn, Inez De Coninck, Jean-Jacques De Gucht, Kurt De Loor, Ann De Martelaer, Tom De Meester, Immanuel De Reuse, Annick De Ridder, Stijn De Roo, Maaïke De Rudder, Maarten De Veuster, Maaïke De Vreese, Gwenny De Vroe, Bart De Wever, Kim De Witte, Johan Deckmyn, Filip Dewinter, Bart Dochy, Sihame El Kaouakibi, Martine Fournier, Caroline Gennez, Hannelore Goeman, Celia Groothedde, Karolien Grosemans, Andries Gryffroy, Liesbeth Homans, Vera Jans, Chris Janssens, Sofie Joosen, Marino Keulen, Kathleen Krekels, Jan Laeremans, Annick Lambrecht, Bert Maertens, Ilse Malfroot, Marius Meremans, Elisabeth Meuleman, An Moerenhout, Rita Moors, Philippe Muyters, Joris Nachtergaele, Tom Ongena, Katrien Partyka, Lorin Parys, Freya Perdaens, Leo Pieters, Els Robeyns, Tinne Rombouts, Axel Ronse, Gwendolyn Rutten, Carmen Ryheul, Björn Rzoska, Freya Saeys, Joke Schauvliege, Mieke Schauvliege, Willem-Frederik Schiltz, Katrien Schryvers, Katia Segers, Stefaan Sintobin, Kristof Slagmulder, Elke Sleurs, Klaas Sloomans, Sarah Smeyers, Nadia Sminate, Chris Steenwegen, Els Sterckx, Emmily Talpe, Annabel Tavernier, Bruno Tobback, Bart Tommelein, Orry Van de Wauwer, Freya Van den Bossche, Koen Van den Heuvel, Tine van der Vloet, Anke Van dermeersch, Kris Van Dijck, Bart Van Hulle, Paul Van Miert, Peter Van Rompuy, Sam Van Rooy, Mercedes Van Volcem, Manuela Van Werde, Wilfried Vandaele, Maurits Vande Reyde, Lise Vandecasteele, Steve Vandenberghe, Ludwig Vandenhove, Steven Vandeput, Loes Vandromme, Jeremie Vaneeckhout, Karl Vanlouwe, Kurt Vanryckeghem, Wim Verheyden, Katja Verheyen, Frieda Verougstraete-Deschacht, Maxim Veys, Brecht Warnez, Suzy Wouters

Stemming nr.5:

JA-stemmen:

Meyrem Almaci, Els Ampe, Hannes Anaf, Imade Annouri, Roosmarijn Beckers, Stijn Bex, Adeline Blancquaert, Robrecht Bothuyne, Jo Brouns, Karin Brouwers, Filip Brusselmans, Yves Buysse, Lode Ceyssens, Allessia Claes, Bart Claes, Arnout Coel, Steven Coenegrachts, Cathy Coudyser, Jos D'Haese, Guy D'haeseleer, Stephanie D'Hose, Johan Danen, Koen Daniëls, Piet De Bruyn, Inez De Coninck, Jean-Jacques De Gucht, Kurt De Loor, Ann De Martelaer, Tom De Meester, Immanuel De Reuse, Annick De Ridder, Stijn De Roo, Maaïke De Rudder, Maarten De Veuster, Maaïke De Vreese, Gwenny De Vroe, Bart De Wever, Kim De Witte, Johan Deckmyn, Filip Dewinter, Bart Dochy, Sihame El Kaouakibi, Martine Fournier, Caroline Gennez, Hannelore Goeman, Celia Groothedde, Karolien Grosemans, Andries Gryffroy, Liesbeth Homans, Vera Jans, Chris Janssens, Sofie Joosen, Marino Keulen, Kathleen Krekels, Jan Laeremans, Annick Lambrecht, Bert Maertens, Ilse Malfroot, Marius Meremans, Elisabeth Meuleman, An Moerenhout, Rita Moors, Philippe Muyters, Joris Nachtergaele, Tom Ongena, Katrien Partyka,

Lorin Parys, Freya Perdaens, Els Robeyns, Tinne Rombouts, Axel Ronse, Gwendolyn Rutten, Carmen Ryheul, Björn Rzoska, Freya Saeys, Joke Schauvliege, Mieke Schauvliege, Willem-Frederik Schiltz, Katrien Schryvers, Katia Segers, Stefaan Sintobin, Kristof Slagmulder, Elke Sleurs, Klaas Sloomans, Sarah Smeyers, Nadia Sminate, Chris Steenwegen, Els Sterckx, Emmily Talpe, Annabel Tavernier, Bruno Tobback, Bart Tommelein, Orry Van de Wauwer, Freya Van den Bossche, Koen Van den Heuvel, Tine van der Vloet, Anke Van dermeersch, Kris Van Dijck, Bart Van Hulle, Paul Van Miert, Peter Van Rompuy, Sam Van Rooy, Mercedes Van Volcem, Manuela Van Werde, Wilfried Vandaele, Maurits Vande Reyde, Lise Vandecasteele, Steve Vandenberghe, Ludwig Vandenhove, Steven Vandeput, Loes Vandromme, Jeremie Vaneckhout, Karl Vanlouwe, Kurt Vanryckeghem, Wim Verheyden, Katja Verheyen, Frieda Verougstraete-Deschacht, Maxim Veys, Brecht Warnez, Suzy Wouters

Stemming nr.6:

JA-stemmen:

Meyrem Almaci, Els Ampe, Hannes Anaf, Imade Annouri, Roosmarijn Beckers, Stijn Bex, Adeline Blancquaert, Robrecht Bothuyne, Jo Brouns, Karin Brouwers, Filip Brusselmans, Yves Buysse, Lode Ceyssens, Alessia Claes, Bart Claes, Arnout Coel, Steven Coenegrachts, Cathy Coudyser, Jos D'Haese, Guy D'haeseleer, Stephanie D'Hose, Johan Danen, Koen Daniëls, Piet De Bruyn, Inez De Coninck, Kurt De Loor, Ann De Martelaer, Tom De Meester, Immanuel De Reuse, Annick De Ridder, Stijn De Roo, Maaïke De Rudder, Maarten De Veuster, Maaïke De Vreese, Gwenny De Vroe, Bart De Weaver, Kim De Witte, Johan Deckmyn, Filip Dewinter, Bart Dochy, Sihame El Kaouakibi, Martine Fournier, Caroline Gennez, Hannelore Goeman, Celia Groothedde, Karolien Grosemans, Andries Gryffroy, Liesbeth Homans, Vera Jans, Chris Janssens, Sofie Joosen, Marino Keulen, Kathleen Krekels, Jan Laeremans, Annick Lambrecht, Bert Maertens, Ilse Malfroot, Marius Meremans, Elisabeth Meuleman, An Moerenhout, Rita Moors, Philippe Muyters, Joris Nachtergaele, Tom Ongena, Katrien Partyka, Lorin Parys, Freya Perdaens, Leo Pieters, Els Robeyns, Tinne Rombouts, Axel Ronse, Gwendolyn Rutten, Carmen Ryheul, Björn Rzoska, Freya Saeys, Joke Schauvliege, Mieke Schauvliege, Willem-Frederik Schiltz, Katrien Schryvers, Katia Segers, Stefaan Sintobin, Kristof Slagmulder, Elke Sleurs, Klaas Sloomans, Sarah Smeyers, Nadia Sminate, Chris Steenwegen, Els Sterckx, Emmily Talpe, Annabel Tavernier, Bruno Tobback, Bart Tommelein, Orry Van de Wauwer, Freya Van den Bossche, Koen Van den Heuvel, Tine van der Vloet, Anke Van dermeersch, Kris Van Dijck, Bart Van Hulle, Paul Van Miert, Peter Van Rompuy, Sam Van Rooy, Mercedes Van Volcem, Manuela Van Werde, Wilfried Vandaele, Maurits Vande Reyde, Lise Vandecasteele, Steve Vandenberghe, Ludwig Vandenhove, Steven Vandeput, Loes Vandromme, Jeremie Vaneckhout, Karl Vanlouwe, Kurt Vanryckeghem, Wim Verheyden, Katja Verheyen, Frieda Verougstraete-Deschacht, Maxim Veys, Brecht Warnez, Suzy Wouters

Stemming nr.7:

JA-stemmen:

Meyrem Almaci, Hannes Anaf, Imade Annouri, Roosmarijn Beckers, Stijn Bex, Filip Brusselmans, Yves Buysse, Bart Claes, Jos D'Haese, Guy D'haeseleer, Johan Danen, Kurt De Loor, Ann De Martelaer, Tom De Meester, Immanuel De Reuse, Kim De Witte, Johan Deckmyn, Filip Dewinter, Caroline Gennez, Hannelore Goeman, Celia Groothedde, Chris Janssens, Jan Laeremans, Annick Lambrecht, Ilse Malfroot, An Moerenhout, Leo Pieters, Els Robeyns, Carmen Ryheul, Björn Rzoska, Mieke Schauvliege, Stefaan Sintobin, Kristof Slagmulder, Klaas Sloomans, Chris Steenwegen, Els Sterckx, Bruno Tobback, Freya Van den

Bossche, Anke Van dermeersch, Sam Van Rooy, Lise Vandecasteele, Steve Vandenberghe, Ludwig Vandenhove, Jeremie Vaneeckhout, Wim Verheyden, Frieda Verougstraete-Deschacht, Maxim Veys, Suzy Wouters

NEEN-stemmen:

Els Ampe, Robrecht Bothuyne, Jo Brouns, Karin Brouwers, Lode Ceyssens, Alessia Claes, Arnout Coel, Steven Coenegrachts, Cathy Coudyser, Koen Daniëls, Piet De Bruyn, Inez De Coninck, Jean-Jacques De Gucht, Annick De Ridder, Stijn De Roo, Maaïke De Rudder, Maarten De Veuster, Maaïke De Vreese, Gwenny De Vroe, Bart De Wever, Bart Dochy, Sihame El Kaouakibi, Martine Fournier, Karolien Grosemans, Andries Gryffroy, Liesbeth Homans, Vera Jans, Sofie Joosen, Marino Keulen, Kathleen Krekels, Bert Maertens, Marius Meremans, Rita Moors, Philippe Muyters, Joris Nachtergaele, Tom Ongena, Katrien Partyka, Lorin Parys, Freya Perdaens, Tinne Rombouts, Axel Ronse, Gwendolyn Rutten, Freya Saeys, Joke Schauvliege, Willem-Frederik Schiltz, Katrien Schryvers, Elke Sleurs, Sarah Smeyers, Nadia Sminate, Emmily Talpe, Bart Tommelein, Orry Van de Wauwer, Koen Van den Heuvel, Tine van der Vloet, Kris Van Dijck, Bart Van Hulle, Paul Van Miert, Peter Van Rompuy, Mercedes Van Volcem, Manuela Van Werde, Wilfried Vandaele, Maurits Vande Reyde, Steven Vandeput, Loes Vandromme, Karl Vanlouwe, Kurt Vanryckeghem, Katja Verheyen, Brecht Warnez